

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2012

Meddelande nr 44 från Hornborgasjöns fältstation
Hornborgadokument nr 48
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Rapport 2013:03

Hornborgasjöns fältstation 2012

Arbetsgruppen

Sammanställande: LOTTA BERG, N Lundby Trumpetaregården, 53293 Axvall, 0511-17331

Kassör: GUNNAR HURTIG, Sjövägen 32, 565 32 Mullsjö, 0392-133 33

Ledamot: CHRISTOPHER MAGNUSSON, Konduktörsgatan 6, 52132 Falköping,
0515-82308

Ledamot: JANNE PETTERSSON, Stenåldergatan 12, 53331 Götene, 0511-51437

Ledamot: KATARINA BREMSJÖ, Alströmersgatan 3, 54131 Skövde, 0500-48 42 83

Ledamot: PETER LAUDON, Ryttagårdsvägen 14, 532 73 Varnhem, 0511-60586

Övriga fältstationsledamöter

ÅKE ABRAHAMSSON, Skyberg, Marka, 521 92 Falköping. 0515-260 42 (Stationschef)

BARBRO AXELSSON, Ivar Widénsgratan 56, 532 35 Skara. 0511-108 68

ÅSA AXELSSON, Rektor Ödbergs gata 10, 532 33 Skara. 0511-107 13

JOHAN BERGQUIST, Store tränsvägen 11, 441 92 Alingsås. 076-248 70 52

MAGNUS HALLGREN, Sälgstigen 5, 522 35 Tidaholm, 0502- 148 05

PEDER HEDBERG FÄLT, Daggkåpevägen 29B, 541 47 Skövde, 0500-43 006

CLAS HERMANSSON, Visborgsgatan 28C, 621 58 Visby, 070-254 03 95

KENT-OVE HVASS, Klövervägen 11B, 541 78 Vårsås, 0500-42 06 58

CHRISTOFFER HÄRSJÖ, Lundenvägen 37C, 541 39 Skövde, 0500-41 19 66

LISETTE HÄRSJÖ, Lundenvägen 37C, 541 39 Skövde, 0500-41 19 66

GUNNAR JAKOBSSON, St Veka, Sätuna. 521 94 Falköping, 0500-49 21 20

OLOF JOHANSSON, Tjäders Väg 4, 521 30 Falköping. 0515-142 90

SÖREN JÄGMARKER, N Lundby, Timmerbacken 4425, 532 93 Axvall, 0511-606 33

ALF KARLSSON, S:ta Mariagatan 5B, 532 35 Skara. 0511-144 38

ANDREAS KARLSSON, Hasslösa Kyrkebo 3, 531 91 Vinninga, 0739-64531

STIG KARLSSON, Torggatan 16, 467 30 Grästorp, 0514-516 94

KARIN KJELLBERG, Västtomten, Stenum. 532 94 Skara. 0511-610 07

IDA-LINNEA LAUDON, Korsviken 117b, 459 91 Ljungskile, 0703-993734

KARL-MARKUS LAUDON, Ystadsgatan 23a, 21424 Malmö, 0706-520927

MOGENS MAJLAND, Lindehegnet 22, DK2670 Greve. +45 436 105 28

BENGT PETTERSSON, Borregårdsvägen 14, 532 73 Varnhem. 0511-603 25

MATS ROSENGREN, Lars Nilsgården 3, 521 98 Broddetorp, 0500-49 13 13

HELGE SUNDÉN, Jakobsbergsgatan 46, 521 30 Falköping. 0515-805 92

ALBIN THORSSON, Bolum Grottesgården 7, 521 98 Broddetorp, 0730-25 58 17

ERIC THORSSON, Fjällåkravägen 8, 521 98 Broddetorp, 0500-49 11 16

Förord

Denna rapport utgör både Hornborga-dokument och Meddelanden från Hornborgasjön fältstation. Rapporten är en faktasamling om det biologiska livet under 2012, främst fåglar, i och kring Hornborgasjön insamlat av medlemmar i Hornborgasjöns fältstation. Rapporten grundar sig på arbeten utförda med ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Hornborga-dokument är namnet på en serie rapporter som började tryckas 1982 i syfte att samla det material av vitt skilda slag som insamlas inför, i samband med och efter Hornborgasjöns restaurering. Målsättningen är att allt material som kan ha dokumentationsvärde skall redovisas i serien. Detta innebär dock att också en del faktasammanställningar av karaktären arbetsmaterial kommer att ingå. Publikationerna utges av Länsstyrelsen i Västra Götalands län, platskontor Hornborgasjön. En förteckning över hittills utkomna Hornborga-dokument finns i slutet på rapporten.

Meddelanden från Hornborgasjöns fältstation ISSN 1101-5470

är namnet på den serie undersökningsresultat eller annan väsentlig information som publiceras från Hornborgasjöns fältstations verksamhet. I de fall när Hornborgasjöns fältstation står som utgivare av publikation i meddelandeserien har publikationen ovanstående ISSN beteckning. En förteckning över hittills utkomna meddelanden finns i slutet på rapporten.

Hornborgasjöns fältstation

Hornborgasjöns fältstation, som bildades 1983, bedriver biologiska undersökningar vid Hornborgasjön. Målsättningen för fältstationen är att inom sitt verksamhetsområde, som främst utgörs av Hornborgasjön med kringliggande naturområde, vara centrum för naturvetenskaplig forskning. Hornborgasjöns fältstation skall därvid speciellt bevaka

- Hornborgasjöns utveckling, dokumentera sjöns vegetation och fågelliv samt effekterna av den avslutade sjörestaureringen
- Hornborgasjöns nationella och internationella betydelse som häckningslokal och rastlokal för fåglar
- våtmarkernas skötsel
- kulturlandskapets utveckling

Verksamheten handhas av ideellt arbetande personer. Fältstationen är lokaliserad till Fågeludden, där lokaler disponeras i Länsstyrelsens administrationsbyggnad.

Huvudman för Hornborgasjöns fältstation är Västergötlands Ornitologiska Förening

ISSN 1101-5470

Meddelanden från Hornborgasjöns fältstation

Utgivningsår: 2017

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Naturvårdsenheten

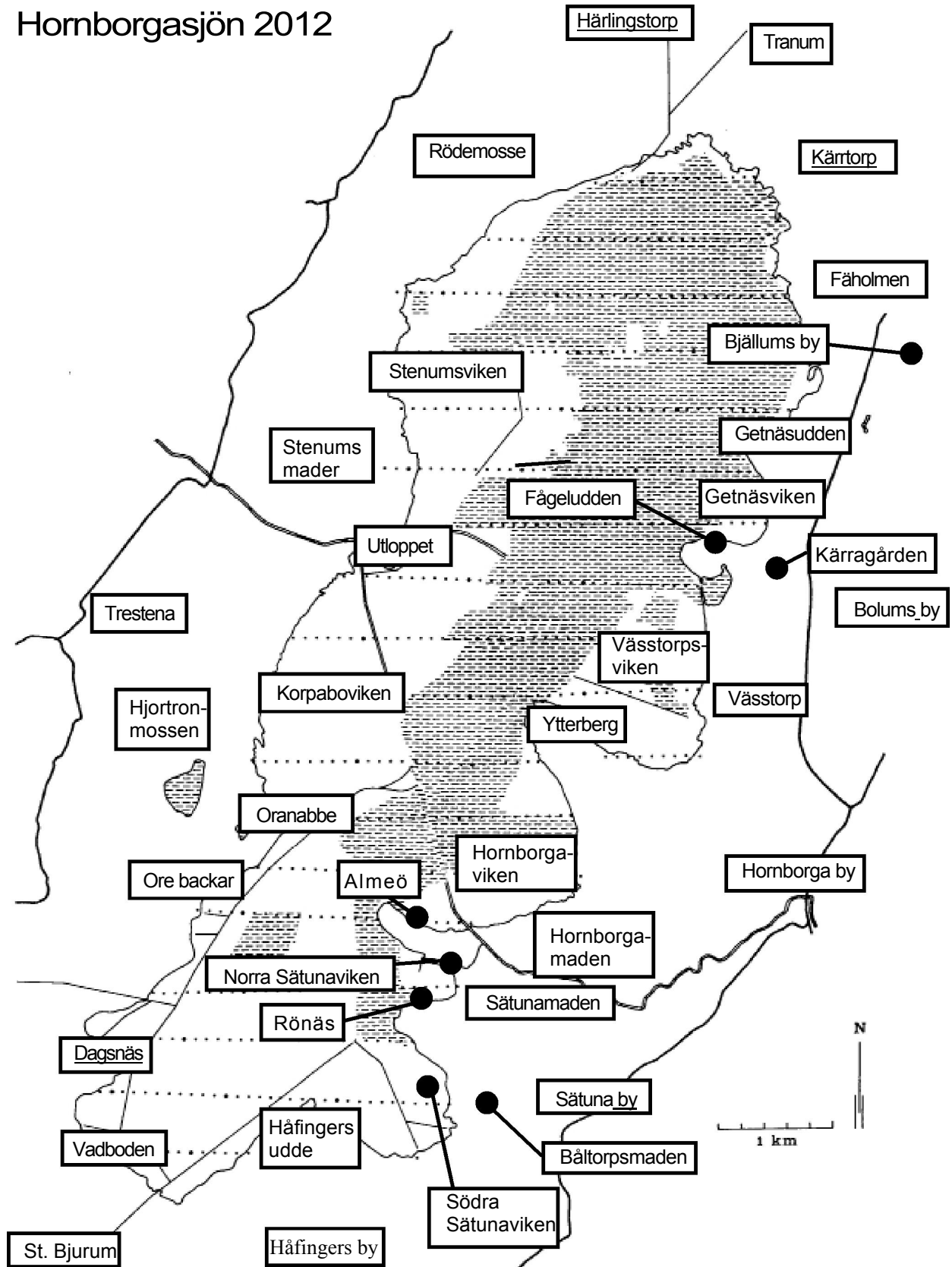
Redaktion: Mats Rosengren

Omslagsbild: Nils Forshed

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland under Publikationer/Rapporter.

Artiklar i denna publikation bör t.ex. citeras: Pettersson, B. 2017. Häckande kärnhökar i Hornborgasjön 2012. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2012. Sid 27. Meddelande nr 44 från Hornborgasjöns fältstation / Hornborgadokument nr 48. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Hornborgasjön 2012

Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 2012

Lotta Berg

Organisation

Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation administreras av ett arbetsutskott som under året bestått av Lotta Berg (sammankallande), Gunnar Hurtig (kassör), Janne Pettersson, Katarina Bremsjö, Peter Laudon och Christopher Magnusson. Åke Abrahamsson har som stationschef deltagit i arbetsutskottets möten. Ytterligare 24 ledamöter är knutna till fältstationens verksamhet.

Möten

Stationens arbetsutskott har haft sju möten under 2012 där säsongens fältarbete och fältstationens verksamhet diskuterats och planerats. I början av året hölls ett öppet ”visionsmöte”, där verksamheten dryftades med alla intresserade, d.v.s. även medlemmar utanför AG.

Information

På stationens hemsida finns information om stationens verksamhet. Kontinuerligt under säsongen uppdateras hemsidan med nyheter från stationens fältarbete. Hemsidan administreras av Eric Thorsson.

Fältstationen har en e-postlista för att hålla kontakt mellan fältstationens ledamöter. Via e-postlistan sprids information och sammankallas till stationens aktiviteter.

Hornborgaseminarier

Söndagen den 26 februari anordnades det årligen återkommande Hornborgaseminarier i Varnhemsgården, Varnhem. Under seminariet redovisade projektledarna sina resultat från säsongens arbete med Hornborgasjöns fågelliv. Gert Olsson, forskare från SLU i Umeå, höll föredrag om pärlugglor och dvärgbandmask. Seminariet var som vanligt välbesökt med drygt 40 deltagare.

Publik verksamhet

Fältstationen har under våren genomfört ett antal ringmärkningsguidningar för bland annat skolklasser. På Hornborgadagen i september visades ringmärkning för allmänheten.

Projekten

Projekten tillsammans med ringmärkningen utgör stationens kärnverksamhet. Fältstationen har genom inventeringar och undersökningar under säsongen följt fågellivet i och kring Hornborgasjön. Fältarbetet inleds under våren med inventeringar av rastande simfåglar, tranor och andra våtmarksfåglar. Under häckningstid genomförs inventeringar av häckfågelfaunan i och kring sjön. Under hösten pågår räkningar av rastande simfåglar samt rastande tranor. Verksamheten utgör en viktig del i uppföljningen av Hornborgasjöns restaurering.

Personal

Åke Abrahamsson har under året verkat som stationschef. Han har varit ansvarig för flera av projekten, drivit stationens löpande arbete samt representerat fältstationen bland annat i Länsstyrelsens arbetsgrupp kring grågås.

Mats Rosengren har ansvarat för småfågelmärkningen vid Kärragården. Det har även ringmärkts vid Fågeludden och i begränsad omfattning på andra platser runt sjön. Sammanlagt har 1083 fåglar märks runt sjön under året.

Publiceringar

Fältstationen ansvarar numera för en stående spalt (en sida) i varje nummer av GRUS, där vi tar upp aktuella aktiviteter, projekt, lokaler etcetera.

Ekonomi

Verksamheten har under året stöttats ekonomiskt av Länsstyrelsen Västra Götalands län. Intäkter har också inkommit för guidning från Habo kommun.

Vi riktar ett varmt tack till våra bidragsgivare som gör vår verksamhet möjlig att genomföra!

Projekt 2012

Häckande svarthalsade doppingar i Hornborgasjön - Peder Hedberg Fält

Häckande storskarv och gråhäger i Hornborgasjön – ingen aktivitet

Häckande svanar i Hornborgasjön - Åke Abrahamsson

Häckande fiskgjuse vid Hornborgasjön - Eric Thorsson och Albin Thorsson

Häckande kärrhökar vid Hornborgasjön - Bengt Pettersson

Häckande tornfalkar vid Hornborgasjön - Åke Abrahamsson

Häckande svarttärnor vid Hornborgasjön - Peder Hedberg Fält

Häckande skrattmåsar vid Hornborgasjön - Åke Abrahamsson

Förekomsten av trastsångare vid Hornborgasjön - Eric Thorsson, Albin Thorsson

Grågåsen i Hornborgasjön - Clas Hermansson

Rastande simfåglar i Hornborgasjön - Åke Abrahamsson

Rastande tranor vid Hornborgasjön - Alf Karlsson och Clas Hermansson

Ringmärkning vid Hornborgasjön - Mats Rosengren

Skotträkning vid andjaktspremiären - Mats Rosengren

Fågelobservationer vid Hornborgasjön - Magnus Hallgren, Christopher Magnusson

Natura 2000-inventeringar - Åke Abrahamsson

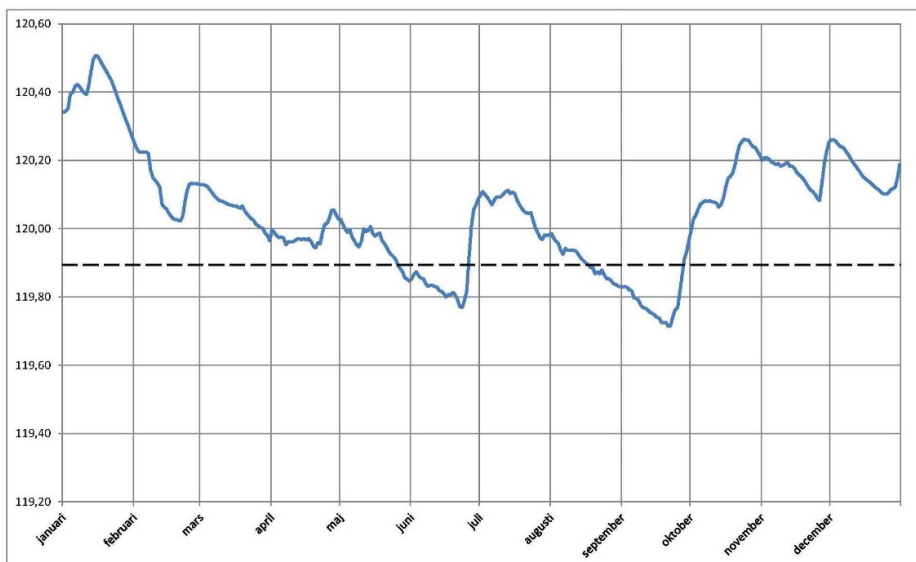

Vattenståndet i Hornborgasjön 2012

Peder Hedberg Fält

Milt väder med ihållande regn inledde det nya året 2012. Årets högsta vattennivå uppmättes redan den 15 januari när sjöns pegel visade +120,51 M. Därefter blev det kallare i andra halvan av januari när kylan från Rysland drog in över landet med flera minusgrader. Sjön blev helt istäckt den 15 januari, vilket glädde många skridskoåkare. Lite snö föll i slutet av månaden vilket färgade landskapet från grått till vitt. Årets kallaste dag blev den 5 februari då kvicksilvret kröp ned till -18,4 grader i Skara. Kylan höll i sig fram till mitten av februari då mildare väder trängde in söder ifrån och den 28 februari var det rena vårvärmen med 11,2 grader. I samband med kylan från mitten av januari fram till mitten av februari sjönk vattennivån i sjön med nästan 50 cm. Trots kalla nätter i mars så hade dock våren tagit över mer och mer och det lilla snötäcke som fanns försvann ganska fort.

Snösmältningen började så sakteliga och vårens högsta vattennivå uppmättes redan den 28 februari med +120,13 M för att därefter sjunka ganska långsamt. Sjön blev helt isfri den 15 mars. Mars var annars rekordvarm och mycket torr i södra landet och totalt uppmättes 5 mm regn vid Skara, vilket är 17% mot normalt och rena sommartemperatur uppmättes den 27 mars då 19,1 grader lästes av i Skara. Ett ordenligt bakslag kom i början av april med 7-8 minusgrader och den 7 april uppmättes ett 13 cm djupt snötäcke. Det kalla och blöta vädret höll i sig fram till slutet av april då varmare väder drog in söderifrån. Medeltemperaturen blev högre för mars månad jämfört med april, vilket är oerhört ovanligt. Efter en ganska varm avslutning av april följde en period med ostadigt och kyligt väder. Efter den 20 april följde flera dagar med högsommartemperaturer och den 25 april blev månadens varmaste dag med 28 grader.

Figur 1. Vattenståndet i Hornborgasjön 2012 (enligt SMHI:s pegel 108-2455 Fågeludden). Rak streckad linje i diagrammet anger medelvattenståndet +119,88 M i enlighet med ansökan om Hornborgasjöns restaurering till Vattendomstolen.

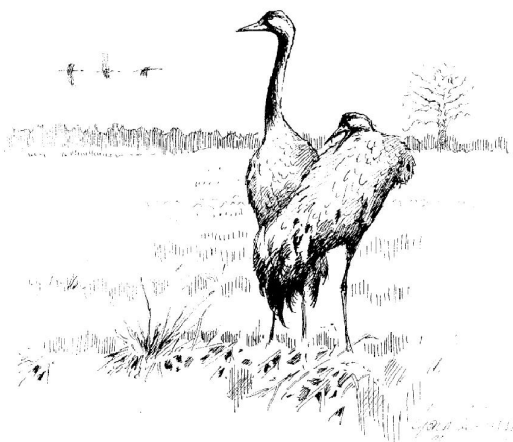
För många blev sommaren en enda stor besvikelse, där juni blev kyligast och mest nederbördsrik. Den 2 juni var temperaturen som lägst med endast en halv plusgrad. Totalt föll 200 mm vid Skara och av månadens 30 dagar så regnade det 22. Sjöns vattennivå steg med 33 cm på 10 dagar från 22 juni fram till den 2 juli. Lyckligtvis hade de flesta våtmarksfåglarna fått ut sina ungar men hos sent häckande arter var läget mycket bekymmersamt. Särskilt 24-25 juni då det regnade oavbrutet i över ett och ett halvt dygn. Många nykläckta ungar frös säkert ihjäl. Regnandet fortsatte in i juli fast inte lika omfattande som månaden innan. I mitten av juli började dock vattennivån sjunka och fortsatte så fram till början av oktober. Augusti var annars ostadigt och bjöd på ett varierande väder, men kom dock att bli normalt avseende på medeltemperatur och månadsnederbörd.

Efter en stabil inledning av september kom flera lågtryck in västerifrån vilket resulterade i högre nederbörd än normalt. Den 21 september noterades årets lägsta vattennivå med +119,71 meter men sjön steg ganska fort därefter när Hera nederbördsområden avlöste varandra i tät följd. Sjöns vattennivå stabiliserade sig den 26 oktober för att därefter sjunka igen allteftersom nederbördsmängderna avtog. Kring den 20 föll knappt en droppe till, vilket förklarade av att ett högtryck kom in med ganska kallt väder över landet. Den 28 oktober var det nästan -6 grader kallt på natten, vilket fick många att byta till vinterdäck i södra delen av landet.

November blev dock varmare än normalt vilket är lite symptomatiskt för hela 2000-talet där de flesta av novembermånaderna har varit mildare än normalt. Vintern gjorde en rejäl framstöt i början av december med ordentliga

snöfall och vid Skara uppmättes 59 mm snö den 6 december vilket är rekord för SMHI-stationen i Skara den månaden. Snön följdes upp av riktigt kallt väder med temperatur ned mot -21,2 grader den 3 december. Strax efter julhelgerna drog ett mildväder in västerifrån med plusgrader i södra och mellersta Sverige och förvandlade landskapet till en grå och mild vinter. Sjön blev helt istäckt den 5 december.

Medelvattenståndet för sjön över året blev +120,05 M och vattenståndsamplituden mellan årets högsta och lägsta vattennivå var 80 cm. Årsnederbörden blev 874,6 mm vid SMHI:s station i Skara mot normala 556mm, vilket var 57 % mer nederbörd än normalt. Med normalt menas medelvärdet för 30-årsperioden 1961-90. Årets notering är den högsta som uppmätts i Skara

Natura 2000-inventeringar vid Hornborgasjön 2012

Åke Abrahamsson

Uppföljning av Natura 2000-områden gäller hela Sverige och nationell avrapportering skall ske till EU vart sjätte år. Syftet med inventeringarna är att bedöma områdenas bevarandestatus genom fortlöpande och långsiktiga uppföljningar.

Inledning

Övergripande handlar det om att räkna de fåglar som är knutna till en noga avgränsad biotop, i detta fall strandäng. Med hjälp av linjetaxering insamlas uppgifter om det antal arter som utgör underlag för att skapa ett index som användes vid jämförelser mellan områden. Dessutom görs en bedömning av strandängens status i övrigt tillstånd såsom betesintensitet, gräsmängd, förbuskning etc. Denna uppföljning görs under september till oktober månad.

För Hornborgasjöns del innebär detta att fågellivet från och med 2005 skall följas upp på strandängarna kring sjön. Strandzonen är indelad i 15 delområden som skall inventeras inom en period på tre år, dvs. fem områden per år. Därtill kommer fyra fasta områden som skall inventeras årligen (Hornborgamaden, Almeö, Borängen och Långeland). Inventeringsmetoden är anpassad för att göra det möjligt att genomföra uppföljningen med en rimlig arbetsinsats och därigenom säkerställa arbetet för framtiden. Resultatet rapporteras årligen till ansvariga inom Västra Götalands län. Bakgrund och inventeringsmetod har beskrivits av Svensk Naturförvaltning (2005).

Inventeringarna 2012 har utförts av Albin Torsson (Almeö), Jan Erik Pettersson (Borängen), Jan Erik Pettersson (Dagsnäs) Åke Abrahamsson (Hornborgamaden), Ida Linnéa Laudon (Hångers udde), Kent Ove

Hvass (Kalvamyren), Lotta Berg (Kärrtorp), Åsa Axelsson (Långeland), och Ida Linnéa Laudon (Sätunamaden).

Metod

Inventeringen utförs som en linjetaxering som upprepas två gånger per säsong. Varje område besöks en gång i maj och en gång i juni månad under perioden 15 maj till 15 juni. Alla vuxna fåglar (ej årsungar) som vistas inom strandängen antecknas. Överflygande fåglar och individer som inte är knutna till området antecknas separat.

Avståndet mellan linjerna bör vara maximalt 100 meter och ordnas så att linjerna om möjligt genomkorsar ytan med ett zick-zack mönster. Vid den andra inventeringen genomkorsas området så att föregående linjer inte används, utan att inventeringsytan blir relativt jämnt täckt.

Svårtillgängliga områden såsom t.ex. vassbälten eller blöta (dm-djupt vatten) delar inventeras genom att notera fåglar som ses eller hörs från dessa ytor. De fåglar som finns på vattenytan utanför strandlinjen räknas endast om de bedöms tillhöra strandängen. Detta kan naturligtvis vara svårt att avgöra, men individer längre ut än 25 meter räknas inte såvida det inte är uppenbart att de tillhör området. Det är önskvärt men inte nödvändigt att utföra inventeringen på morgonen.

Resultat

Fågelförekomsten, arter och högsta antal från inventeringarna, redovisas i tabell 3. Eftersom insamlade uppgifter skall vara ett underlag för att skapa ett index som skall användas vid jämförelser mellan områden och år är det inte lämpligt att göra en djupare analys av resultaten. Sammanlagt påträffades 90 arter inom Natura 2000 inventeringarna 2012, en art mer än 2011. Det totala antalet arter varierar inte mycket över

tiden – några utgår andra tillkommer. Mest är det frågan om tillfälliga besök eller vanliga arter som normalt finns i annan biotop och som förrit sig ut på strandängarna. Om man så vill kan man se detta antal som ett slags mått på fågellivet på Hornborgasjöns strandängar och i dess närhet. Man kan i vilket fall utan vidare konstaterar att fågellivet är rikt utmed Hornborgasjöns stränder.

Tidigare år har olika försök till jämförelser gjorts mellan arter och områden. Avsikten med detta har varit att i någon mån belysa den dynamik och konstans som rymmes inom ett så komplext system som ett stort våtmarksområde. Förutsättningarna för att lyckas fullt ut med detta begränsas i hög grad av att inventeringsinsatsen inte räcker på långa vägar för nå godtagbar signifikans. Man bör notera detta när man betraktar tabellen. Samanställningen kan ändå ha sitt värde och kan om inte annat initiera en del frågor – inte minst kring den stora variationen över åren.

Det är intressant att se att antalet rödbenor är i stort sett konstant över åren. Den stora variationen hos tofsviporna kan förklaras med att de flockar ihop sig mot sommaren, det är betydligt svårare att förklara hur gulärlorna kan variera så mycket.

I tabell 2 ses hur alterneringen mellan områdena ser ut. Några områden har inventerats tre gånger. Inventeringarna startade 2005 med Fåholmen, Fågeludden och Ytterberg och Vadboden som alternerande områden. År 2008 inventerades dessa områden en andra gång för att en tredje gång inventeras 2011

Tabell 1. Här redovisas några arter som är typiska för strandängarna – tofsvipa, rödbena och gulärta. Det är det sammanlagda antalet av varje art för de fyra områden som inventeras varje år, se tabell 2.

År	Tofsvipa	Rödbena	Gulärta
2005	52	22	132
2006	136	21	84
2007	103	18	84
2008	69	12	114
2009	170	21	92
2010	17	11	166
2011	127	17	98
2012	94	21	76

Referens

Svensk Naturförvaltning. 2005. Instruktion för inventering av strandängar. Stencil.

Inventeringsöversikt

Tabell 2. Förteckning över Natura 2000-områden vid Hornborgasjön och planerat inventeringsår. Detta betyder att fyra fasta och fem rörliga områden inventeras årligen.

Område	Inventeringsår					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hornborgamaden	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Almeö	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Borängen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Långeland	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Fäholmen	2005	-	-	2008	-	-
Kärrtorp	-	2006	-	-	2009	-
Getnäsudden	-	-	2007	-	-	2010
Fågeludden	2005	-	-	2008	-	-
Kalvamyren	-	2006	-	-	2009	-
Vässtorpsviken	-	-	2007	-	-	2010
Ytterberg	2005	-	-	2008	-	-
Sätunamaden	-	2006	-	-	2009	-
Rönäs	-	-	2007	-	-	2010
Båltorpsmaden	2005	-	-	2008	-	-
Hångers udde	-	2006	-	-	2009	-
Vik	-	-	2007	-	-	2010
Vadboden	2005	-	-	2008	-	-
Dagsnäs	-	2006	-	-	2009	-
Hästahuvudet	-	-	2007	-	-	2010
Hornborgamaden	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Almeö	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Borängen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Långeland	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fäholmen	2011	-	-	2014	-	-
Kärrtorp	-	2012	-	-	2015	-
Getnäsudden	-	-	2013	-	-	2015
Fågeludden	2011	-	-	2014	-	-
Kalvamyren	-	2012	-	-	2015	-
Vässtorpsviken	-	-	2013	-	-	2016
Ytterberg	2011	-	-	2014	-	-
Sätunamaden	-	2012	-	-	2015	-
Rönäs	-	-	2013	-	-	2016
Båltorpsmaden	2011	-	-	2014	-	-
Hångers udde	-	2012	-	-	2015	-
Vik	-	-	2013	-	-	2016
Vadboden	2011	-	-	2014	-	-
Dagsnäs	-	2012	-	-	2015	-
Hästahuvudet	-	-	2013	-	-	2016

Tabell 3. Fågelförekomsten vid delområden inom Natura 2000-området Hornborgasjön 2012. Tabellen redovisar samtliga förekommande arter och högsta antal som är knutna till strandängen från de två inventeringar som utförts under perioden mitten av maj till mitten av juni månad. Följande förkortningar har använts; Hor = Hornborgamaden, Alm = Almeö, Bor = Borängen, Lån = Långeland, Kä = Kärrtorp, Kal = Kalvamyren, Sät = Sätunamaden, Hån =Hånger, Dag = Dagsnäs. Antal med tillägg (ö) avses fåglar som flygande födosökt över området.

Art	Hor	Alm	Bor	Lån	Kä	Kal	Sät	Hån	Dag
Knölsvan	4	-	2	-	7	-	4	4	-
Sångsvan	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Snögås	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Grågås	459	3000	195	12	58	-	347	1655	1123
Kanadagås	-	15	4	-	-	-	-	4	-
Vitkindad gås	4	1	-	-	-	-	-	-	4
Snatterand	7	4	-	-	-	-	-	5	-
Kricka	-	-	-	-	-	-	-	18	-
Gräsand	21	-	-	1	20	-	11	51	-
Årta	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Skedand	4	3	-	-	-	-	2	2	1
Brunand	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Vigg	11	24	-	-	-	-	-	22	-
Knipa	-	-	-	-	-	-	1	3	-
Skäggdopping	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Gråhakedopping	17	-	-	-	-	-	-	1	-
Storskarv	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Gråhäger	3	-	-	-	1	-	-	-	-
Brun kärrhök	1	1	-	-	2	-	1	2	-
Fiskgiuse	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Tornfalk	1	1	-	1	2	-	-	-	-
Lärkfalk	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Havsörn	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Sothöna	10	4	8	-	4	-	3	6	-
Trana	5	-	-	-	50	4	3	35	-
Strandskata	-	2	-	-	-	2	-	-	2
Tofsvipa	47	42	4	1	43	11	36	45	23
Enkelbeckasin	-	1	-	4	3	1	7	1	2
Storspov	4	-	-	-	2	1	4	-	-
Brushane	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Svartsnäppa	-	1	-	-	-	-	-	-	12
Gluttsnäppa	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Rödbena	9	6	6	-	11	4	11	3	13
Drillsnäppa	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Grönbena	1	3	2	-	4	-	6	5	6
M Strandpipare	-	1	1	-	-	-	-	-	2
Skrattmås	11	45	-	16	25	-	12	32	2
Fiskmås	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gråtrut	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Fisktärna	-	4ö	-	-	-	-	2	2	-
Ringduva	-	-	-	3	2	-	-	6	-
Jorduggla	1	-	-	-	1	-	1	-	-
Gök	1	-	-	-	1	-	-	1	-
Tornseglare	-	22	-	12	35	8	4	3	-
Sånglärka	22	-	3	1	41	1	2	6	3

Art	Hor	Alm	Bor	Lån	Kä	Kal	Sät	Hån	Dag
Ladusvala	10	2	-	4	3	-	4	-	-
Hussvala	-	-	-	1	2	-	1	-	-
Ängspiplärka	8	4	2	-	7	6	-	18	4
Trädpiplärka	-	-	-	-	-	3	-	2	-
Gulärla	20	45	3	8	28	19	30	8	19
Sädesärla	1	4	2	-	-	-	3	13	8
Järnsparv	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Rödhake	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Buskskvätta	5	-	2	-	2	4	-	3	7
Taltrast	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Koltrast	-	-	-	-	-	3	-	1	-
Björktrast	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Rödvingetrast	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Törnskata	-	-	-	-	1	2	-	-	-
Gräshoppsångare	1	-	-	-	-	1	-	1	-
Sävsångare	29	10	1	-	45	5	10	18	5
Trastsångare	-	1	-	-	4	-	-	-	-
Rörsångare	18	9	2	-	17	3	4	2	-
Kärrsångare	1	-	-	-	-	1	1	1	1
Härmsångare	-	-	-	-	-	5	-	1	-
Törnsångare	1	-	-	-	2	1	-	-	-
Ärtsångare	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Trädgårdssångare	1	-	-	-	2	11	-	-	-
Svarthätta	-	-	-	-	1	4	-	1	-
Lövsångare	3	1	-	-	4	8	2	17	-
Grönsångare	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gärdsmyg	-	-	-	-	-	1	-	-	-
S V Flugsnappare	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Blåmes	2	6	-	-	-	3	-	2	-
Talgoxe	-	-	-	-	4	1	-	2	-
Nötväcka	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Trädkrypare	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Nötskrika	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Skata	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaja	31	-	-	-	4	-	-	-	-
Kråka	6	5	-	1	9	-	-	1	-
Korp	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Stare	11	89	-	1	10	11	6	36	-
Bofink	-	-	-	-	-	6	-	16	-
Grönfink	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Steglits	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Hämpling	2	2	-	-	-	4	-	1	4
Rosenfink	1	-	-	-	1	1	-	-	-
Gulspurv	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Sävsparv	31	20	4	4	32	15	36	24	10
Antal arter 2012	44	34	16	17	39	34	34	58	23
Antal arter 2011	43	45	25	17	-	-	-	-	-
Antal arter 2010	49	29	19	17	-	-	-	-	-
Antal arter 2009	45	28	22	19	51	53	26	64	38
Antal arter 2008	51	41	28	20	-	-	-	-	-
Antal arter 2007	49	40	31	17	-	-	-	-	-

Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2012

Åke Abrahamsson

Räkningarna av Hornborgasjöns våtmarksfåglar är kärnan i den omfattande undersökningsverksamhet som Hornborgasjöns fältstation bedriver sedan många år tillbaka. När fältstationen bildades 1983 hade räkningarna i själva verket redan pågått under ett par årtionden.

Inledning

Syftet med projektet är att årligen inventera och följa upp antalen av de olika arter simfåglar som utnyttjar Hornborgasjön som rastlokal under vår och höst eller som i tiden däremellan häckar i sjön. De årliga standardiserade räkningarna är den metod vi valt för att mäta vad som händer med sjöns våtmarksfåglar successivt efter sjöns restaurering och den slutliga vattenståndshöjningen 1995. Metoden är knuten till den skötselplan som antogs för Hornborgasjön i samband med restaureringens färdigställande.

En sammanfattning över simfåglarnas förekomst åren 1991-2004, där trender analyseras under 10 år efter den slutliga restaureringen, har redovisats tidigare (Hermansson 2005). Standardiserade räkningar av nuvarande snitt påbörjades 1991 med fyra räkningar under hösten (Fält1995a). Räkningar under våren inleddes år 1993 (Fält 1995b). I samband med sjöns restaurering förändrades betingelserna för räkningarna och två nya områden tillkom, södra delen 1994 och Stenum 1995 (Fält 2002).

Dessförinnan har räkningar av antalet rastande simfåglar i Hornborgasjön bedrivits sedan 1960-talet. Räkningarnas genomförande under perioden fram till 1991

har beskrivits tidigare, av (Hermansson 2004).

Metod

Räkningarna har under 2012 genomförts strikt enligt samma mall som tidigare. De utförs från fasta punkter. De bästa observations-platserna är de fågeltorn som finns utplacerade runt sjön, dessutom används andra naturliga höjder utmed sjön. Tornet vid Rödemosse används inte längre på grund av att det är i dåligt skick och dessutom invuxet i skogen vilket begränsar sikten menligt.

Under våren 2012 genomfördes fem standardiserade veckovisa räkningar med start den 1 april. Dessutom genomfördes en extra räkning den 6 maj. Denna extra räkning har genomförts under flera år. Tanken med den är att fånga upp tärnor och vadare, det vill säga sådana arter som anländer eller passerar sent. Räkningarna påbörjas någon timme efter soluppgången och samordnas i förekommande fall mellan räknarna för att undvika dubbelräkning och liknande.

Under hösten utfördes räkningarna i mitten av respektive månad från augusti till november. Vi räknar på den lördag som infaller närmast den femtonde i månaden. Dessutom är det en målsättning att räkningarna skall ingå i de internationella simfågelräkningarna och även överensstämma med tidpunkten för räkningarna i sjön Tåkern. Områdesindelningen under hösten är densamma som under våren, dock räknas då den södra delen av sjön genom paddling efter en given rutt. Under hösten 2012 genomfördes

fyra standardiserade räkningar med start den 19 augusti.

De arter som ingår i räkningarna (vår och höst) är svanar, gäss, simänder, dykänder, doppingar, hägrar, skarvar, rallfåglar (ej trana) samt vadarfåglar och måsfåglar (ej skrattmåsar om våren). Dessutom noteras till exempel antalet havsörnar med flera arter av särskilt intresse. Under våren åtskiljs, där så är möjligt, hanar och honor av snatterand, gräsand, stjärtand, årta, skedand, samt skrakar, brunand och vigg.

Resultat och diskussion

Våren

Tabell tre innehåller jämförelsetal där man kan jämföra 2012 med tidigare år.

Endast storspoven nådde över sin tidigare högsta notering, med en ganska fantasisk siffra från Fäholmsområdet (165 ex den 21.4) I övrigt var antalen beskedliga överlag jämfört med tidigare år. Endast kniporna närmar sig sitt högsta antal någonsin. Den tendens vi sett när det gäller årta och skedand håller i sig och förstärks, inte ens den extra räkningen den 6 maj hjälper upp i någon mån; totalt blev resultatet 29 skedänder och 16 årtor vid denna räkning. Dock får man beakta det faktum att under tidiga vårar har växtligheten kommit långt redan den 6 maj och stora områden är täckta av mäktiga ruggar med gul svärdsilja och det blir därmed svårare att räkna änderna på de större madområdena.

Våren bjöd på få av de lite ovanligare arter som oregelbundet kan förekomma i räkningarna. En hybrid vitögdd dykand x brunand fanns vid Fågeludden (1 ex den 14.4). Som regel uppträder enstaka ex av de ovanligare gässen samt dykänder som ejder, svärta, sjöorre och bergand, så även våren 2012. Förekomsten av dessa arter framgår av tabell 1. Den 6 maj genomfördes en sjätte

räkning för att fånga in sent anländande vadare och tärnor. Antalet rastare vid denna räkning av dessa arter var emellertid mycket beskedliga. Bland observationerna från denna dag märktes 23 tundrasädgäss, 1 bergand, 3 sjöorrar, 13 silvertärna, 2 dvärgmåsar samt 1 kärnsnäppa.

Hösten

Höstens räkningar genomfördes enligt schemat med det undantaget att oktoberräkningen kom att förskjutas en vecka på grund av brist på räknare. Likaså kan man notera otjänligt väder vid något tillfälle. Måttligt regn är inte särskild störande (bör dock om möjligt undvikas) men alltför stark blåst med kraftig vågbildning är mycket negativt.

Snatterand och knipa nådde sitt högsta antal någonsin, den förra arten med 2212 ex 19.8 och den senare med 1466 ex den 14.11. Övriga arter förekom i förväntat antal i flertalet fall. Brunand nådde 8328 ex den 19.8, vilken närmar sig det högsta antalet någonsin (se tabell 3). Trots god förekomst av flytöar var vadarnas antal relativt blygsamt. Vid augustiräkningen fanns det 119 fisktärnor kvar. Veckorna innan hade emellertid varit extremt fågelrika, inte minst med tärnor och vadare på flytöarna. Antalet tärnor närmade sig vid ett par tillfällen 500 och det är möjligt att vi borde genomföra en ännu tidigare räkning helt eller delvis för att fånga in dessa volymer.

Grågåsen är en art som svårigen kan räknas med den metod som vi använder för simfågelräkningarna. När räkningarna startar på morgonen har grågässen redan hunnit flyga ut till betesmarkerna för att äta. Senare på förmiddagen återvänder de till Hornborgasjön eller någon annan sjö för att dricka varefter det lite senare åter bär av ut på fälten. Dessa födosöksresor kan vara påfallande långa. Om

ett återflog sker inom den tid när vi räknar fångar vi denna volym men vi kan lika gärna missa helt. För att få ett riktigt mått bör man bemanna tillräckligt i gryningen för att mäta det första utfloget.

Enkelbeckasin är ett annat exempel på en art som inte kan mätas med den valda metoden. Deras vanor gör att antalen måste bli för låga vilket gäller för både vår- och höstförekomsten. Om man går några vändor på något av de stora områden med mader som finns runt sjön stöter man upp beckasiner i betydligt större antal än vad siffrorna här visar.

Även under hösten ses en del sällan förekommande arter under räkningarna. Från hösten 2012 noterar vi amerikansk bläsand (1 ex den 19.8), gravand (5 ex den 19.8), roskarl (2 ex den 19.8) och skräntärna (5 ex den 19.8) I övrigt hänvisas till tabell 2.

Följande kommentar har varit med några gånger i tidigare rapporter men är i hög grad ständigt aktuell. Flera av de arter och artgrupper som redovisas är föremål för egna projekt där deras reproduktionsframgång mäts och belyses. För den stora gruppen sim- och dykänder finns inte något projekt som mäter häckningsframgången hos dessa arter. För doppingarnas del vet vi lite mer (undantag för den svarthalsade doppingen) men i stort fattas data även här. Vi vet således inte vilken sjöns status egentligen är när det gäller häckande andfåglar av olika slag. En sökning på Artportalen "Svalan" ger oerhört lite om ens något. Ett skäl är förstås att det är förenat med stora svårigheter och mycket tidskrävande att inventera häcknings- framgången hos dessa arter. Ett annat är att det skall göras under en tid när den ornitologiska aktiviteten sjunker jämfört med den tidiga våren. Likafullt är detta en angelägen uppgift att ta itu med och som bör ges hög prioritet under kommande

år. Detta med syfte att ta reda på hur många av dessa mängder med simfåglar som även kan räknas in bland sjöns häckande fåglar.

Tack

Simfågelräkningarna vid Hornborgasjön är ett lagarbete, där det krävs stor kännedom om artbestämning och om områdenas avgränsningar samt att det görs noggranna anteckningar. Totalt bar 17 personer deltagit i räkningarna; Åke Abrahamsson, Lotta Berg, Hanna Berg, Katarina Bremsjö, Magnus Hallgren, Peder Hedberg Fält, Clas Hermansson, Mia Holmebrandt, Kent Ove Hvass, Gunnar Jakobsson, Stig Karlsson, Anita Ljungström, Anita Persson, Bengt Pettersson, Janne Pettersson, Albin Thorsson samt Eric Thorsson.

I den mån någon av de här nämnda observationerna skall granskas av regional rapportkommitté har någon kontroll av om så har skett inte gjorts.

Referenser

- Fält, P. 1995a. Rastande simfåglar i Hornborgasjön 1991. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1991 sid 35-40. Meddelande nr 20 från Hornborgasjöns fältstation/Hornborga-dokument nr 26. Naturvårdsverket, Hornborgasjön.
- Fält, P. 1995b. Rastande simfåglar i Hornborgasjön 1993. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1993. sid 31-40. Meddelande nr 23 från Hornborgasjöns fältstation/ Hornborga-dokument nr 29. Naturvårdsverket, Hornborgasjön.
- Fält, P. 2002. Rastande simfåglar i Hornborgasjön 1995. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1995. sid 14-24. Meddelande nr 25 från Hornborgasjöns fältstation / Hornborga-dokument nr 31. Naturvårdsverket, Hornborgasjön.
- Hermansson, C. 2004. Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2002. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2002. sid 20-24. Meddelande nr 32 från Hornborgasjöns fältstation / Hornborga-dokument nr 38. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Att läsa även:

Hermansson, C. 2005. Rastande simfåglar i Hornborgasjön – resultat från 2004 och sammanfattning av åren 1991-2004. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2004. sid 26-37. Meddelande nr 34 från Hornborgasjöns fältstation / Hornborgadokument nr 40. Länsstyrelsen Västra Götalands län.

Hermansson C., Laudon K.M., Thorsson E., 2009. Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2005 - 2008. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2006 - 2009. Meddelanden nr 35 - 38 från Hornborgasjöns fältstation / Hornborgadokument nr 41 - 44. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Tabell 1. Sammanställning av resultaten från simfågelräkningarna vid Hornborgasjön våren 2012. En extra räkning gjordes den 6 maj, resultatet redovisas i texten.

Art	1.4	7.4	14.4	21.4	28.4
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	1170	860	870	875	993
Sångsvan <i>C. cygnus</i>	281	211	391	347	61
Mindre sångsvan <i>C. columbianus</i>	0	0	2	2	0
Sädgås <i>Anser fabalis</i>	2	0	1	0	0
Tundrasädgås <i>A. fabalis rossicus</i>	0	0	23	0	23
Bläsgås <i>A. albifrons</i>	27	5	15	13	3
Grågås <i>A. anser</i>	1895	1826	1171	1156	1706
Grågås x Kanadagås					
<i>A. anser</i> x <i>B. canadensis</i>	3	4	1	3	3
Hybridgås <i>Anser</i> sp.	0	0	0	0	1
Spetsbergsgås <i>A. brachyrhynchus</i>	14	9	36	18	0
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	294	221	174	113	168
Vitkindad gås <i>B. leucopsis</i>	1	0	2	6	15
Bläsand <i>Anas penelope</i>	730	384	549	856	174
Snatterand <i>A. strepera</i>	73	57	82	96	155
Kricka <i>A. crecca</i>	418	786	998	1357	656
Gräsand <i>A. platyrhynchos</i>	783	431	470	282	174
Stjärtand <i>A. acuta</i>	12	14	16	26	4
Årta <i>A. querquedula</i>	0	0	1	6	11
Skedand <i>A. clypeata</i>	10	9	22	54	44
Brunand <i>Aythya ferruginea</i>	212	194	446	240	351
Vitögddykand x brunand					
<i>Aythya nyroca</i> x <i>A. ferruginea</i>	0	0	1	0	0
Vigg <i>A. fuligula</i>	1808	2038	2707	3120	2333
Brunand x vigg <i>Aythya ferruginea</i> x <i>A. fuligula</i>	0	0	0	0	1
Obestämd dykand <i>Aythya</i> sp	0	0	0	0	1
Bergand <i>A. marila</i>	0	0	5	0	0
Sjööorre <i>Melanitta nigra</i>	0	0	1	0	0
Svärta <i>M. fusca</i>	0	0	0	0	2
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	3551	3639	3412	2610	787
Obestämd dykand <i>Aythya</i> sp	0	0	1	0	0
Salskrake <i>Mergus albellus</i>	233	218	230	106	33
Småskrake <i>M. serrator</i>	0	0	0	4	2
Storskrake <i>M. merganser</i>	105	115	48	34	22
Alfågel <i>Clangula hyemalis</i>	0	0	0	0	2
Ejder <i>Somateria molissima</i>	0	0	0	0	2
Smådopping <i>Tachybaptus ruficollis</i>	1	0	0	0	1
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	542	653	736	702	806
Gråhakedopping <i>P. griseogen</i>	189	159	255	273	270
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	1	4	4	8	3
Svarthalsad dopping <i>P. nigricollis</i>	10	3	50	38	47
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	85	148	85	81	67
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	20	13	12	14	31

Art	1.4	7.4	14.4	21.4	28.4
Rördrom <i>Botaurus stellaris</i>	0	1	0	0	1
Sothöna <i>Fulica atra</i>	2038	2172	1214	1139	1068
Strandskata <i>Haematopus ostralegus</i>	3	2	4	2	2
Mindre strandpipare <i>Charadr. dubius</i>	0	0	0	1	0
Större Strandpipare <i>Charadr. hiaticula</i>	0	0	0	7	
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	370	199	305	328	373
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	0	0	5	0	0
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	6	6	19	19	31
Storspov <i>Numenius. arquata</i>	5	10	10	165	6
Svartsnäppa <i>Tringa erythropus</i>	0	0	1	1	0
Rödbena <i>T. totanus</i>	0	3	32	31	35
Gluttsnäppa <i>T. nebularia</i>	0	0	1	2	6
Skogssnäppa <i>T. ochropus</i>	1	12	12	10	7
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	0	0	0	1	3
Fiskmåås <i>Larus. canus</i>	7	63	19	47	16
Gråtrut <i>L. argentatus</i>	20	30	19	30	6
Silltrut <i>L. fuscus</i>	0	2	0	0	0
Havstrut <i>L. marinus</i>	18	23	2	7	8
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	0	0	0	2	72

Tabell 2. Sammanfattning av resultat från simfågelräkningar inklusive övriga våtmarksarter vid Hornborgasjön hösten 2012.

Art	19.8	15.9	20.10	17.11
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	2037	1753	1624	1536
Sångsvan <i>C. cygnus</i>	159	16	4	81
Grågås <i>Anser anser</i>	1933	7030	4073	801
Sädgås <i>A. fabalis</i>	0	1	0	0
Bläsgås <i>A. albifrons</i>	0	0	2	0
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	154	75	592	118
Grågås x kanadagås				
<i>Anser anser</i> x <i>Branta canadensis</i>	0	1	1	0
Vitkindad gås <i>B. leucopsis</i>	0	0	14	5
Prutgås <i>B. bernicla</i>	0	0	2	0
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	5	0	0	0
Bläsand <i>Anas penelope</i>	982	2477	337	288
Amerikansk bläsand <i>A. americana</i>	1	0	0	0
Snatterand <i>A. strepera</i>	2212	2104	151	11
Kricka <i>A. crecca</i>	1370	3575	1557	555
Gräsand <i>A. platyrhynchos</i>	579	1036	1150	1260
Stjärtand <i>A. acuta</i>	7	97	35	10
Årta <i>A. querquedula</i>	9	3	0	0
Skedand <i>A. clypeata</i>	17	50	52	6

forts tabell 2

Art	19.8	15.9	20.10	17.11
Brunand <i>Aythya ferruginea</i>	8328	5762	1305	196
Vigg <i>A. fuligula</i>	1864	1456	2056	1599
Bergand <i>A. marila</i>	0	0	0	14
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	348	558	1083	1466
Salskrake <i>Mergus albellus</i>	6	15	100	251
Småskrake <i>M. serrator</i>	0	0	2	0
Storskrake <i>M. merganser</i>	0	42	92	175
Smådopping <i>Tachybaptus ruficollis</i>	5	2	2	1
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	265	362	101	11
Gråhakedopping <i>P. grisegena</i>	28	2	5	0
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	0	5	1	1
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	357	280	123	5
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	28	77	18	3
Sothöna <i>Fulica atra</i>	7079	5385	3515	1160
Större strandpipare <i>Charadr. hiaticula</i>	16	16	0	0
Mindre strandpipare <i>Ch dubius</i>	2	0	0	0
Ljungpipare <i>Pluvialis apricaria</i>	0	1	0	0
Kustpipare <i>P. squatarola</i>	1	2	0	0
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	2031	324	198	67
Roskarl <i>Arenaria intrepres</i>	2	0	0	0
Kärnsnäppa <i>Calidris alpina</i>	37	29	0	0
Spovsnäppa <i>C. ferruginea</i>	2	0	0	0
Småsnäppa <i>C. minuta</i>	0	1	0	0
Storspov <i>Numenius arqata</i>	20	0	0	0
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	95	102	115	0
Dvärgbeckasin <i>Lymnocyptes minimus</i>	0	0	1	0
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	35	17	0	0
Svartsnäppa <i>Tringa erythropus</i>	11	7	0	0
Rödbena <i>T. totanus</i>	10	2	0	0
Gluttsnäppa <i>T. nebularia</i>	33	16	0	0
Grönbena <i>T. glareola</i>	24	2	0	0
Skogssnäppa <i>T. ochropus</i>	1	0	0	0
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	17	6	0	0
Skrattmås <i>Larus ridibundus</i>	17	9	9	0
Fiskmås <i>L. canus</i>	8	19	15	13
Gråtrut <i>L. argentatus</i>	5	11	6	65
Havstrut <i>L. marinus</i>	1	3	0	0
Skräntärna <i>Hydroprogne tschegrava</i>	5	0	0	0
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	119	0	0	0
Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	1	0	0	0

Tabell 3. Jämförelse av de högsta registrerade antalen för några våtmarksarter under räkningarna 1991 till 2011 (se Hermansson, 2004 samt Hornborgadokumentet för 2005 - 2009) med resultaten från 2012. Siffran efter antalet anger det år antalet uppnåddes.

Art	Vår	Höst	Vår	Höst
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	1372-11	2359-09	1170	2037
Sångsvan <i>C. cygnus</i>	1820-10	200-98	391	159
Grågås <i>Anser anser</i>	2420-04	8864-11	1895	7030
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	434-96	760-05	294	592
Bläsand <i>Anas penelope</i>	2544-10	8900-05	856	2477
Snatterand <i>A. strepera</i>	310-07	2165-11	155	2212
Kricka <i>A. crecca</i>	3850-01	6500-92	1357	3575
Gräsand <i>A. platyrhynchos</i>	1370-06	5700-05	783	1260
Stjärtand <i>A. acuta</i>	258-09	524-09	26	97
Årta <i>A. querquedula</i>	88-93	111-94	11	9
Skedand <i>A. clypeata</i>	197-03	489-09	54	52
Brunand <i>Aythya ferruginea</i>	970-05	10500-06	446	8328
Vigg <i>A. fuligula</i>	5105-09	2596-10	3120	2056
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	3657-10	1441-09	3639	1466
Salskrake <i>Mergus albellus</i>	314-10	290-08	233	251
Storskrake <i>M. merganser</i>	1750-10	1150-09	115	175
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	1360-08	833-09	806	362
Gråhakedopping <i>P. grisegena</i>	328-11	37-06	273	28
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	39-96	8-06	8	5
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	440-01	560-00	148	357
Sothöna <i>Fulica atra</i>	9600-06	21100-04	2172	7079
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	850-03	3192-11	373	2031
Rödbena <i>Tringa totanus</i>	90-09	25-97	35	10
Storspov <i>Numenius arquata</i>	62-05*	7-06	165*	20
Enkelbeckasin <i>G. Gallinago</i>	113-03	210-06	31	115

Not. För vadarnas del finns siffror i mycket begränsad omfattning att tillgå från tiden före 2001 med dokumenten som källa. Det är emellertid värdefullt att kunna redovisa några av de arter som tillhör Hornborgasjöns strandängsfauna. De höga antalen för storspov* 2005 och 2012 torde röra sig om sträckande, som regel inskränker sig antalet om våren till >10.

Häckande doppingar i Hornborgasjön 2012

Peder Hedberg Fält

Inledning

Projektet startades upp redan 1981 (Karlsson 1982), men år 1985 övertog Lars-Erik Johansson och Hans-Erik Johansson ansvaret och drev projektet fram till 1999. Från år 2000 övertog jag själv ansvaret som projektledare och har årligen genomfört inventering av häckande doppingar. Under 2000 och 2001 samt 2005 till 2007 räknades samtliga par häckande eller revir-hävdande doppingar i sjön samt antalet kullar av svarthakedopping och svarthalsad dopping. På grund av tidsbrist åren 2002 till 2004 samt 2008 och framåt har jag koncentrerat mig på att endast följa upp häckande svarthalsad dopping och svarthakedopping samt häckningsframgången för de båda arterna. Eftersom gråhakedoppingen var riksinventeringsart 2011 beräknades antalet häckande par i sjön, men i år har ingen beräkning av beståndet gjorts.

Inventeringarna är dels till för att följa upp förändringarna hos de olika arterna av häckande doppingar i samband med sjöns restaurering men även kontrollera beståndens storlek och sammansättning i relation till sjöns ekologiska system, främst sjöns fiskfauna. Inventering av fiskfaunan har under året gjorts Havs- och Vattenmyndigheten (HAV) och Länsstyrelsen.

Metodik

Under tiden 15 april och 15 juli har inventeringar efter antalet häckande par hos svarthakedopping och svarthalsad dopping genomförts. Inventeringarna har främst utförts från olika observationsplatser runt sjön så att alla delområden har täckts upp. Indelningen av dessa områden är detsamma som används vid simfågelräkningarna. Delar av sjön som ej gått att inventera från land såsom Korpaboviken, Stenum och södra delen har istället inventerats från kanot

från mitten av maj till mitten av juli i samband med att övriga inventeringar av våtmarksfåglar genomförts.

Tabell 1. Antal häckande par av svarthakedopping och svarthalsad dopping i Hornborgasjön 2012.

Art	Par
Svarthakedopping <i>Podiceps auritus</i>	1-2
Svarthalsad dopping <i>P. nigricollis</i>	65

Metoden för inventeringarna följer i stort de anvisningar som Svensson (1976) angivit för inventering av vattenfåglar. För svarthalsad dopping har häckande par beräknats utifrån antalet bebodda bon vid respektive koloni. Hos svarthakedopping har häckande par angetts då påbörjade eller bebodda bon har observerats eller då par har noterats under större delen av häckningssäsongen inom ett begränsat område av sjön. Observationer av aktuella arter har vid varje besök prickats in på kartor eller på annat sätt noteras för respektive delområde. Observationerna har sedan förts över på artkartor, varefter utvärdering har gjorts.

Resultat

Svarthakedopping

Totalt noterades ett till två par kring skrattnåskolonin strax norr om Fågeludden. I slutet av april noterades ett par i Vässtorpsviken, mellan Ytterberg och Fågeludden, men paret försvann och istället dök det upp ett par utanför Fågeludden. Antagligen rör det sig om samma par som flyttade på sig. Paret sågs där bygga i skrattnåskolonin strax norr om Fågeludden i mitten av maj, fast av någon anledning avbröts häckningen. I början av juni fanns på samma ställe två par samt en ensam fågel, vilket gav misstankar om att åtminstone två par kunde

finnas. Detta par försvann senare från platsen. Inga ungar sågs.

Svarthalsad dopping

De första svarthalsade doppingarna anlände till sjön redan den 27 mars, då två exemplar sågs utanför Hångers udde. Antalet fåglar steg ganska fort och vid simfågelräkningarna den 1 och 15 april hittades 10 respektive 50 individer. I mitten av april började fåglarna att välja ut de områden som skulle utgöra lämpliga häckningsplatser. Totalt under året fanns tre olika kolonier: söder Almeö, strax norr om Fågeludden och vid Dagsnäs (se figur 2).

Sjöns största ansamling av häckande skrattnåsar fanns i området Sätunakanalen och Bjurumskanalen. Vid boräkning den 15 maj noterades 36 bebodda bon och inga kullar. Det var också den största kolonin av de tre.

Den andra kolonin låg inne bland häckande skrattnåsar strax norr om Dagsnäs. Den 17 maj sågs två ruvande fåglar och inga ytterligare par i området. Dock blev grönskan för hög senare på säsongen så bona doldes av vegetationen. Inga kullar sågs i området. Förra året häckade de i skrattnåskolonin mellan Trandansen och Dagsnäs, men av någon anledning fanns få häckande nåsar där och istället hade en nåskoloni etablerat sig norr om Dagsnäs. Med all sannolikhet hade de svarthalsade doppingarna följt med och flyttat på sig till den nyetablerade nåskolonin. Inga kullar noterades i området.

Den tredje kolonin var strax norr om Fågeludden där 15 bon sågs den 4 maj och som ökade till totalt 27 bon den 20 maj. Den 20 maj var också den första kläckningen då de första ungar matades. Tidigare år har det också häckat svarthalsad dopping kring före detta Blindkanalen, men flytöarna låg under vattenytan och inga större nåskolonier fanns där heller. Antagligen hade paren istället förflyttat sig till

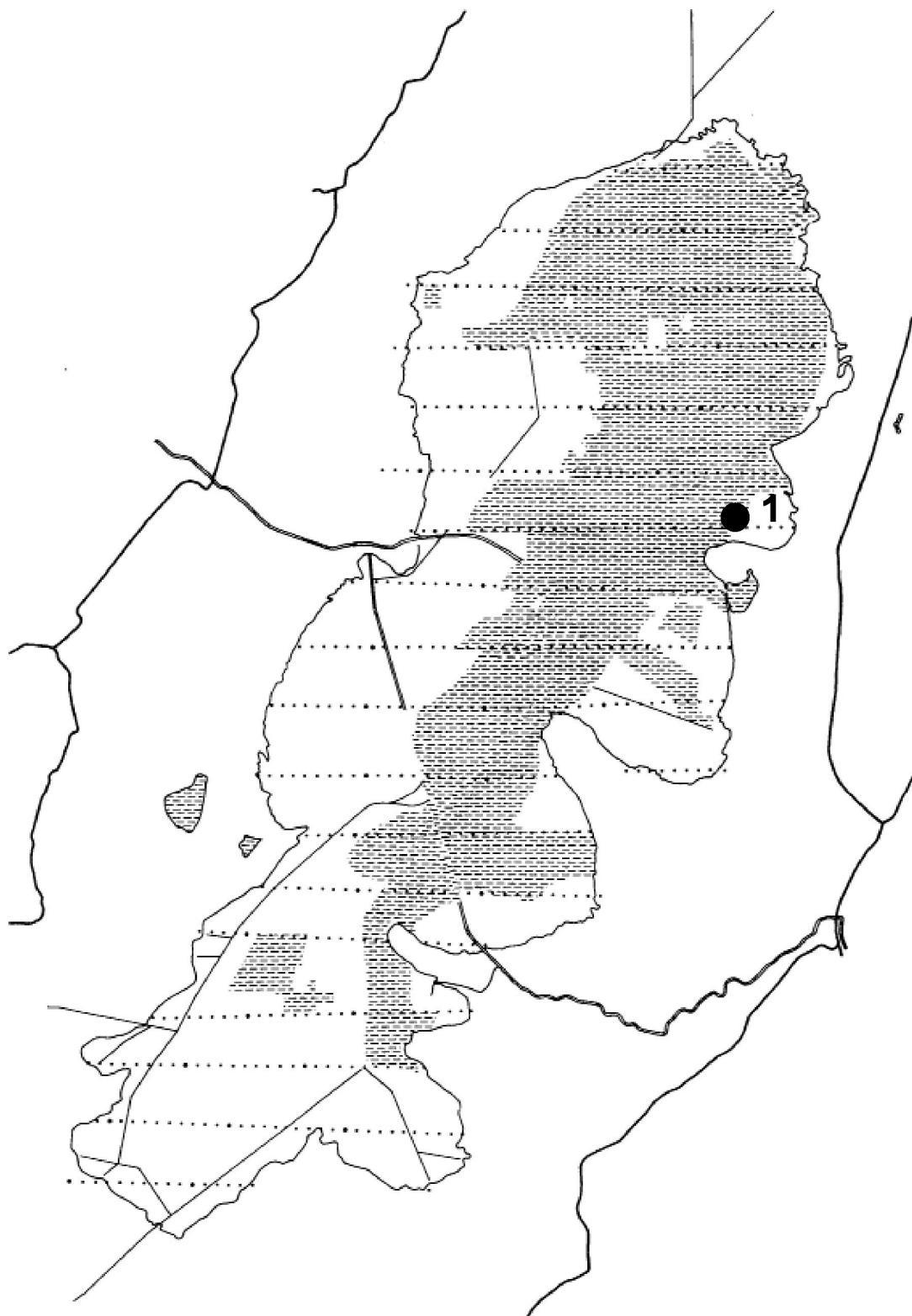
Fågeludden. Totalt noterades minst 15 kullar utanför Fågeludden.

Totalt hittades 65 par (tabell 1) bon av svart-halsad dopping i tre olika kolonier, där samtliga bon låg i anslutning till skrattnåskolonier. Inga räkningar av antalet kullar gjordes.

Referenser

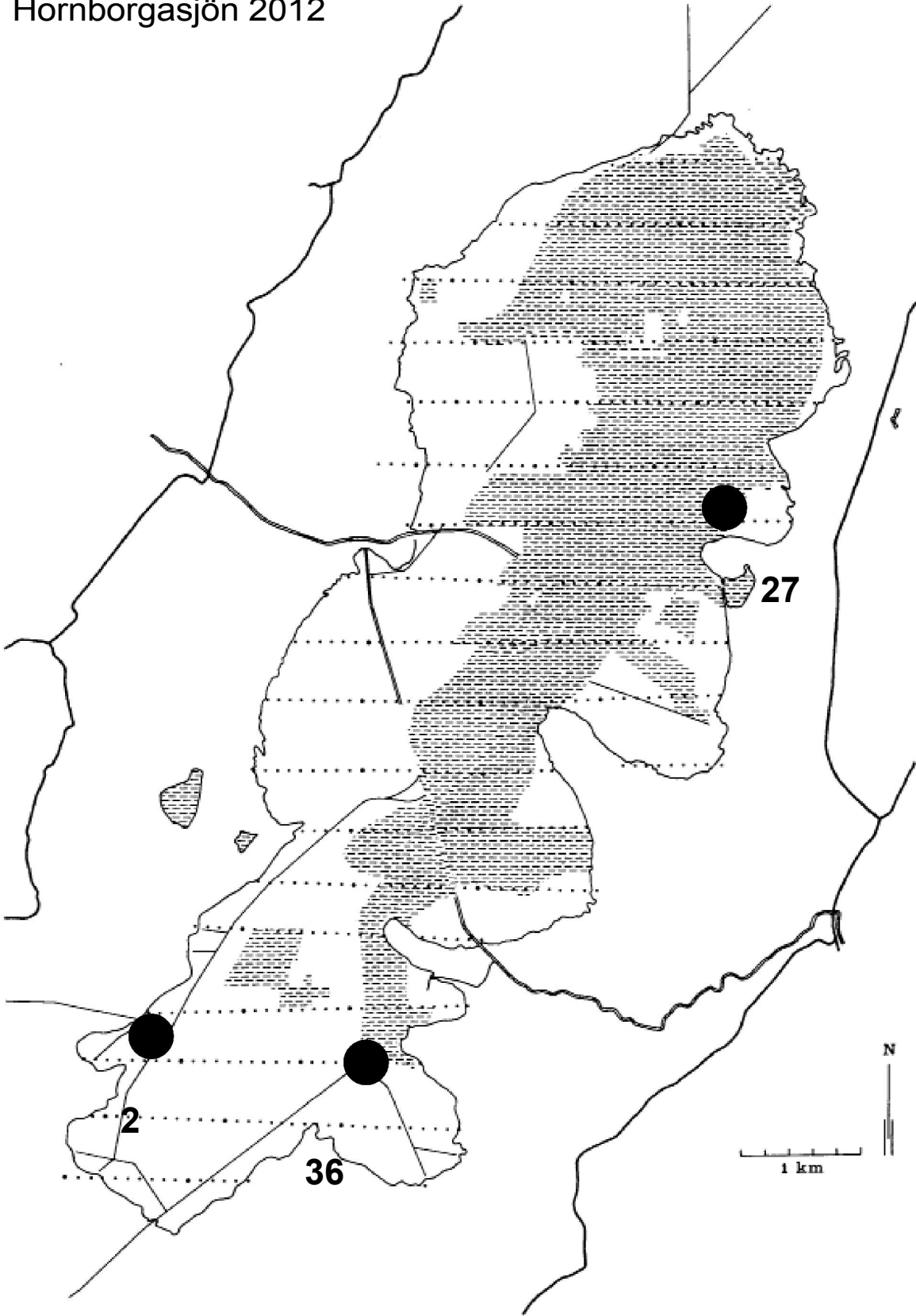
- Karlsson, T. 1982. Doppingar. I: *Ornitologiska undersökningar i Hornborgasjön 1981*. sid 52-60. *Hornborga-dokument nr 2. Statens naturvårdsverk och Länsstyrelsen i Skaraborgs län.*
- Svensson, S. 1976. Inventering av vattenfåglar. Stencil. Lunds universitet.

Hornborgasjön 2012

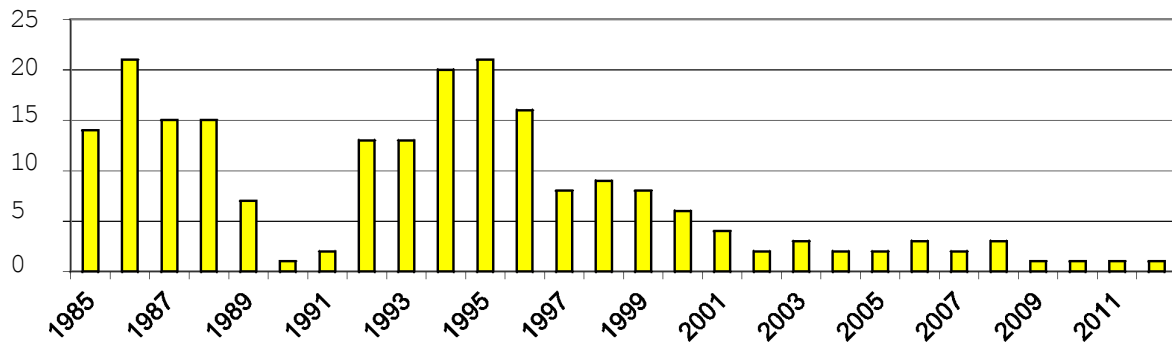

Figur 1. Häckande par svarthakedopping *Podiceps auritus* i Hornborgasjön 2012

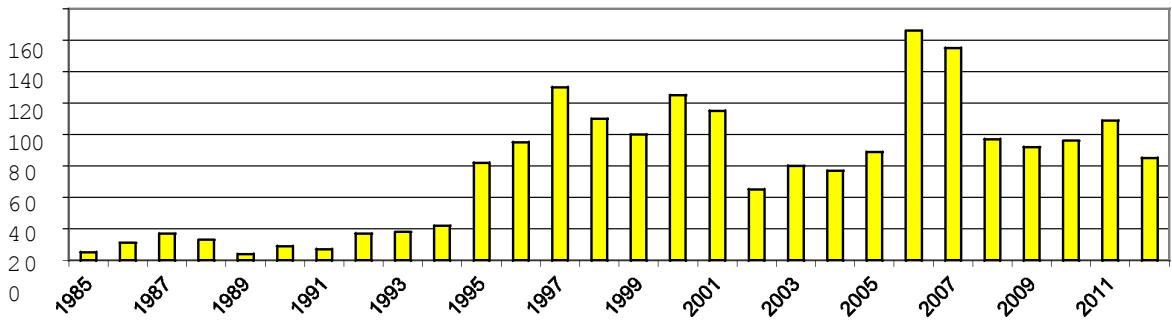
Hornborgasjön 2012

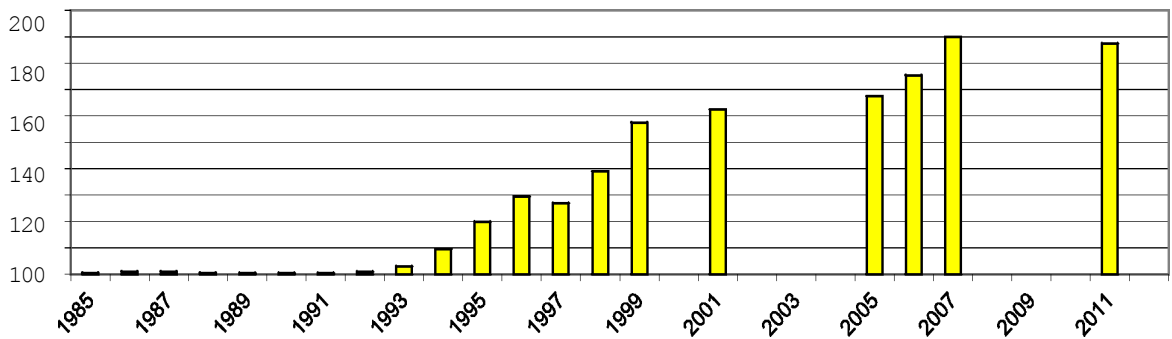
Figur 2. Häckande par svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* i Hornborgasjön 2012

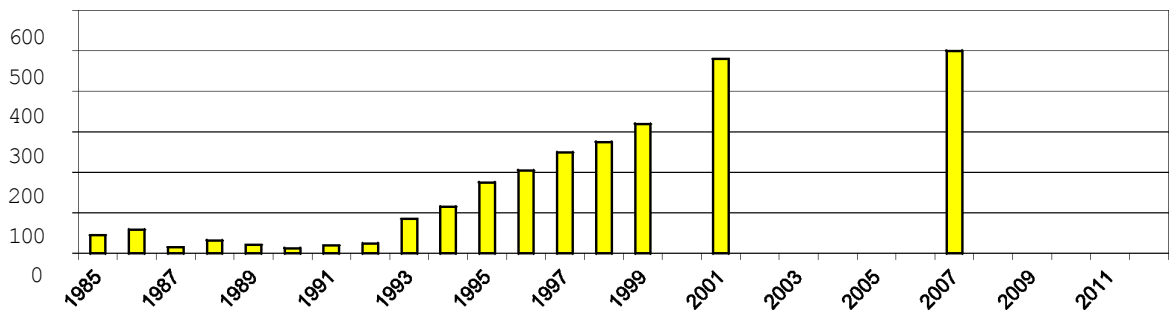
Figur 3. Antal häckande par svarthakedopping *Podiceps auritus* i Hornborgasjön 1985-2012.

Figur 4. Antal häckande par svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* i Hornborgasjön 1985-2012

Figur 5. Antal häckande par gråhakedopping *Podiceps grisegena* i Hornborgasjön 1985-2012

Figur 6. Antal häckande par skäggdopping *Podiceps cristatus* i Hornborgasjön 1985-2012

Häckande kärrhökar i Hornborgasjön 2012

Bengt Pettersson

Inledning

Kärrhökar i Hornborgasjön har inventerats och borevir har kartlagts sedan slutet av 1960-talet. Projektet har sedan dess fortsatt genom åren.

Inför sjörestaureringen var det viktigt att fastställa den bruna kärrhökens förekomst vid sjön för att sedan kunna följa upp hur arten anpassade sig till ändrade förhållanden efter restaureringen. Denna genomfördes under åren 1992-1995 varvid vattenytan höjdes i tre steg. Vattendjupet ökade med sammanlagt cirka 85 cm och därefter försvann nästan all bladvass. Det innebar att möjligheten för kärrhökarna att bygga sina bon i vass i stort sett upphörde. Kärrhökarna anpassade sig då till de nya förhållandena genom att bygga sina bon i videbuskage i södra delen av sjön och som efter sjörestaureringen stod kvar ute i vattnet. De senaste tio åren har många buskage glesats ut genom att buskar dött och brutits ner. Det har därför uppstått brist på lämpliga biotoper för bobygge och antalet häckande par har minskat drastiskt från 57 par år 2000 till 12-14 par de senaste åren.

För blå kärrhök och ängshök som var häckfåglar i Hornborgasjön före restaureringen saknas lämplig häckningsbiotop efter sjörestaureringen och häckning har därför uteblivit. (Se Grus Fåglar i Västergötland, nr 1, 2011).

Metod

Årets inventering har skett på samma sätt som tidigare säsonger från de fasta observationspunkterna Fäholmen, Fågeludden, Almeö,

Hångertornet, Vadboden-Trandansen, Orenabbtornet samt tornet vid sjöns utlopp.

Resultat

Vid årets kartläggning noterades endast 10 bofasta revir vilket var en minskning med 4 par jämfört med 2011. Två par häckade i bladvass norr om gamla Flan (se fig 1). De övriga 8 paren häckade i videbuskage i södra delen av sjön (se fig 1.). Årets häckningsresultat blev mycket dåligt och endast tre flygga kullar kunde observeras. En möjlig orsak till detta kan vara den vattenstånds-höjning med cirka 40 cm som skedde i början av juni efter ett dygns ihärdigt och häftigt regnande den 25-26 maj. De kärrhökbön som inte hade byggts tillräckligt högt över vattenytan kom att dränkas varvid häckningen spolerades. Andra orsaker kan vara predation av någon av de yngre havsörnar som uppehöll sig i området under häcksäsongen.

Diskussion

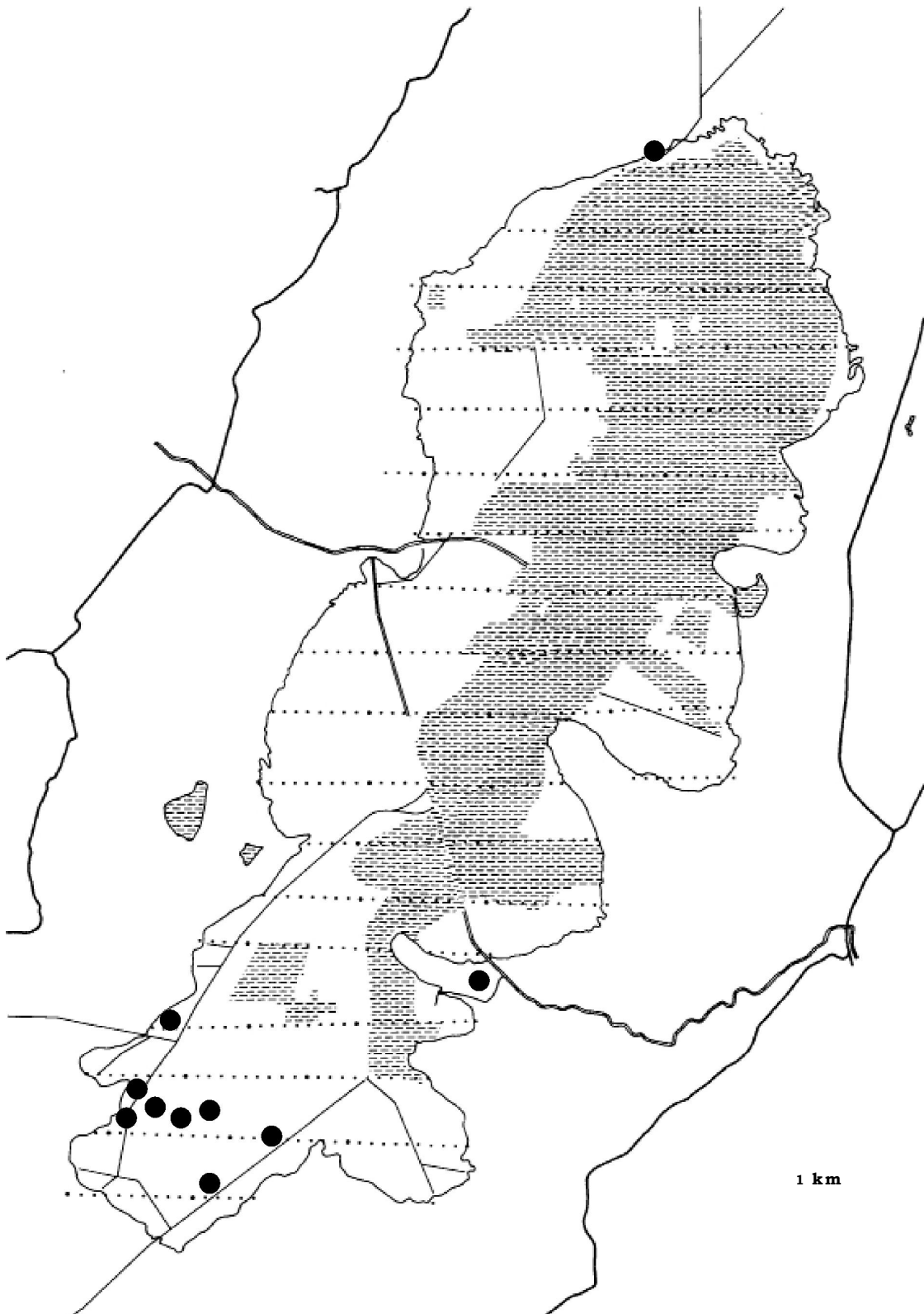
Den nedgång av antalet häckande par som nu noteras i Hornborgasjön kan ha naturliga orsaker. En möjlig förklaring kan vara att de bruna kärrhökar som efter restaureringen ändrade beteende och övergick till att häcka i videbuskage nu är gamla och börjar dö undan. Videbuskage är en helt främmande biotop för bobygge och några nyetableringar i videzonen är sannolikt inte att räkna med framöver eftersom det naturliga nedärvda beteendet för brun kärrhök är att bygga bo i bladvass. Detta är något som återstår att följa upp kommande säsonger.

Övrigt

Under sträcktid sågs även flera blå kärrhökar och även en ung stäpphök vid Hornborgasjön.

Medverkande i inventeringen under säsongen var också Mike Henry som observerade i södra delen av sjön.

Homborgsjön 2012

Figur 1. Bon av brun kärrhök *Circus aeruginosus* i Homborgsjön 2012.

Häckande havsörn vid Hornborgasjön 2012

Bengt Pettersson

Inledning

År 2002 började ett havsörnpär häcka i Hornborgasjöområdet och samma par har häckat årligen sedan dess. Enligt en äldre uppgift lär havsörn ha häckat i samma område för 150 år sedan. Stämmer uppgiften kan man konstatera att havsörnen återkommit som häckfågel i området efter sjörestaureringen och i samband med att havsörnsstammen återhämtat sig.

Även 2012 blev häckningen framgångsrik. Paret är väl etablerat i sjöområdet och har den rutin som krävs för en framgångsrik häckning. Hannen som är ringmärkt är nu femton år gammal och honan bedöms ha samma ålder av fjäderdräkten att döma.

Resultat

Årets häckning påbörjades redan de första dagarna i mars då honan beräknas ha lagt det första ägget. Bokkontrollen och ringmärkning av ungarna skedde den 14 maj och genomfördes som tidigare år av Björn Helander. I boet fanns tre ungar vilket kan betraktas som en bingokull. Ungarna var cirka fem veckor gamla och ungefär lika stora vilket visar att det finns gott om föda.

Enligt rutin firades en av ungarna ner till marken för provtagning för fastställande av DNA hos kullen. De tre ungarna försågs med ringar enligt följande: vit över blå på höger ben och svart på vänster ben.

Det fanns gott om bytesrester i boet. Dessa kom från två sothöns, en knipa, en skäggdopping och det fanns även en gädda. Bokkontrollen skedde på morgonen och alla byten var dagsfärska

vilket visar att födan är lättfångad och att havsörnparet har stor jaktrutin.

Övriga observationer av havsörnar under perioden mars-augusti

Under säsongen befann sig ytterligare fem havsörnar i sjöområdet. Det var fyra yngre örnar två till fyra år gamla samt en något äldre örn med nästan helvit stjärt och ljusare ansikte som av fjäderdräkten att döma var fem år gammal.

Alla fem örnar kan mycket väl vara ättlingar till det häckande paret eftersom de inte jagades bort från reviret.

Häckande fiskgjuse i Hornborgasjön 2012

Eric Thorsson & Albin Thorsson

Inledning

Projektet startade 2003 med syfte att fastställa hur många häckande par fiskgjusar det finns inom Hornborgasjöns rapporteringsområde och hur många ungar de lyckas producera. Målet är även att under året ringmärka de ungar som är tillgängliga.

Metod

Fiskgjusarna inventeras från början av april till slutet av september genom studier från olika observationsplatser runt Hornborgasjön. I de bon som finns lättillgängliga, görs ett försök att ringmärka ungar som finns där.

Resultat och diskussion

Årets resultat ligger på sex stycken flygga ungar fördelat på tre kullar (3+2+1). Almeös par lyckas åter igen få fram tre

ungar och paret i Korpaboviken två ungar. I boet beläget ute i videt i södra delen kom en unge på vingarna. Vid ett besök vid boet i södra delen för ringmärkning, fanns även en död unge plus ett rötägg. Någon exakt förklaring på varför ungen dött har vi inte. Häckningen på ett hygge inne Korpabo misslyckades, och orsaken till detta är troligen på grund av för hård trafik av skogsmaskiner. Endast hanen fanns kvar vid boet i slutet på juni. Tre ungar ringmärktes under året, en i södra delen och två i Korpaboviken. Almeöparets ungar ringmärktes inte på grund av för mycket blåst vid det planerade märkningstillfället.

Noterbart är att det finns många fler par som utnyttjar Hornborgasjön som födosöksplats och endast ett fåtal häckar inom Hornborgasjöns rapporteringsområde.

Tabell 1. Sammanställning av revir, häckningar och häckningsresultat för fiskgjuse *Pandion haliaetus* i Hornborgasjön 2003-2012.

Årt	Revir	Påbörjad häckn.	Antal kullar	Totalt flygga ungar	Flygga ungar/ påbörjad häckning
2012	6	4	3	6	1,50
2011	5	4	4	9	2,25
2010	7	6	1	2	0,33
2009	8	7	5	9	1,29
2008	10	6	5	12	2,00
2007	9	6	4	8	1,33
2006	8	6	2	5	0,83
2005	7	5	4	10	2,00
2004	6	4	4	9	2,25
2003	5	5	4	10	2,00

Rastande tranor vid Hornborgasjön 2012

Clas Hermansson, Alf Karlsson & Helge Sundén

Inledning

Redan 1966 genomfördes de första organiserade försöken att räkna antalet rastande tranor under våren. Resultatet visade att det var fullt möjligt att med en väl genomarbetad metod erhålla tillförlitliga uppgifter om antalet tranor. Fåglarna räknades när de under gryningen lämnade övernattningsplatserna i södra sjöområdet för att proviantera i området kring Stora Bjurum och Dagsnäs. Under åren 1967-1982 ansvarade Skövde fågelklubb för räkningarna. Sedan 1983 utförs räkningarna av Hornborgasjöns fältstation. Årets räkningar var de 47:e i ordningen. Numera räknas tranorna när de lämnar födosöksområdena och flyger till övernattningsplatserna under kvällen.

Hornborgasjön var tidigare starkt igenvuxen med vass, men när stora områden rensades på vegetation under 1969-1970 öppnades ytor med grunt vatten i sjöns norra del. Tranorna fann dessa som lämpliga övernattningsplatser och antalet höstrastande tranor ökade från år till år (Swanberg 1993). Antalet uppskattades till 100 tranor år 1972 för att sedan långsamt öka till dagens antal på upp till 10 000 tranor i hela sjöområdet. Till skillnad från vårens dagliga räkningar bevakas höstens tranor två gånger per vecka. Höstens räkningar var de 41:e i ordningen, också det en unik oavbruten svit.

Rastande tranor under våren

Den 4 mars sågs årets första tranor vid Hornborgasjön, 2 ex. Vadboden (Torbjörn Skogedal), 2 ex. Båltorpsmaden (Gunnar Jakobsson) och 3 ex. Kärrtorp (Anders Bergström). Dessa tranor tillhörde sannolikt sjöns bofasta tranor eftersom de individer som häckar vid Hornborgasjön anländer tidigare än de tranor som bara rastar.

Den 16 mars anlände 150 tranor som bedömdes tillhöra de första individerna bland vårens tranor i södra sjöområdet. Därefter tillkom dagligen flockar med fåglar och den 23 mars fanns 5 100 tranor på kvällen. Antalet ökade sedan successivt och redan den 27 mars fanns 10 300 tranor i södra sjöområdet. Antalet ökade, 17 200 tranor redan den 30 mars för att överskrida alla tidigare noteringar den 3 april. Då inräknades utan störningar och med normal flygning till nattplatserna inte mindre än 26 500 tranor! Vädersituationen var sådan att tranor som påbörjat sin flyttning i söder möttes av sämre väder och rastade vid Hornborgasjön. Dagen efter hade många flyttat vidare norrut och 21 400 flög till nattplats.

Det kan tyckas att 26 500 tranor är ett osannolikt stort antal. Om man begrundar att den senaste uppskattningen av den svenska populationen är 100 000 ex som flyttar söderut om hösten är det inte ett realistiskt antal. Vi har tidigare uppskattat att ungefär 30 % av tranorna passerar Hornborgasjön under vårsträcket. Vädret avGör troligen hur många som rastar. Vårens mediandatum inträffade den 4 april, det vill säga det datum när 50 procent av vårens trandagar (346 500) uppnåts. Med antal trandagar avses summan av de dagliga antalen rastande tranor. Det bör noteras att vi inte känner till omsättningen (daglig ankomst och bortsträck) och kan därför inte beräkna mediandatum för det totala antalet rastande tranor.

Antalet trandagar var för femte året i följd över 200 000. Trots att våren var sen anlände tranorna relativt tidigt. Under 16 dagar fanns över 10 000 rastande tranor. Aldrig tidigare har över 10 000 tranor uppehållit sig i södra sjöområdet så många dagar. Den 11 april fanns 18 000 tranor vid Vadboden.

Den stora flyttningdagen inträffade den 12 april då 10 300 ex (57 %) lämnade området och sträckte norr ut. Antalet minskade därefter successivt och vårens sista stora sträckdag var den 14 april (2 050 ex). Vid kvällsräkningen den 23 april fanns endast 460 tranor kvar i södra sjöområdet. Många av dessa tranor blev kvar och stannade över sommaren vid Hornborgasjön. Se figur 1 och 2 samt tabell 2.

Högsta antal i norra sjöområdet inträffade den 1 april då 990 ex. inräknades när de flög till nattplats. De tranor som övernattar i norra delen av Hornborgasjön söker sig till andra födosöksplatser nordväst och norr om sjön. Det finns inget som tyder på att de blandar sig med tranorna i södra sjöområdet. Antalet är också förhållandevis litet och har minskat under senare år. Utfodringen vid Vadboden (Trandansen) En anledning till att tranorna samlas kring Vadboden vid sjöns södra del är naturligtvis den utfodring som utförs av Länsstyrelsen Västra Göta Götalands Län. Tillgången på föda, korn, är riklig och det lockar också många andra fåglar till området, framför allt sångsvanar, grågäss, kanadagäss, bläsänder, krickor och gräsänder. Under våren 2012 spreds totalt 143 000 kg korn över området. Undersökningar under vårsträcket i Rügen-Bock-Kirr, Tyskland har visat att tranorna äter ungefär 300 gram vete (sådeskorn) per individ och dag. Två olika beräkningsmetoder gav resultatet 293 respektive 289 gram vete per individ och dag (Nowald 1999).

Det är högst troligt att det dagliga födointaget vid Hornborgasjön ligger på samma nivå, det vill sägs 300 gram korn (sådeskorn) per individ och dag. Skillnaden mellan sådes-slagen vete och korn bedöms vara liten i detta sammanhang. Detta betyder att tranorna konsumerade ungefär 103 950 kg korn (300 g x 346 500 trandagar). Resterande kvantitet, 39 050 kg (27 %) korn var således mat åt svanar, gäss och änder. Jämförelse mellan åren 2009

till 2011 visar att tranorna konsumerat ungefär lika stor andel av det korn som sprids i området (54, 49 respektive 44 %).

Rastande tranor under hösten

Sedan tranorna började rasta vid Hornborgasjön under hösten har alltid merparten övernattat i norra delen. Under senare år, efter det att lämpliga platser skapats i samband med sjörestaureringen, har emellertid flera övernattningsplatser tillkommit i södra delen.

Höstrastande tranor börjar anlända i mitten av augusti månad. Antalet ökar långsamt för att kulminera vid avflyttningen i slutet av september till början av oktober. Då är också flyttningdriften som störst och vid lämpligt väder kan så gott som samtliga tranor lämna sjöområdet under en enda förmiddag. De tranor som övernattar i södra sjöområdet provianterar under dagtid i området från sydost till väster om Hornborgasjön, ofta på ett flygavstånd upp till flera mil. Högsta antal i södra delen var den 28 september då 6 470 tranor inräknades när de flög till nattplats.

Sammanfattning

Den 4 mars sågs vårens första tranor. Den 16 mars sågs de första rastande tranorna. Under våren sågs som mest 26 500 tranor vid Vadboden (3 april) och 990 i norr (1 april). I hela sjöområdet fanns som mest 26 500 den 3 april). Detta är det högsta antal som räknats under våren. Mediandatum för tranorna i södra delen var den 4 april (3 april 2007-2011) och antalet trandagar 346 500 (236 380 för 2007-11), vilket betyder att fler tranor stannade längre tid. Beräkningar visar att tranor som rastade vid Vadboden under våren åt ungefär 103 950 kg korn. Under hösten sågs som mest 10 750 tranor den 27-28 september, vilket är det högsta antal som räknats under hösten.

Tack

Tranräkningarna har inte varit möjliga att genomföra utan ett stort ideellt lagarbete. Totalt har 22 personer deltagit i verksamheten; Per Bergström, Björn Björnsson, Börje Carlsson, Rolf Edvardsson, Clas Hermansson, Kent-Ove Hvass, Bertil Johansson, Britt-Marie Johansson, Kerstin Jägmarker, Sören Jägmarker, Alf Karlsson, Lennart Kjellberg, Hillevi Lindström, Åke Lindström, Bo Lundström, Bo Monsén, Siv Monsén, Bengt Pettersson, Margareta Ståhl, Gerd Sundén, Helge Sundén och Ulrich Tourbier.

Referenser

- Swanberg, P.O. 1993. Hur Hornborgasjöns rastplats för tranor utvecklades. *Tranan*, sid. 127-134. Skara.
- Nowald, G. 1999. Nahrungsbedarf rastender Kraniche Grus grus während der Frühjahrsrast. In: Prange, H. et al. (eds): *Proc. 3rd European Crane Workshop*. Pp. 115-122. Halle

Tabell 1. Tranornas förekomst vid södra delen i Hornborgasjön 2007-2012.

År	Median-datum	Period	Högsta antal	Datum	Antal trandagar
2007	2.4	9.3-16.4	13 900	31.3	192 200
2008	2.4	9.3-21.4	14 000	2.4	246 300
2009	2.4	10.3-23.4	18 500	30-31.3	265 100
2010	5.4	19.3-25.4	13 800	2.4	235 100
2011	4.4	20.3-20.4	15 400	6.4	243 200
Medelv.	3.4	13.3-21.4	15 120	2.4	236 380
2012	4.4	16.3-23.4	26 500	3.4	346 500

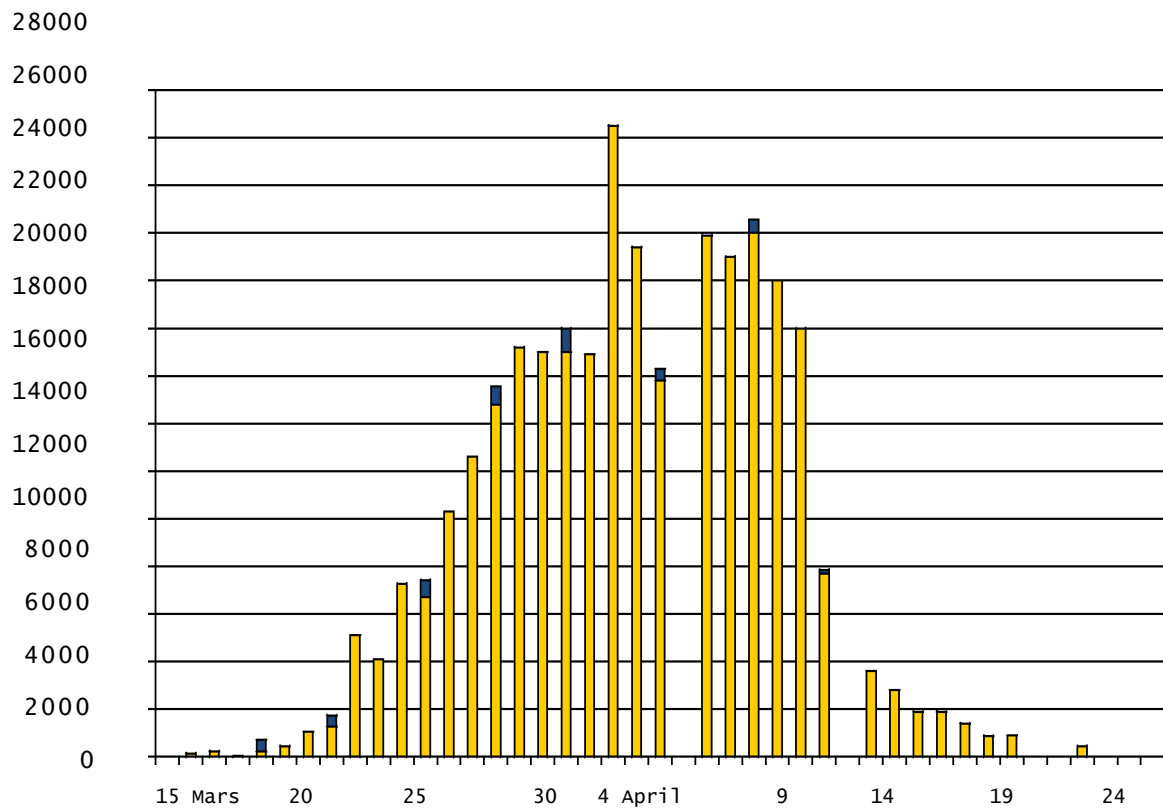
Tabell 2. Antal rastande tranor vid Hornborgasjön våren 2012. Antal i söder har räknats från Dagsnäs och antalet i norr från Tranums mader när de flugit till nattplats.

Datum	Söder	Norr	Totalt
16 Mars	150	-	-
17	240	-	-
18	40	-	-
19	240	470	710
20	460	-	-
21	1050	-	-
22	1280	460	1740
23	5100	-	-
24	4100	-	-
25	7280	-	-
26	6700	730	7430
27	10300	-	-
28	12600	-	-
29	14800	760	15560
30	17200	-	-
31	17000	-	-
1 april	17000	990	17890
2	16900	-	-
3	26500	-	-
4	21400	-	-
5	15800	490	16290
6	-	-	-
7	21900	-	-
8	21000	-	-
9	22000	560	22560
10	20000	-	-

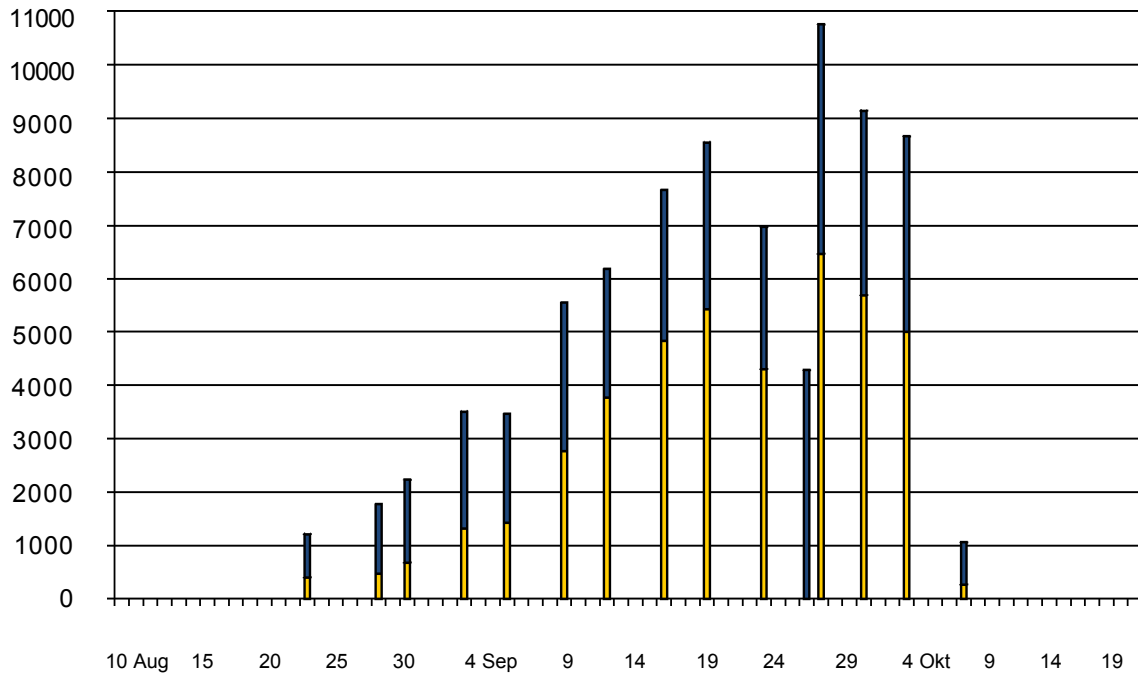
Datum	Söder	Norr	Totalt
11 april	18000	-	-
12	7700	150	7850
13	-	-	-
14	3600	-	-
15	2800	-	-
16	1900	-	-
17	1900	-	-
18	1400	-	-
19	890	-	-
20	900	-	-
21	-	-	-
22	-	-	-
23	460	-	-

Tabell 3. Antal rastande tranor vid Hornborgasjön hösten 2012. Antal i söder har räknats från Hångers udde och antalet i norr från Kärrtorps mader när flugit till nattplats.

Datum	Söder	Norr	Totalt
23 Aug	400	810	1210
28	470	1300	1770
30	680	1550	2230
3 Sep	1310	2190	3500
6	1430	2030	3460
10	2760	2800	5560
13	3760	2430	6190
17	4830	2830	7660
20	5420	3130	8550
24	4300	2670	6970
27	-	4280	-
28	6470	-	-
1 Okt	5700	3440	9140
4	5000	3660	8660
8	270	790	1060

Figur 1. Antal rastande tranor vid Hornborgasjön våren 2012. Gula staplar är antal tranor i södra sjöområdet och blå staplar antal tranor i norra sjöområdet. Antalen avser tranor som räknats flyga till nattplats. Högsta antal i södra sjöområdet inräknades den 3 april (26 500) och i norra sjöområdet den 1 april (990). I hela sjöområdet fanns som mest 26 500 tranor den 3 april. Mediandatum i södra sjöområdet var den 4 april. Antal för dagar med uteblivna räkningar har beräknats (extrapolerats) utifrån närliggande dagar.

Figur 2. Antal rastande tranor vid Hornborgasjön hösten 2012. Gula staplar är antal tranor i södra sjöområdet och blå staplar antal tranor i norra sjöområdet. Antalen avser tranor som räknats flyga till nattplats. Högsta antal i södra sjöområdet inräknades den 28 september (6 470) och i norra sjöområdet den 27 september (4 280). I hela sjöområdet fanns som mest 10 750 tranor den 27-28 september.

Häckande tornfalk vid Hornborgasjön 2012

Åke Abrahamsson

Tornfalkprojektet vid Hornborgasjön startade 1994 i sin nuvarande form. Det är nu som då en del av det stora tornfalksprojekt som sträcker sig över det forna Skaraborgs län och som omfattar flera hundra holkar. Eftersom holkarna vid Hornborgasjön utgör en väl avgränsad del, var det naturligt att låta dessa utgöra ett eget projekt.

Antal holkar samt metoder för kontroll och ringmärkning undergår mycket små förändringar och därför kan projektet beskrivas som nära nog standardiserat.

Målsättningen är att alla holkar skall besökas i ett tidigt skede av häckningar för att om möjligt kunna fastställa storleken hos så många äggkullar som möjligt. Dessutom försöker vi att ringmärka så många ungar som möjligt.

Resultatet 2012

Den övre sammanställningen i tabell 1 visar medelvärden för hela perioden 1994 till 2011. I den nedre sammanställningen visas resultatet för 2012 på motsvarande sätt.

Genomförda häckningar och antal ungar avser kull där ungar ringmärkts. Medelkull beräknas på antal ungar/kullar vid ringmärkningstillfället. Man kan se att resultatet för 2012 ligger långt under medel för hela perioden.

Några reflektioner

Den genomsnittliga starten låg detta år betydligt senare än vad vi är vana vid. Den senaste kullen ringmärktes den 24.7, vilket är betydligt senare än vad som är vanligt. Ungarnas ålder vid märktillfället beräknades till 12 dagar. I den norra delen, där denna häckning hörde hemma, fanns vid första besöket falkar vid fem boplatser av sex möjliga. I en av dessa fanns redan en etablerad häckning som sedan fullföljdes på vanligt vis,

dessutom var äggläggning påbörjad i ytterligare en holk. Denna övergavs och istället skedde nyetablering enligt ovan med ringmärkning den

24 juli som följd. Då var alla de andra falkarna borta sedan länge.

På den östra sidan fanns endast en häckning detta år vilken dock havererade när ungar var 14-16 dagar gamla.

I söder, det område som oftast innehåller flest häckningar, har vi blivit av med två mycket bra bolägen som inte har kunnat ersättas fullt ut. Dessutom kunde vi i två fall inte besöka holkarna på grund av betande nötkreatur av en storlek och antal som gjorde det olämpligt att ens försöka. Vi vet emellertid att ungar kom på vingarna, dock kan vi inte vara säkra på antalet. Kattugglor hade lagt beslag på en av våra holkar vilket är första gången vid Hornborgasjön. På södra Falbygden är det dock en vanlig förekomst att ugglorna använder tornfalkholkarna. Flertalet holkar i den södra delen är placerade på stolpar.

På den västra sidan finns fem holkar. Häckningar påbörjades i tre av dessa men två havererade när ungar var mindre än 20 dagar.

Vilken orsaken är till predation av detta slag har vi inget svar på men eftersom det finns en indikation att det sker nattetid kan kattuggla vara ett förslag.

Förluster i större eller mindre omfattning förekommer som regel nästan alltid. I diagrammet nedan (figur 1) kan man se att skillnaden mellan påbörjade och genomförda häckningar tenderar att öka när antalet häckningar minskar. Det naturliga svaret på detta fenomen kan vara att par som startar inte

förmår att fullfölja sin häckning tillexempel på grund av brist på föda eller annan orsak. Dessutom förefaller det som om skillnaden mellan påbörjade och genomförda ökar över tiden vilket kräver en djupare analys av materialet. Som en jämförelse kan nämnas att andelen havererade häckningar blev åtta procent för hela projektet Tornfalk Skaraborg. (N = 185).

I diagrammet nedan jämförs påbörjade häckningar med genomförda häckningar för tidsperioden 1995-2012. Definitionen på genomförda häckningar är att det finns ungar som är minst 15 dagar gamla, det vill säga den ålder ungarna har när de normalt ringmärks.

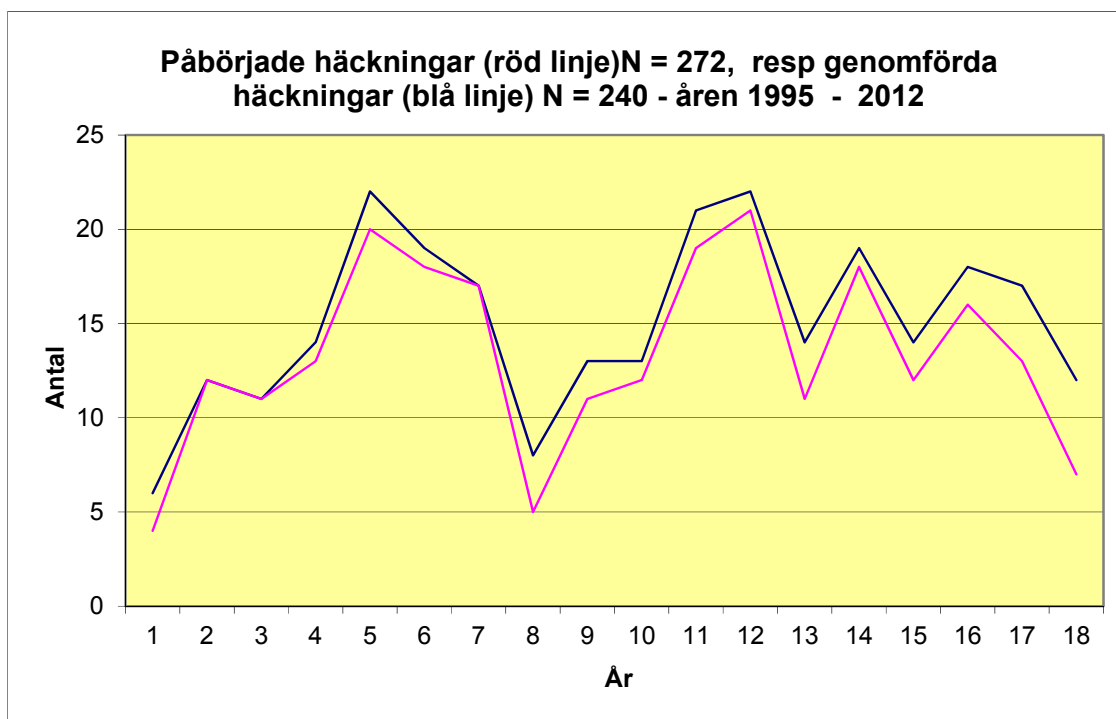
I arbetet deltar även Helge Sundén och Peter Lindkvist

Tabell 1. Häckningsutfall tornfalk 2012

År	Antal holkar	Påbörjade häckningar	Genomförda häckningar	Ungar	Medelkull
Medel	40	15,1	13,3	61	4,7
2012	38	12	15	18	3,6

Nya återfynd

7194932 Bounge 2012-06-29 Hornborgasjön (W) Stenum 58 17 N 13 38 E
Ruta 08D2E42
2012-08-02 Danmark, Själland, Horbelev 58 50 N 12 01 E
Avstånd 396 km, Skadad vinge, rehabiliterad,
vilket misslyckades, dog.

Figur 1. Påbörjade respektive genomförda häckningar av tornfalk vid Hornborgasjön år 1995 (1) -2012 (18).

Häckande svanar i Hornborgasjön 2012

Åke Abrahamsson

Titta – så många svanar! Detta är ett förtjust utrop jag hört mer än en gång från besökare ute på Fågeludden när vindarna blåser på ett sådant sätt att långa vita band med svanar blir synliga ute på sjön. Svanens vithet står för renhet och svanen är dessutom gudarnas och konungarnas fågel; ja, själva namnet Cygnus antyder detta. Nu går det emellertid inte att ge sig ut på mytologins fantastiska hav utan det får bli Hornborgasjöns svanar i en mycket mer konkret bemärkelse i stället.

Som antyds ovan är det den stora mängden icke häckande knölsvanar som i första hand väcker besökarens intresse. Antalet knölsvanar, främst om hösten, fortsätter att vara högt. Detta år, 2012, blev det högsta antalet 2 037 exemplar, en siffra som uppnåddes i mitten på augusti. Det högsta antalet någonsin är 2 359 exemplar och den siffran är från 2009.

Sångsvanarna vid sjön uppträder helt annorlunda än knölsvanen. Det är under den tid som tranorna matas som sångsvanar finns vid sjön i större mängd då de tar för sig av

Tabell 1. Antal bon av svanar i Hornborgasjön 2012

Art	Antal bon
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	223
Sångsvan <i>C. cygnus</i>	4

det utlagda kornet. Våren 2012 nådde dock sångsvanen mycket beskedliga antal; 391 ex rastade den 14 april. Det högsta antal som räknats är 1 820 exemplar, vilket hände i april 2010.

Rastande sångsvanar om hösten är mycket fåtaliga, inte heller finns några ruggande sångsvanar i sjön sommartid. Man finner fler ute på åkrarna runt om i bygden vid denna tid, dock 159 ex vid räkningen den 19 augusti.

Som framgår av det följande är sångsvanen till skillnad mot knölsvanen en ytterst sparsam häckfågel i Hornborgasjön. Sannolikt passar inte biotopen; de flesta av Falbygdens häckande sångsvanar väljer småvatten för sin häckning.

Tabell 2. Antalet bon och ungar av knölsvan *Cygnus olor* i Hornborgasjön 2001-2012

År	Antal bon	Antal kullar	Medelkull	Procentuell andel av de häckande paren som fick ut några ungar
2001	79	-	-	-
2002	117	57	-	49
2003	144	-	-	-
2004	197	46	-	23
2005	160	36	-	23
2006	163	36	-	22
2007	181	45	2,7	25
2008	196	23	2,2	12
2009	219	81	2,8	37
2010	171	26	2,5	15
2011	201	67	2,5	33
2012	223	16	2,8	7

Metod

Den metod som används för inventera häckande svanar har brukats sedan lång tid tillbaka. Den användes i själva verket redan i början av sjuttioalet i samband med förarbetena till restaureringen (Swanberg 1980). Metoden går ut på att flyga över sjön så sakta och så lågt som möjligt och med så många varv som behövs för att uppnå någorlunda hög säkerhet. Den är dock komplicerad; det går mycket fortare än man kan föreställa sig och det gäller att skapa avgränsningar i sjömosaiken som man kan återvända till för att kontrollera resultatet. Tydbara anteckningar är av nöden. Trots sina brister är detta den enda metod man kan använda sig av; det finns få, om ens några, platser runt sjön som ger en tillräcklig överblick för att kunna användas för boräkning från landbacken.

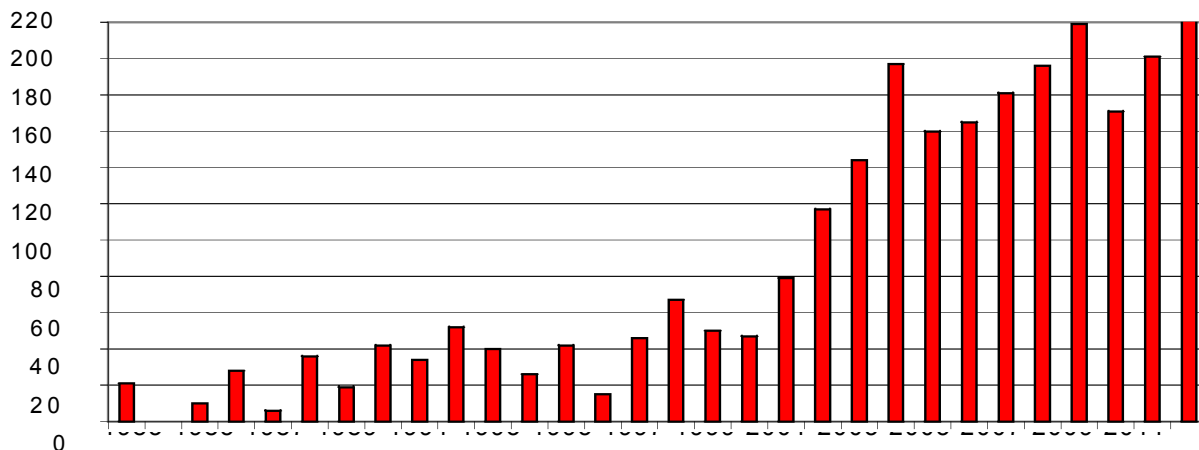
Resultat

Årets flygning genomfördes den 16 maj av Åke Abrahamsson med Leif Croona som pilot. Ett uppdrag som han har haft under många år. Efter en del uppföljningar och kontroller från marknivån blev resultatet 223 bon av knölsvan och 4 bon av sångsvan. Det är dock inte möjligt att skilja arterna åt från luften.

Knölsvan

Antalet häckande knölsvanar (223 bon) är det högsta som uppnåtts. Trenden mätt över en längre period är ökande. Det kvarvarande riset på den östra sidan minskar i snabb takt för varje isvinter, vilket rimligen borde minska häckningsmöjligheterna. Skyddande vegetation tycks dock inte vara av avgörande betydelse för svanarna. Är det bara möjligt att förankra boet i botten kan man se att de bygger helt öppet utan något som helst skydd från omgivningen. Detta kan förefalla helt livsfarligt, inte minst med tanke på attackerande havsörnar. Som framgår av kartan finns de flesta bona i det stora risbältet i söder. När man betraktar mosaiken från ovan ser man att bona fläckvis ligger tämligen tätt, dock utan att förefalla vara egentliga kolonier. Knölsvanen kan dock bilda stora kolonier, vilket är känt inte minst från vårt grannland Danmark. Man kan tänka sig att bona ligger väl skyddade i risbältet till skillnad mot dem som finns längre upp i sjön vilka ofta ligger helt oskyddade.

Kullarna räknades den 19 augusti. Det är resultatet från simfågelräkningen kring mitten av månaden som vi som regel använt genom åren för att beräkna häckningsresultatet.

Figur 2. Antalet häckande par av knölsvan *Cygnus olor* i Hornborgasjön 1983-2012. Uppgifter saknas från 1984

Årets resultat blev 16 kullar med sammanlagt 44 ungar som om ungarna fördelas över de 16 kullarna blir 2,8 ungar per kull. Om man fördelar ungarna över hela den häckande populationen blir resultatet 0,20 ungar per häckning vilket är den lägsta siffran som erhållits sett över en tioårsperiod, både i relativa termer och faktiska tal.

Reproduktionen fortsätter således att vara mycket låg. Resultatet från 2012 innebär ett nytt bottenrekord. Som synes ligger den på samma låga nivå, i varje fall efter 2004 då det finns användbara mätetal. Man kan ha många tankar om detta, en förklaring kan vara att sjön helt saknar skyddande vassområden, en annan är att just detta faktum gör att många av de häckande paren är förstagångshäckare eller kommer ur en överskottspopulation av andra skäl. För att uttrycka sig en smula populärt; det är B-laget som häckar i Hornborgasjön. Det finns fler möjliga orsaker som bör utredas närmare.

En jämförelse med sjön Tåkern visar att man inte genomför boräkning hos knölsvan. Däremot görs en uppskattning av antalet kullar och denna visar en mycket stor variation över tid. Under den senaste tioårsperioden är det högsta antalet kullar 140 och det lägsta 20. Man påpekar att man inte har någon förklaring till den stora variationen.

Tåkern har, liksom Hornborgasjön, en mycket stor mängd rastande knölsvanar. I själva verket är deras högsta antal drygt tusen exemplar högre än för Hornborgasjön under motsvarande tid. Utifrån danska och engelska undersökningar kan man förvänta sig att det skall finnas ungefär femhundra knölsvans-ungar i Hornborgasjön när vi räknar dem i mitten på augusti. Även om vi tänker oss att variationen mellan åren är stor är vi långt därifrån.

Sångsvan

Antalet häckande sångsvanar inskränker sig till 4 par. Häckningarna genomfördes i de delar av

sjön som tidigare hyst häckande sångsvan. Det är fråga om området från Korpaboviken via Hästahuvudet och ner mot Dagsnäs samt utanför Hånger. Se figur 4. I början av juni sågs två kullar i området vid Ore backar och vid räkningen i augusti sågs ungfåglar från Almeö. Årets antal häckande sångsvanar ligger väl inom ramen för artens förekomst under senare år. Inte någon gång under 2000-talet har antalet överstigit sju par.

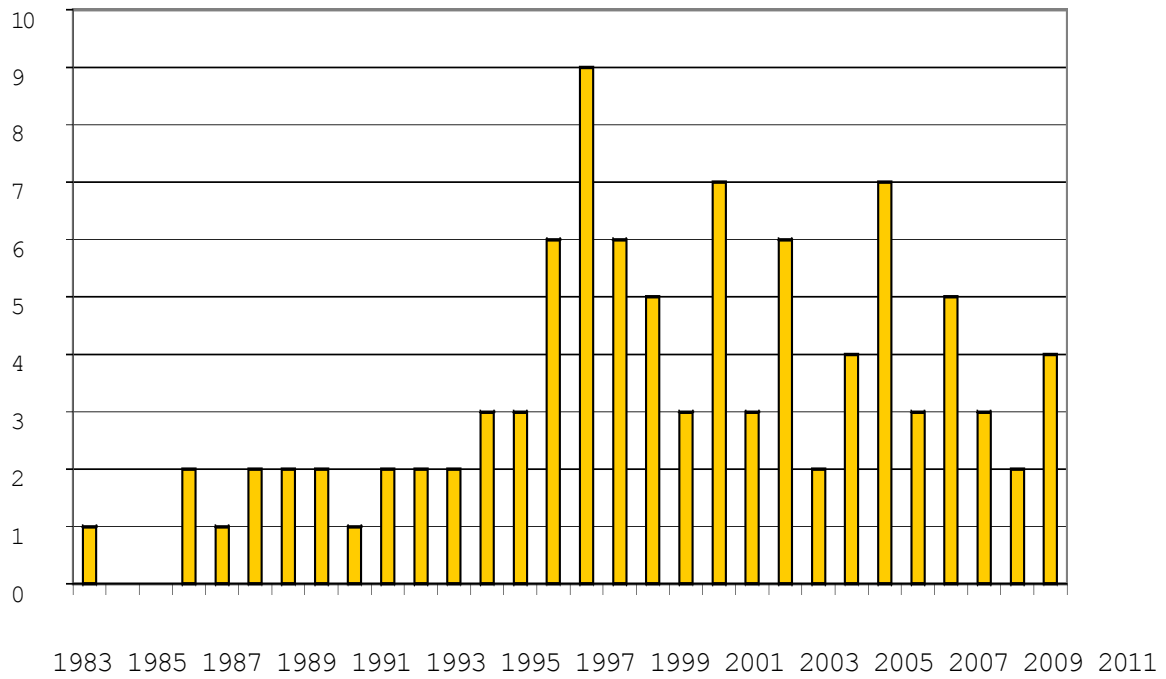
Sammanfattning

Stora antal av knölsvan finns i Hornborgasjön under hela den isfria delen av året och utgör en viktig del av sjöns fågelfauna. De höga antalen, ofta fler än 2000, tillsammans med att fler än 200 par skrider till häckning torde innebära att ytterst få platser i landet kan uppvisa högre siffror vilket ofta förbises i sammanställningar av Hornborgasjöns fåglar.

Den dåliga häckningsframgången måste analyseras närmare och här bör man söka eventuella unika faktorer som strikt kan kopplas till Hornborgasjön och dess särskilda förutsättningar. Dock har dålig häckningsframgång hos knölsvan även noterats i helt andra områden.

Ett program bör utarbetas som syftar till att följa ett antal svanpar genom häckningen för att se hur denna utvecklas och vad som händer under dess gång. Flera områden är möjliga, såsom Vässtorps-viken, Hornborgaviken, från Almeötornet och kanske framförallt från Hästahuvudet.

Antalet häckande sångsvanar har under senare år varierat mellan två och sju par. Möjligen kan ytterligare något bo ha funnits i riset i söder utan att det upptäckts. Man kan inte skilja arterna åt vid flyginventeringen.

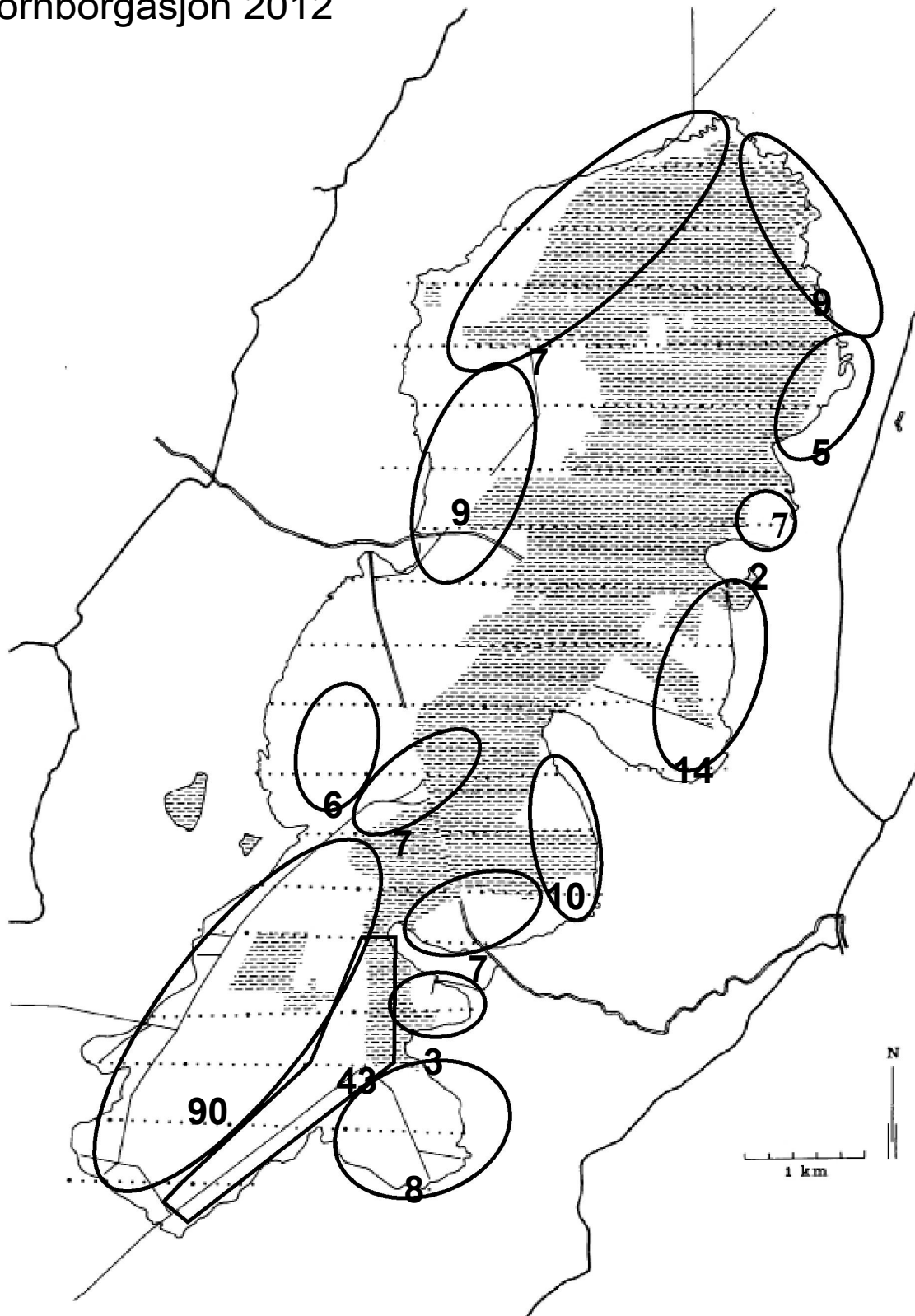

Figur 2. Antalet häckande par av sångsvan *Cygnus cygnus* i Hornborgasjön 1983-2012. Uppgifter saknas från 1984

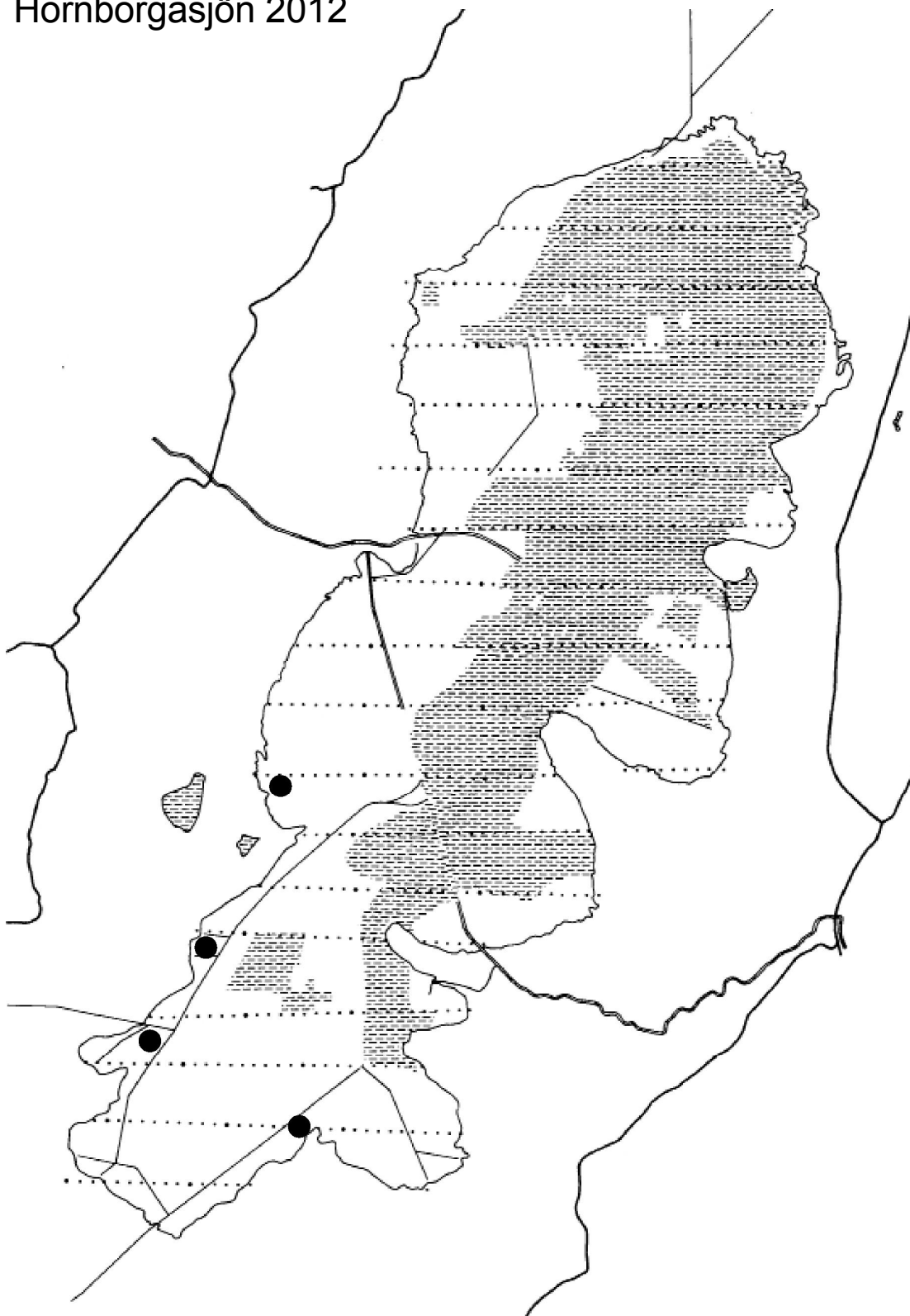
Figur 3. Knölsvanar. Foto: Åke Abrahamsson

Hornborgasjön 2012

Figur 4. Bon av knölsvan *Cygnus olor* i Hornborgasjön 2012

Hornborgasjön 2012

Figur 5. Bon av sångsvan *Cygnus cygnus* i Hornborgasjön 2012.

Häckande skrattmåsar i Hornborgasjön 2012

Åke Abrahamsson

Någon har sagt att skrattmåsarerna är sjöns viktigaste bebyggare och det finns en betydande sanning i detta. Förutom att de är ett synligt och ljudligt inslag i sjöns fågelliv tjänar de till skydd för en lång rad simfåglar som med fördel lägger sina bon i skrattmåskolonierna. Om våren ser man svärmar av måsar hänga efter plog och harv påminnande om årstidernas gång och bondens värv. Där jag kommer ifrån så man att det var ett tecken på god jord när måsar i mängd sökte föda från de blottlagda tiltorna. Vi som varit med länge upplevde skrattmåsarerna som porten till Fågelsjön. När man gick från Kärragården och ut på Fågeludden fanns varje år en stor skrattmåskoloni i Lagunsjön på vänster sida som ett tydligt bevis på att här var vägen till det stora träsket och den forna sjön.

Skrattmåsarerna i nutidens Hornborgasjö får till stor del lita till de flytöar som kommer och går. Det är egentligen endast kolonin på Blockholmarna strax utanför Oranabbe som ligger på någorlunda fast mark. Detta innebär att förutsättningarna kan förändras radikalt under en vinter och man kan se hur ganska stora öar uppstår och försvinner från ett år till ett annat och hur måsarerna annekterar även små holmar för sin häckning. Vattenståndet vid häckningens inledning spelar även stor roll för hur många par som får plats och var etablering kommer att ske.

År 2012 fanns tre stora kolonier, dels de tidigare nämnda vid Oranabbe och dels den som grovt beskrivet ligger mellan Hångers udde och Almeö, samt en koloni mellan Hästahuvudet och Dagsnäs. Tack, Peder Hedberg Fält, för uppgifter kring denna.

Metod

Sedan många år har skrattmåsarerna ute i sjön räknats från kanot (se en lång rad tidigare Hornborgadokument) medan allt som kan

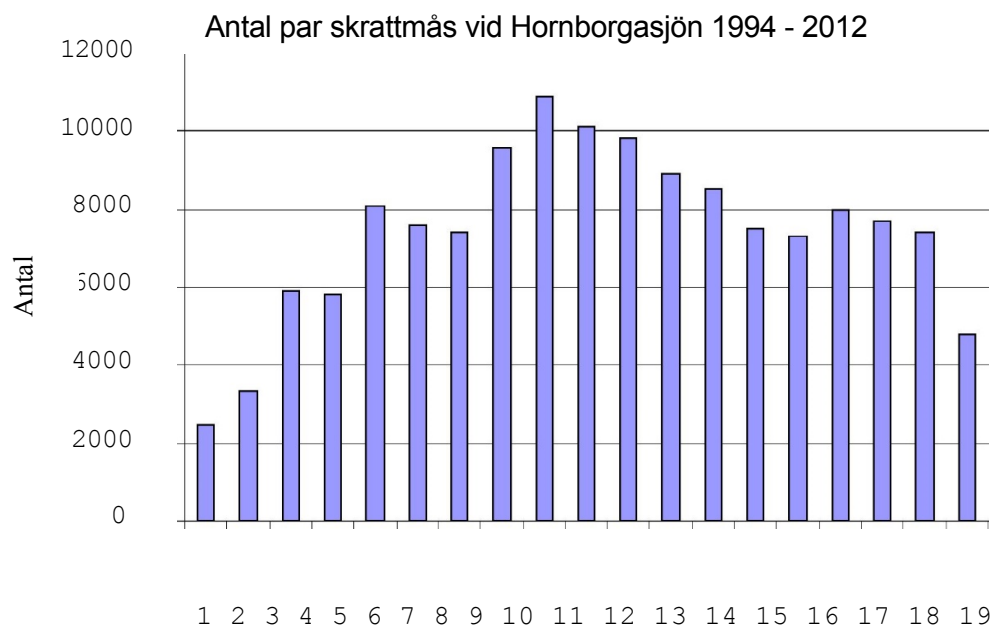
nås från stränderna har räknats därifrån. I år gjordes på samma sätt med den skillnaden att kolonierna ute i sjön taxerades med hjälp av fotografering från flygplan, en metod som testats längre tillbaka i tiden.

Inga uppflog kunde noteras vid överflygningen utan resultatet blev en tydlig bild med ruvande måsar i den gröna mattan (se bild nedan). Båda metoderna har sina tydliga begränsningar när det gäller kvalitet. Dessutom tillkommer de kraftiga störningar som uppstår vid boräkning från kanot. Inför nästa säsong skall noga övervägas om vi skall gå tillbaka till boräkningar från kanot eller om flygmetoden kan förfinas och användas vidare. Kanske är det så att båda metoderna skall användas parallellt som ett test till en början.

Resultat

På kartan nedan framgår hur skrattmåsarerna fördelar sig enligt vårens räkningar. Det sammanlagda antalet blir 4 785 häckande par skrattmåsar i Hornborgasjön. Som en jämförelse återges i grafiskt de årliga resultaten från 1994 och fram till 2011.

Vad som framförallt skiljer sig jämfört med åren innan är att den stora kolonin nära den före detta blindkanalen inte finns. Dessutom startades kolonin norr om Trandansen upp på vanligt sätt men övergavs efter någon vecka!

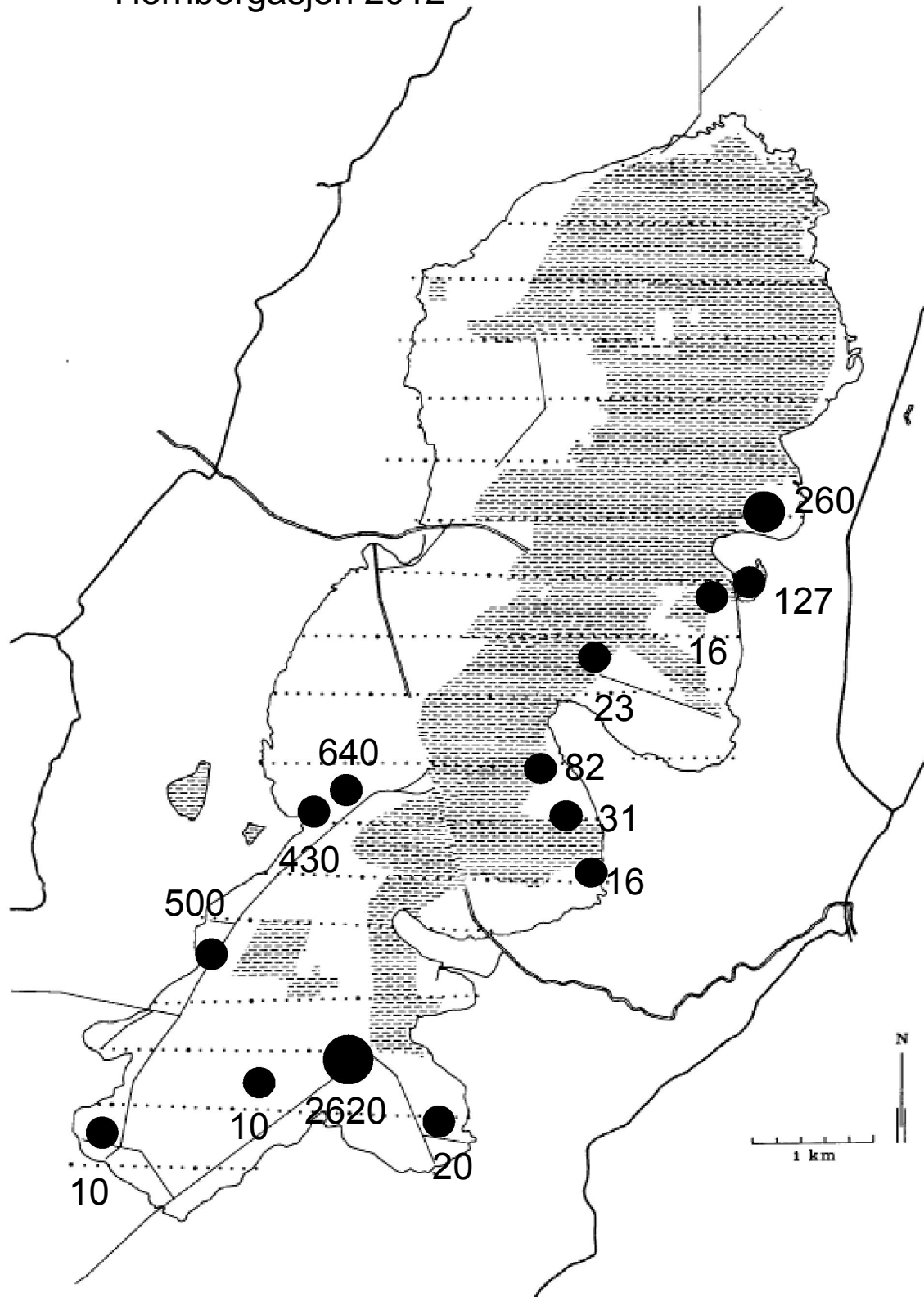

Figur 1. Antal par skrattnås vid Hornborgasjön åren 1994 (1) – 2012 (19). Diagrammet talar sitt tydliga språk. Sedan toppåret 2002 har antalet minskat fortlöpande, förmodligen till en inte obetydlig del beroende på brist på häkningsmöjligheter.

Figur 2. En av sjöns skrattnåskolonier sedd från luften, som synes finns även tre ruvande knölsvanar i bilden. Foto: Åke Abrahamsson.

Hornborgasjön 2012

Figur 3. Häckande par skrattnås *Larus ridibundus* i Hornborgasjön 2012

Häckande svarttärna i Hornborgasjön 2012

Peder Hedberg Fält

Inledning

Antalet bon av måsar och tärnor har inventerats mer eller mindre årligen sedan starten 1981 (Karlsson 1984). Projektet övergick därefter som faunistisk insamling i mitten av 1980-talet, vilket innebar att personalen vid fältstationen besökte vissa områden i sjön regelbundet och noterade häckande fågelarter. Sedan höjningen av sjöns vattenstånd slutfördes 1995 är målsättningen att årligen kartera och räkna antalet häckande måsar och tärnor i sjön i ett eget separat projekt. I år har jag koncentrat mig på svarttärnorna och har inventerat antalet bebodda bon samt var de förekommer i sjön. Även häckningsframgången har studerats.

Metod

Antalet bon av häckande svarttärnor räknades dels från kanot i olika områden i sjön, dels från fågeltorn eller andra naturliga observationsplatser utmed sjön. Observationsplatser från land valdes i första hand där man har möjlighet att se samtliga bon i respektive koloni. Räkning från kanot valdes då inga lämpliga observationsplatser förekommer från land för att kunna räkna antalet bon. För svarttärnan har vissa år antalet häckande par beräknats i respektive koloni utifrån antalet observerade och varnande vuxna fåglar. I år har dock antalet bebodda bon av svarttärna räknats, då de låg i områden som det var lite vegetation på och därför lätta att räkna.

Antalet bon av svarttärna räknades igenom vid besök i de olika kolonierna under perioden 13

juni till 17 juli. Alla räkningar har utförts av undertecknad. Häckningsframgången hos svarttärna har studerats genom att räkna antalet nästan flygga/flygga ungar vid respektive koloni från början till slutet av juli.

Resultat

Svarttärnan är en etablerad art i sjön och årets resultat är 32 bon i ett område. Till skillnad från de övriga kolonihäckarna väljer svarttärnan i högre grad mindre och oftast vegetationslösa flytöar i sjön. De häckar ogärna tillsammans med övriga arter utan bildar gärna egna kolonier. Kolonin utgjordes i år av tre mindre flytöar i Vässtorpsviken. Antalet häckande par är en liten ökning jämfört med 2011 då 24 bon noterades. I slutet av maj och början av juni observerades mellan 60 och 70 svarttärnor i Vässtorpsviken. De började bygga bon i början av juni.

Häckningsresultat blev sämre än normalt, vilket säkerligen kan förklaras med dåligt väder som rådde med riklig nederbörd och stigande vattennivå i slutet av juni och början av juli. Från 22 juni fram till 3 juli steg sjöns vattennivå med nästan 30 cm. Några bon dränktes, men de flesta bon klarade sig då de också följde med vattennivån. Vid besök den 27 juni hittades 15 döda ungar som var högst ett par dagar gamla. Eftersom det regnade nästan ett helt dygn i sträck så är sannolikheten stor att dog på grund av kylan. Trots detta kunde 18 ungar märkas och för 2012 beräknades att 15 ungar nådde flygg ålder.

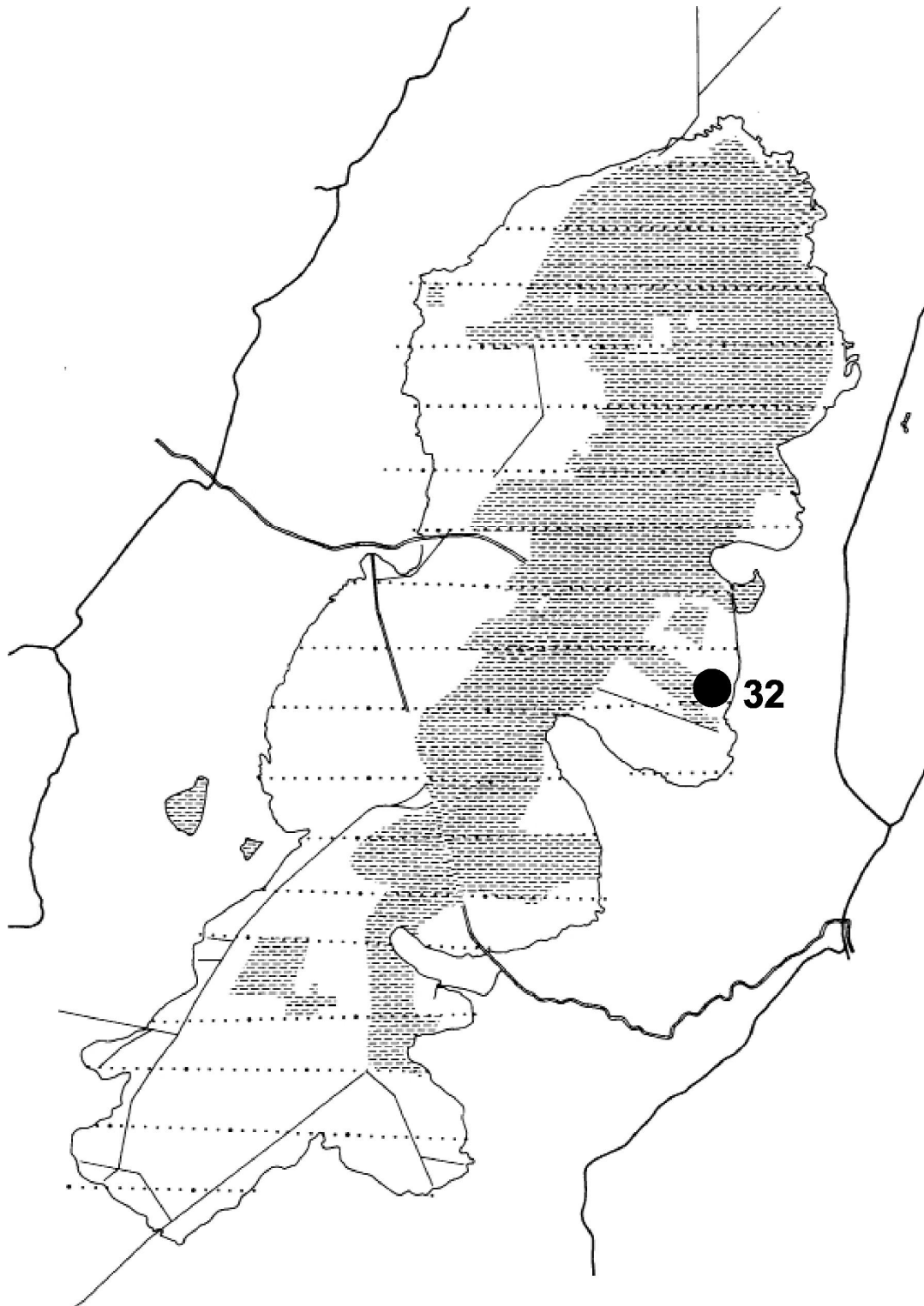
Referenser

Karlsson, T. 1984. Skrattmåå, fiskmåå och fisktårna. Hornborga-dokument nr 4. Statens Naturvårdsverk.

Tabell 1. Antal bon av svarttårna i Hornborgasjön 2012.

Art	Antal
Svarttårna <i>Chlidonias niger</i>	32

Hornborgasjön 2012

Figur 1. Häckande par svarttärna *Chlidonias niger* i Hornborgasjön 2012

Häckande trastsångare i Hornborgasjön 2012

Albin Thorsson & Eric Thorsson

Inledning

Syftet med projektet är att ta reda på antal sjungande hanar och var de är belägna i och omkring Hornborgasjön. Detta för att kunna ta reda på hur förändringar i vassens utbredning påverkar arten.

Metod

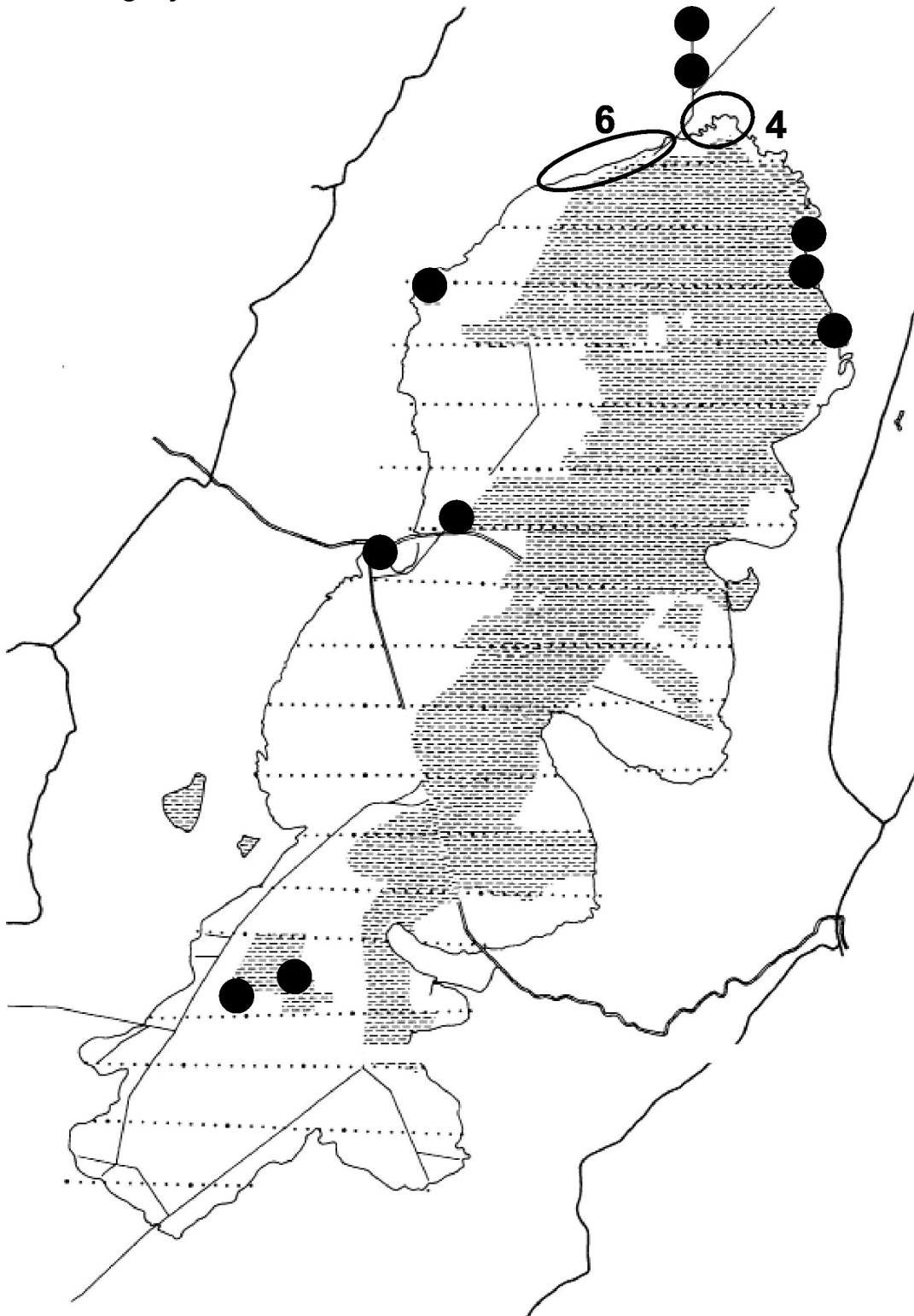
Antal sjungande hanar inventeras genom kanotpaddling kring mellersta och norra delen av sjön. Södra delen inventerades från land. Inventeringen skedde från den 15 maj till 15

juli. Det gjordes två paddlingsturer: den 26 maj och 21 juni.

Resultatet

Resultatet blev totalt 20 sjungande hanar. Majoriteten fanns vid Härlingstorpskanalens utlopp och i angränsande vassoråden. Det är i detta område och kanten ner mot Rödemosse som vassen är lite grövre och tätare. Därutöver fanns 3 exemplar norr om Fäholmen, 2 ex vid Utloppet och 2 ex utanför Almeö (se figur 1). Ingen av trastsångarna fanns i något annat än vass.

Hornborgasjön 2012

Figur 1. Revirhävande trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* i Hornborgasjön 2012

Ringmärkningsverksamheten vid Hornborgasjön 2012

Mats Rosengren

Under året ringmärktes 1 083 fåglar av 50 arter. Antalet är det lägsta sedan 1995 och detta beror främst på en låg märkinsats. Det är ett betydligt lägre antal än under den aktiva perioden vid märkplat-serna Flian ute i sjöområdet och på Fågeludden, som avslutades för ungefär 20 år sedan.

Årets verksamhet var koncentrerad kring märkplatserna vid Kärragården och Fågeludden. I tabell 1 ges en översikt över ringmärkningsverksamheten vid Hornborgasjön 2012. Här framgår bland annat att 3 % av fåglarna märktes på Fågeludden och 96 % vid Kärragården.

Utvecklingen av ringmärkningen från 1983 framgår av figur 1. En förteckning över ringmärkta fåglar redovisas i det appendix som följer efter denna artikel.

Flygga fåglar

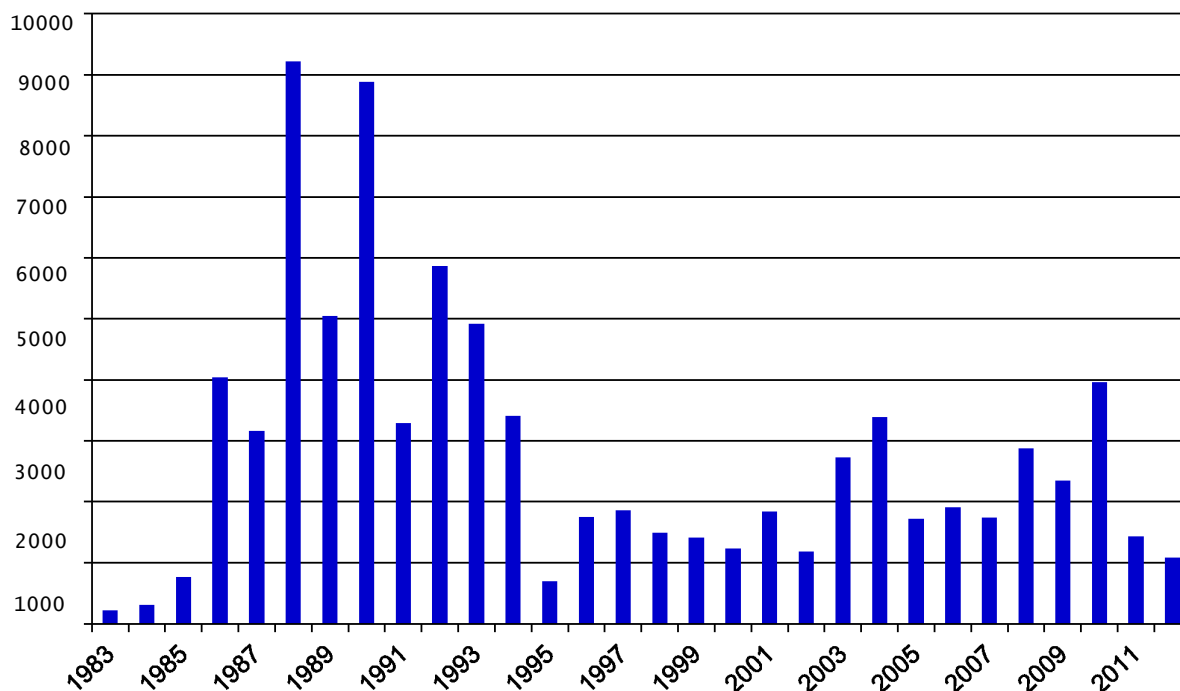
Årets lista över vanligaste märkararter kännetecknas av nätfångst vid Kärragården. Listan toppas av blåmes (195), grönfink (185) och talgoxe (108). Intressant nymärkning är en flodsångare.

Boungar

Under året märktes 59 ungar av 6 arter. De vanligaste var svarttärna (18), stare (18) och tornfalk (15). Årets resultat framgår av tabell 2.

Återfynd och kontroller

Sammanlagt har 16 återfynd rapporterats genom ringmärkningscentralen (RC) under 2012. Av naturliga skäl kan inte alla rapporter av färgmärkta tranor och halsmärkta gäss redovisas i den förteckningen över återfynd som finns i denna redogörelse. De är helt enkelt för många! Resultatet kommer att presenteras i separata redogörelser.

Figur 1. Antalet ringmärkta fåglar vid Hornborgasjön 1983-2012. De höga antalen under 1988 och 1990 beror på stor aktivitet vid märkplatsen Flian, mitt ute i sjöområdet. Under åren 1986-1990 ringmärktes 16 200 fåglar vid märkplats Flian (i medeltal 3 230 per år). Märkplatsen ersattes med märkplats Fågeludden och under åren 1992-1994 ringmärktes 6 100 fåglar i vassen utanför udden (medeltal 2 040 fåglar per år).

Tabell 1. Översikt över ringmärkningsverksamheten vid Hornborgasjön 2012. Antal ringmärkta fåglar, fördelning i procent mellan märkplatserna samt antal arter, fördelat på märkplatser och typ av verksamhet.

Märkplats ringmärkta	Antal	Fördelning (%)	Antal arter
Fågeludden (nätfångst)	29	3	12
Kärragården (nätfångst)	1035	96	43
Övriga områden (nätfångst & pullmärkning)	19	1	-
Totalt	1 083	-	50
Flygg	1 024		44
Pulli	59		6

Tack

Ringmärkningsverksamheten vid Hornborgasjön är ett resultat av lagarbete och många deltagares entusiasm. Följande personer har varit ringmärkare: Åke Abrahamsson, Peder Hedberg Fält, Clas Hermansson, Ida-Linnéa Laudon, Karl-Markus Laudon, Peter Laudon, Christopher Magnusson, Albin Thorsson och Eric Thorsson

Referenser

- Fransson, T. & Pettersson, J. 2001. Svensk ringmärkningsatlas. Vol. 1. Stockholm.
- Fransson, T. & Hall-Karlsson, S. 2008. Svensk ringmärkningsatlas. Vol. 3. Stockholm.

Tabell 2. Förteckning över arter och antal fåglar som ringmärkts som boungar, s.k. pullmärkning, vid Hornborgasjön 2012.

Art	Antal	Art	Antal
Fiskgjuse	3	Svarttärna	18
Havsörn	3	Tornfalk	15
Fisktärna	2	Stare	18
Totalt			59

Återfynd och kontroller 2012

I nedanstående förteckning redovisas alla återfunna fåglar ringmärkta vid Hornborgasjön, som rapporterats 2012. Egna kontroller, dvs. fåglar som märkts och kontrollerats inom Hornborgasjö-området upptas inte här.

I förteckningen har följande symboler använts:

00	unge på häckplatsen, oflygg eller nyligen flygg
10	fågel under sitt första kalenderår (född samma år)
20	fågel under sitt andra kalenderår (född föregående år)
2+	fågel under sitt andra kalenderår eller äldre (född föregående år eller tidigare)
30	fågel under sitt tredje kalenderår
3+	fågel under sitt tredje kalenderår eller äldre
M	hane
F	hona
+	skjuten
x	funnen död
(x)	funnen sjuk eller skadad, senare död
xW	funnen död; flugit mot fönsteruta
v	kontrollerad; fångad och frigiven med sin ring
(v)	kontrollerad; ringen avläst utan att fågeln fångats
/?/	fyndomständigheter ej kända

Egentliga återfynd

GRÄGÅS *Anser anser*

9.230.017	00	2004-06-30	Getnäsvisken, Hornborgasjön 58.20 N/ 13.36 E.
OZP	+	2012-12-07	Uge 54.58 N/ 09.19 E, Tinglev, Syddanmark, DANMARK. 457 km SW (217'), 8 Y 160 D. Skjuten (RC 2012/2690).
9.293.302	2+	2004-07-04	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
EVN	(x)	2012-01-30	Møllekrogen 55.44 N/ 11.59 E, Skibby, Hovedstaden, DANMARK. 296 km SSW (199'), 7 Y 210 D. Funnen sjuk, avlivad (RC 2012/0398).

KRICKA *Anas crecca*

7.187.586	1+	2008-08-20	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
	+	2011-12-03	Bleadon Lewel 51.17 N/ 02.59 W, Avon, ENGLAND. 1.305 km WSW (241'), 3 Y 105 D. Skjuten (RC 2012/0093).

GRÄSAND *Anas platyrhynchos*

90A74.853	3+ M	2007-06-02	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
	+	2012-12-15	Varde å 55.35 N/ 08.19 E, Ho bugt, Syddanmark, DANMARK. 433 km SW (229'), 5 Y 197 D. Skjuten (RC 2012/2659).
90A80.432	10 M	2007-11-01	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
	+	2011-09-16	Klastorp 58.58 N/ 16.07 E, Katrineholm, Södermanland. 170 km ENE (62°), 3 Y 320 D. Skjuten (RC 2012/0008).
90A84.139	2+ F	2008-09-15	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
	+	2012-01-27	Sidingevej 55.50 N/ 11.38 E, Vig, Sjælland, DANMARK. 293 km SSW (203°), 3 Y 134 D. Skjuten, ringen ej insänd men verifierad (RC 2012/0438).

90A84.161	1+ F +	2008-09-22 2011-11-03	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Korevlerne 55.54 N/ 11.32 E, Højby Lyng, Sjælland, DANMARK. 289 km SSW (205°), 3 Y 42 D. Skjuten (RC 2012/0914).
90A84.483	2+ M +	2010-05-28 2012-12-15	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Hørred 56.05 N/ 10.11 E, Århus, Midtjylland, DANMARK. 314 km SW (221°), 2 Y 202 D. Skjuten (RC 2013/0029).
90A84.569	2+ M +	2010-06-25 2011-12-29	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Orø W 55.46 N/ 11.46 E, Holbæk, Sjælland, DANMARK. 297 km SSW (201°), 1 Y 187 D. Skjuten, ringen ej insänd men verifierad (RC 2012/1160).
90A84.722	10 M +	2010-10-14 2012-12-10	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Holstebrovej 56.27 N/ 09.19 E, Viborg, Midtjylland, DANMARK. 322 km SW (233°), 2 Y 58 D. Skjuten (RC 2012/2660).
90A84.917	1+ F (v)	2010-11-22 2012-01-03	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Mössebergsparken 58.11 N/ 13.33 E, Falköping, Västergötland. 10 km SSE (162°), 1 Y 42 D. Kontrollerad, ringen avläst utan fångst (RC 2012/0062). SKRATTMÅS Larus ridibundus
6.193.993	00 v	2000-06-20 2011-11-11	Fågeludden 58.20 N/ 13.35 E, Hornborgasjön, Linlithgow Loch 55.58 N/ 03.37 W, Linlithgow, Lothian region, SKOTTLAND. 1.067 km W (263°), 11 Y 144 D. Kontrollerad av ringmärkare (RC 2012/0092).
6.405.277	00 /?/	2002-06-19 2011-10-03	S. Fågeludden 58.19 N/ 13.35 E, Hornborgasjön. Oye Plage 50.59 N/ 02.03 E, Pas-de-Calais, FRANKRIKE. 1.099 km SW (227°), 9 Y 106 D. Ingen uppgift om fågelns tillstånd (RC 2012/0189).
6.405.376	00 x +- 3 D	2003-06-16 2012-02-03	N. Hångers udde 58.17 N/ 13.32 E, Hornborgasjön. Gästgivaregården 58.10 N/ 13.26 E, Gökhem, Västergötland. 14 km SSW (204°). Funnen död i höbal, legat i den sen i somras (RC 2012/0615).
GRÖNFINK <i>Carduelis chloris</i>			
2KN07.710*	10 F xW	2007-11-02 2012-02-04	Kärragården, Hornborgasjön 58.19 N/ 13.36 E. Ängslyckan Bolum 58.19 N/ 13.38 E, Broddetorp, Västergötland. 2 km E (90°), 4 Y 94 D. Hittades nedanför vårt fönster (RC 2012/0550).
GRÖNSISKA <i>Carduelis spinus</i>			
CH94.510	10 v F	2010-09-05 2011-01-11	Kärragården, Hornborgasjön 58.19 N/ 13.36 E. Loudeac 48.11 N/ 02.45 W, Cotes-du-Nord, FRANKRIKE. 1.558 km SW (231°), 0 Y 128 D. Kontrollerad av ringmärkare (RC 2012/1249).

Förteckning över ringmärkta fåglar 1983-2011

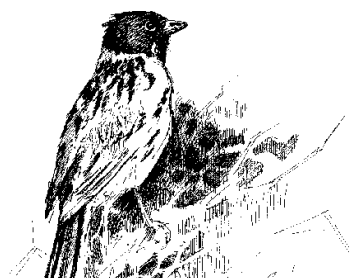
I följande tabell redovisas ringmärkta fåglar vid Hornborgasjön åren 1983-2011. Förutom Hornborgasjöns fältstations ringserier (fr.o.m.1986) upptar tabellen fåglar ringmärkta av och med ringserier tillhörande Barbro Axelsson (1983-94), Bengt Pettersson (1983-94), Clas Hermansson (1983-85, 1990-97, 1999-2005), Åke Abrahamsson (1989-2011), Juhani Vuorinen (1994) samt Björn Helander (2002-03, 2009-2011). Dessutom upptar förteckningen antalet egentliga återfynd som rapporterats genom Ringmärkningscentralen. Här avses alla återfunna fåglar undantaget de som märkts som boungar och rapporterats inom 10 km från märkplatsen efter mindre än tre månader och alla egna kontroller, dvs. fåglar som märkts och kontrollerats av stationen inom 10 km från märkplatsen.

Med området Hornborgasjön avses hela sjöområdet, strandskogen och närliggande öppna marker. Koordinaterna är ca 58.20 N/ 13.34 E.

Art	Märkta 1983-2011	Märkta 2012	Summa 1983-2012	Summa återfynd
Grågås <i>Anser anser</i>	490		490	45
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	14		14	1
Bläsand <i>Anas penelope</i>	17		17	1
Kricka <i>A. crecca</i>	249		249	7
Gräsand <i>A. platyrhynchos</i>	1 569		1 569	73
Gräsand x stjärtand	1		1	
Stjärtand <i>A. canuta</i>	1		1	
Brunand <i>Aythya ferina</i>	3		3	1
Vigg <i>A. fuligula</i>	4		4	
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	6		6	
Fasan <i>Phasianus colchicus</i>	1		1	
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	1		1	
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	1		1	
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	62		62	
Rördrom <i>Botaurus stellaris</i>	1		1	
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	5		5	
Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	11	3	14	
Brun kärrhök <i>Circus aeruginosus</i>	549		549	19
Blå kärrhök <i>C. cyaneus</i>	54		54	1
Ängshök <i>C. pygargus</i>	16		16	
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	23	1	24	2
Ormvråk <i>Buteo buteo</i>	2		2	1
Fiskgiuse <i>Pandion haliaetus</i>	36	3	39	1
Tornfalk <i>Falco tinnunculus</i>	651	15	666	3
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	13		13	
Kornknarr <i>Crex crex</i>	1		1	
Rörhöna <i>Gallinula chloropus</i>	4		4	
Sothöna <i>Fulica atra</i>	1		1	
Trana <i>Grus grus</i>	34		34	
Mindre strandpipare <i>Charadrius dubius</i>	17		17	
Större strandpipare <i>C. hiaticula</i>	9		9	2
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	59		59	
Kustsnäppa <i>Calidris canutus</i>	3		3	
Småsnäppa <i>C. minuta</i>	17		17	
Kärrsnäppa <i>C. alpina</i>	17	1	18	
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	35		35	
Dvärgbeckasin <i>Lymnocyptes minimus</i>	2		2	
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	100		100	
Morkulla <i>Scolopax rusticola</i>	1		1	
Storspov <i>Numenius arquata</i>	10		10	
Svartsnäppa <i>Tringa erythropus</i>	8		8	
Rödbena <i>T. totanus</i>	23		23	1
Gluttsnäppa <i>T. nebularia</i>	35		35	1

Art	Märkta 1983-2011	Märkta 2012	Summa 1983-2012	Summa återfynd
Skogssnäppa <i>T. ochropus</i>	83		83	3
Grönbenä T. <i>glareola</i>	231		231	1
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	121		121	
Skrattmåsar <i>Larus ridibundus</i>	3 450		3 450	127
Fiskmåsar <i>L. canus</i>	1		1	
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	115	2	117	1
Svarttärna <i>Chlidonias niger</i>	444	18	462	3
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	1		1	
Gök <i>Cuculus canorus</i>	1		1	
Kattuggla <i>Strix aluco</i>	32		32	4
Hornuggla <i>Asio otus</i>	13		13	1
Pärluggla <i>Aegolius funereus</i>	2		2	
Nattskärna <i>Caprimulgus europaeus</i>	1		1	
Tornseglare <i>Apus apus</i>	101		101	
Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	49		49	
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	10		10	
Gröngöling <i>Picus viridis</i>	3		6	
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	43	3	46	
Mindre hackspett <i>D. minor</i>	38		38	
Sånglärka <i>Alauda arvensis</i>	4		4	
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	236	3	239	
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	456	3	459	2
Hussvala <i>Delichon urbica</i>	17		17	
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	116		116	
Ängspiplärka <i>A. pratensis</i>	67		67	
Gulärka <i>Motacilla flava</i>	529	6	535	4
Forsärla <i>M. cinerea</i>	5		5	
Sädesärla <i>M. alba</i>	1 014	6	1 020	1
Strömstare <i>Cinclus cinclus</i>	15		15	2
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	235	8	243	
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	197		197	1
Rödthake <i>Erithacus rubecula</i>	1 324	25	1 349	3
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	179		179	1
Blåhake <i>L. svecica</i>	25		25	
Svart rödstjärt <i>Phoenicurus ochruros</i>	1		1	
Rödstjärt <i>P. phoenicurus</i>	34	2	36	
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	145	2	147	
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	17		17	
Koltrast <i>Turdus merula</i>	578	10	588	5
Björktrast <i>T. pilaris</i>	285	4	289	3
Taltrast <i>T. philomelos</i>	170	1	171	1
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	468	4	472	3
Dubbeltrast <i>T. viscivorus</i>	1		1	
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	64		64	
Flodsångare <i>L. fluviatilis</i>	3	1	4	
Vassångare <i>L. luscinioides</i>	2		2	
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	2 850	15	2 865	16
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	248	17	265	
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	9 463	7	9 470	71
Trastsångare <i>A. arundinaceus</i>	572		572	11
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	165	1	166	
Höksångare <i>Sylvia nisoria</i>	5		5	
Ärtsångare <i>S. curruca</i>	351	4	355	1
Törnsångare <i>S. communis</i>	1 484	34	1 518	2

Art	Märkta 1983-2011	Märkta 2012	Summa 1983-2012	Summa återfynd
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	1 429	16	1 445	4
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	1 157	53	1 210	2
Lundsångare <i>Phylloscopus trochiloides</i>	1		1	
Grönsångare <i>P. sibilatrix</i>	13		13	
Gransångare <i>P. collybita</i>	802	3	805	
<i>Gransångare P. collybita collybita</i>	2		2	
Lövsångare <i>P. trochilus</i>	7 550	75	7 625	10
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	93		93	
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	47		47	
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	1		1	
Svartvit flugsnappare <i>F. hypoleuca</i>	2 745	9	2 754	4
Skäggmes <i>Panurus biarmicus</i>	2 288		2 288	38
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	219		219	
Entita <i>Parus palustris</i>	394	15	409	
Tallita <i>P. montanus</i>	509		509	
Tofsmes <i>P. cristatus</i>	3		3	
Svartmes <i>P. ater</i>	79		79	
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	6 268	195	6 463	9
Talgoxe <i>P. major</i>	4 288	108	4 396	6
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	180	9	189	
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	103		103	
Pungmes <i>Remiz pendulinus</i>	1		1	
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	214		214	
Varfågel <i>L. excubitor</i>	4		4	
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	14		14	
Skata <i>Pica pica</i>	53	2	55	
Kaja <i>Corvus monedula</i>	206		206	6
Kråka <i>C. corone</i>	5		5	
Korp <i>C. corax</i>	1		1	
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	801	18	819	2
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	398	3	401	1
Pilfink <i>P. montanus</i>	4 212	82	4 300	6
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	1 517	49	1 566	4
Bergfink <i>F. montifringilla</i>	623	19	642	
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	7 460	185	7 645	33
Steglits <i>C. carduelis</i>	663	43	706	1
Grönsiska <i>C. spinus</i>	1 580	8	1 588	6
Hämpling <i>C. cannabina</i>	149	1	150	
Vinterhämpling <i>C. flavirostris</i>	24		24	
Gråsiska <i>C. flammea</i>	306		306	
Gråsiska <i>C. flammea flammea</i>	36		36	
Gråsiska <i>C. flammea cabaret</i>	42		42	
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	159		159	
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	341	7	348	
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	36	4	40	1
Gulsparv <i>Emberiza citrinella</i>	1 823	5	1 828	2
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	4 287	16	4 303	19
Totalt	83 341	1 083	84 424	580
Antal arter	140	50	140	56

Fågelobservationer vid Hornborgasjön 2012

Magnus Hallgren & Christopher Magnusson

Denna fågelrapport grundar sig på observationer från Hornborgasjöns rapporteringsområde, vilka rapporterats på rapportsystemet Svalan under 2011. Totalt omfattar den 17 700 fågelrapporter av 219 arter från 457 rapportörer. Det är nästintill identiskt med föregående års fågelrapport, (18 800 rapporter av 216 arter gjorda av 545 observatörer). En mer ingående artikel av vissa arter finns på annan plats i denna publikation, där så sker finns hänvisning i texten.

Förklaringar:

Vinterfynd = januari-februari respektive december

Vårfynd = mars-maj

Sommarfynd = juni-juli

Höstfynd = augusti-november

HF = Hornborgasjöns fältstation

ad = adult, vuxen fågel

1K, 2K = första kalenderår, andra kalenderår osv.

Pulli = ungfågel som fortfarande bär dundräkt

Saknas platsangivelse gäller fyndet hela sjöområdet (inventerats t ex genom simfågelräkning som sker vid minst 5 tillfällen under våren och minst 4 tillfällen under hösten).

Samtliga fynd gäller rastande fåglar om inget annat anges.

Hur noggrann man än försöker vara vid sammanställning och granskning av rapporten är det oundvikligt att eventuella fel kan smyga sig in. För eventuella rättelser och kompletteringar av observationer kommer dessa att läggas till i ”Fågelobservationer vid Hornborgasjön 2013”.

Knölsvan *Cygnus olor*

Vårfynd, högsta antal: 1170 ex rast 1.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 2060 ex rast 19.8 (HF).

Vinterfynd, högsta antal: 400 ex rast Ytterberg 2.1 (Jörgen Fritzon). 300 ex rast Korpaboviken 2.1 (Leif Arvidsson).

Höga antal både höst och vår, men inga rekord. Den andra januari sågs totalt 700 svanar vid Ytterberg +

Korpaboviken. Inte mycket istäcke i år, så svanar fanns i området hela vintern.

Ytterligare information går att läsa under rubriken ”Häckande svanar i Hornborgasjön 2012”.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

5 ad rast Vadboden 11.3-29.4 (HF). 1 ad rast Norra Sätunaviken 11.3 (Jörgen Fritzon). 4 ad rast Utloppet 12.3 (Bengt Pettersson). 1 ex förbifl. Ytterberg 18.3 (Lennart Holmén). 3 2K rast Vadboden 1.4-14.4 (HF). 2 ad Ytterberg 5.4 (Albin Thorsson).

Minst 16 individer under våren. En var märkt i Ryssland. Inga fynd under hösten.

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Vårfynd, större antal: 313 rast 390 ex rast Vadboden 14.4 (HF).

Sommarfynd: 54 ex 3.6-22.6 (HF). 46 ex 1.7-23.7 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 160 ex rast 19.8 (HF).

Väldigt låga antal svanar under våren. Högsta antalet 390 är långt ifrån de tusental som brukar finnas under våren.

Ytterligare information går att läsa under rubriken ”Häckande svanar i Hornborgasjön 2012”.

Sädgås *Anser fabalis*

Vinterfynd: 13 ex str N Kärragården 1.1 (Albin Thorsson). 1 ex förbifl. Ytterberg 2.1 (Jörgen Fritzon). 1 ex Vadboden 8.1 (Björn Spetz). 1 ex str S Trestena 8.1 (Eric Thorsson). 85 ex str S Ore backar 8.1 (Eric Thorsson). 25 ex förbifl. Vadboden 8.1 (Anna Hougström). 16 ex str S Kärrtorp 2.12 (Lotta Berg). 1 ex förbifl. Vadboden 28.12 (Anita Ljungström).

Sena vårfynd: 1 ex Fäholmen 19.5-20.5 (HF).

Endast enstaka individer under våren och hösten. Ett fynd i maj sticker ut från fyndbilden. Däremot fanns det flera flockar under januari-februari. Som mest sågs förmodligen 110 stycken totalt runt sjön den 8 januari.

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

Vårfynd: 8 ex rast Vadboden 3.3 (Torbjörn Skogedal). 3 ex Vadboden 4.3-2.4 (HF). 1 ex rast Vadboden 14.4-15.5 (HF). 24 ex rast Fäholmen 14.4 (Jörgen Fritzson).

Höstfynd: 17 ex rast Ytterberg 19.9 (Kjell Svensson). 1 ex rast Hångers udde 23.9 (Jörgen Fritzson).

Flera fynd under våren. Minst 36 ex sågs under våren och 18 ex under hösten.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Vårfynd: 2 ex rast Utloppet 10.3 (Andreas Karlsson). 35 ex rast Vadboden 18.3-29.4 (HF). 3 ex Fågeludden 23.3 (Hannes Andersson). 2 ex rast Almeö 25.3 (Allan Högberg). 4 ex rast Ytterberg 3.4 (Jörgen Fritzson). 2 ex förbifl. Utloppet 8.4 (Ulf Lindell). 22 ex Kärrtorp 12.4 (Jan Fransson). 2 ex rast Fäholmen 15.4 (Musse Björklund). 4 ex rast Vadboden 1.5-25.5 (HF). 1 ex rast Utloppet 15.5 (Jörgen Fritzson).

Sommarfynd: 1 ex rast Vadboden 3.7-9.8 (HF).

Höstfynd: 4 ex rast Hornborgamaden 5.10 (Åke Abrahamsson).

Som mest sågs 35 ex under våren. En individ höll till vid Vadboden under sommaren och ett fynd gjordes under hösten.

Bläsgås *Anser albifrons*

Vinterfynd: 3 ad str N Kärrgården 1.1 (Albin Thorsson).

Vårfynd: 2 ad rast Vadboden 1.3-7.3 (HF). 16 rast Utloppet 5.3-13.3 (HF). 1 ex förbifl. Fågeludden 12.3 (Torbjörn Skogedal). 40 ex rast Vadboden 12.3-30.4 (HF). 17 ex rast Sätunamaden 14.3-15.4 (HF). 18 ex str N Fågeludden 18.3 (Lennart Holmén). 75 ex rast Båltorpsmaden 24.3-29.3 (HF). 16 ex str N Stora Veka 25.3 (Gunnar Jakobsson). 4 ex Hälsingsgården 29.3 (Björn Spetz). 2 ad + 4 2K rast Båltorpsmaden 1.4 (HF). 2 ad + 3 2K förbifl. Södra Sätunaviken 7.4 (Albin Thorsson). 6 ex rast Utloppet 8.4 (HF). 7 ex rast Vadboden 1.5-26.5 (HF). 5 ex Sätunamaden 4.5-6.5 (HF). 1 2K rast Utloppet 15.5-23.5 (HF). 1 ad Stora Veka 19.5 (Gunnar Jakobsson). 1 2K Stora Veka 20.5 (Gunnar Jakobsson). 1 2K förbifl. Fäholmen 25.5 (Magnus Hallgren).

Sommarfynd: 2 2K rast Vadboden 3.6-6.6 (HF). 1 ex rast Hornborgamaden 4.6 (HF). 1 2K rast Vadboden 1.8-5.8 (HF).

Höstfynd: 4 ex rast Hornborgamaden 11.10 (Lennart Ljuhs). 1 ex förbifl. Tranum 13.10 (Albin Thorsson). 2 ex rast Fäholmen 20.10 (HF).

Ett vinterfynd i år. Högsta antalet för året var de 75 ex som rastade på Båltorpsmaden i slutet av mars. Under senvåren finns det flera fynd av en bläsgås runt sjön. Troligen är det samma individ.

Grågås *Anser anser*

Vårfynd, högsta antal: 18700 rast 25.5 (Clas Hermansson).

Sommarfynd, högsta antal: 5000 rast Vadboden 3.7 (Magnus Hallgren).

Höstfynd, högsta antal: 7030 rast 15.9 (HF).

Vinterfynd, dec: 2 ex förbifl. Ore backar 31.12 (Leif Arvidsson).

Under hela januari och februari finns det ett flertal grågäss i området. Årets högsta siffra är 18700 gäss som stannar i sjön för att rugga.

Strippgås *Anser indicus*

2 ad rast Fäholmen 19.5 (HF). 1 ex rast Trandansen 26.5 (Lennart Sundh). 1 ex Utloppet 27.5 (Håkan Hellgren).

Det är möjligt att de här fynden utgör en och samma fågel.

Strippgås X snögås *Anser indicus X Anser caerulescens*

1 2K+ rast 11.5-1.8 (Kristian Kjellberg, Lennart Sundh, Toni Hermansson mfl.).

Fågeln sågs framförallt runt Vadboden, men sågs på andra ställen också.

Snögås *Anser caerulescens*

1 ad vit fas rast Vadboden 19.5-4.6 (HF). 1 ad vit fas rast Vadboden 5.10 (Mats Tunsvik).

Två fynd av snögås i år. Senast snögås sågs i Hornborgasjön var 2009 då tre vita och en blå sågs.

Prutgås *Branta bernicla*

Vårfynd: 1 ex rast Vadboden 15.5-19.5 (HF).

Sommarfynd: 1 ex Trandansen 5.6 (Björn Spetz).

Höstfynd: 17 ex str S Ytterberg 27.9 (HF). 2 ad rast Hornborgamaden 4.10-5.10 (HF). 1 1K rast Hornborgamaden 11.10 (Lennart Ljuhs). 2 ex rast 20.10 (HF).

Totalt har 24 individer setts i sjön i år. Högsta antal är en flock på 17 som sträckte söderut. De flesta sågs under hösten, men ett vårfynd och ett tidigt sommarfynd finns.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Vår-sommarfynd: 34 ex rast Vadboden 1.5-21.6 (HF). 4 ex str N Fågeludden 6.5 (Magnus Hallgren). 6 ad rast Fågeludden 12.5-26.5 (HF). 7 ex Stora Veka 13.5 (Gunnar Jakobsson). 2 rast Almeö 13.5 (Anders Hellström). 3 ex rast Utloppet 15.5-25.5 (HF). 12 ad str S 15.5 (Lennart Sundh). 25 ex rast Hornborgamaden 20.5-3.6 (HF). 1 rast Rönäs 24.5 (Kjell Svensson). 1 ex Almeö 6.6 (Albin Thorsson). 2 ex rast Vadboden 22.6-2.7 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 29 ex ex str S Utloppet 13.10 (Albin Thorsson).

Vitkindad gås sågs i området från den 16.3. Högsta antal är 34 ex.

Kanadagås *Branta canadensis*

Vår, högsta antal: 740 ex rast Vadboden 4.3-5.3 (HF).

Höst, högsta antal: 590 ex rast 20.10 (HF).

Vinterfynd, dec: 9 ex Stora Veka 31.12 (Gunnar Jakobsson).

Årets högsta antal kom upp i 740 ex. Flera fynd under januari-februari.

Gravand *Tadorna tadorna*

Vårfynd: 1 ex rast Norra Sätunaviken 9.4 (Jörgen Fritzson). 1 ex förbifl. Fågeludden 12.4 (HF). 4 ex Trandansen 13.4-15.4 (HF). 1 ad hona rast Vadboden 14.5 (HF). 1 ex rast Almeö 19.5 (Bengt Pettersson). 1 ex rast Fågeludden 19.5 (Bengt Pettersson).

Sommarfynd: 1 ex rast Trandansen 12.6 (Björn Spetz).

Höstfynd: 5 1K rast 19.8 (HF).

Åtta fynd under året. Sex vårfynd och ett sommar och höstfynd vardera.

Bläsand *Anas penelope*

Vinterfynd: 3 ex rast Ytterberg 1.1-2.1 (HF). 1 honfärgad rast Getnäsviden 1.1-8.1 (HF). 1 honfärgad rast Vadboden 2.1-7.1 (HF). 2 i par rast Fågeludden 6.1-7.1 (HF).

Vårfynd, högsta antal: 1000 ex rast Vadboden 26.3 (Lennart Ljuhs). 1000 ex rast 14.-26.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 2480 ex rast 15.9 (HF).

Antalen under genomflyttningsperioden fortsätter att sjunka. Senaste höga siffran kommer från 2009 då 6520 ex räknades.

Snatterand *Anas strepera*

Vinterfynd: 2 i par rast Vadboden 2.1 (HF). 2 i par Getnäsviden 5.1 (HF).

Vårfynd, högsta antal: 160 ex rast 28.4 (HF).

Sommarfynd, högsta antal: 550 ex 3.6-23.7 (HF).

Häckningar: 7 pulli Fågeludden 21.6-28.6 (HF). 11 + 8 pulli Stora Veka 23.6-1.7 (HF). 5 pulli Vadboden 8.7 (HF). 1 pull Utloppet 18.7 (HF). 3 pulli Fågeludden 4.8 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 2210 rast 19.8 (HF).

Totalt 6 kullar. Fågeludden (2), Stora Veka (2), Vadboden (1), Utloppet (1). Årets högsta antal på 2210 är rekord. Förra rekord sattes 2011 med 2170 ex den 20.8.

Kricka *Anas crecca*

Vinterfynd: 2 hane rast Fågeludden 2.1 (Jörgen Fritzson). 1 ex Utloppet 3.12 (Albin Thorsson).

Vårfynd, högsta antal: 1360 ex rast 21.4 (HF).

Häckningar: 3 pulli Vadboden 21.6 (Jörgen Fritzson). 4 pulli Vadboden 28.6 (Edvin Klein). 5 pulli Rönäs 3.7 (Magnus Hallgren).

Höstfynd, högsta antal: 3580 ex rast 15.9 (HF).

Totalt 3 kullar i år. Vadboden (2), Rönäs (1). Inga rekord i år.

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

1 ad rast Vadboden 12.5-4.6 (Christer Lindgren, Kerstin Lindgren mfl.).

Höll till på småöarna utanför Trandansen. Uppvaktade en krickhona tillfälligt.

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Vårfynd, högsta antal: 780 ex rast 1.4 (HF).

Häckningar: 6 pull Hornborgamaden 6.6 (Albin Thorsson). 7 pull Rönäs 13.6 Jörgen Fritzson). 10 pull Stora Veka 17.6 (Gunnar Jakobsson). 2 + 2 pull Fågeludden 30.6 (Eric Thorsson). 6 pull Vadboden 15.7 (Clas Hermansson).

Höstfynd, högsta antal: 1260 ex rast 17.11 (HF).

Totalt 6 kullar. Hornborgamaden (1), Rönäs (1), Stora Veka (1), Fågeludden (2), Vadboden (1).

Stjärtand *Anas acuta*

Vinterfynd: 4 i par rast Utloppet 24.2 (Jörgen Fritzson). 10 ex rast 17.11 (Magnus Hallgren).

Vårfynd, högsta antal: 30 ex rast Vadboden (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Eric Thorsson).

Sommarfynd: 4 ex lämpl biotop Vadboden 25.5-19.7 (Jörgen Fritzson, Claës Ekberg, Anita Ljungström mfl.). 1 ad hane rast Ytterberg 6.6 (Anders Jihmanner, Anna Jihmanner). 1 ad hane Ore backar 14.6 (Kent-Ove Hvass). 2 i par rast Rönäs 19.6 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein). 2 hannar förbifl. Almeö 23.6 (Albin Thorsson). 1 honfärgad rast Södra Sätunaviken 3.7 (Magnus Hallgren).

Höstfynd, högsta antal: 100 ex rast 15.9 (HF).

Årta *Anas querquedula*

Första vårfynd: 1 ex rast 14.4 (HF).

Vårfynd, högsta antal: 16 ex rast 6.5 (HF).

Häckningar: 2 pulli Fågeludden 15.4-26.7 (Albin Thorsson mfl.).

Höstfynd, högsta antal: 9 ex rast 19.8 (HF).

Sista höstfynd: 3 ex rast 15.9 (HF).

En kull i år.

Skedand *Anas clypeata*

Tidiga vårfynd: 8 ex rast 18.3-31.3 (Göran Engberg, Claës Ekberg, Clas Hermansson mfl.).

Vårfynd, högsta antal: 54 ex rast 21.4 (HF).

Häckningar: 5 pull Södra Sätunaviken 3.7 (Jörgen Fritzson). 1 pull Stora Veka 15.7 (Gunnar Jakobsson).

Höstfynd, högsta antal: 52 ex rast 20.10 (HF).

Sena höstfynd: 6 ex rast 17.11 (HF).

Totalt 2 kullar. Södra Sätunaviken (1), Stora Veka (1).

Brunand *Aythya ferina*

Vinterfynd: 1 hona Getnäsaviken 1.1 (Albin Thorsson, Eric Thorsson). 1 hane Vässtorpsviken 1.1 (Albin Thorsson, Eric Thorsson). 1 honfärgad rast Fågeludden 2.1 (Jörgen Fritzson, Lennart Andersson, Edvin Klein). 1 hane rast Fågeludden 8.1 (Leif Arvidsson). 3 hane + 1 hona rast Hornborgaviken 8.1 (Leif Arvidsson). 6 hane + 2 hona rast Utloppet 14.1 (Leif Arvidsson). 1 hane förbifl 14.1 (Lotta Berg). 1 hane rast Vadboden 24.1 (Leif Arvidsson). 1 ad hane rast Utloppet 27.2 (Micke Wilson).

Vårfynd, högsta antal: 450 ex rast 14.4 (HF).

Sommarfynd, högsta antal: 859 ex rast Fågeludden 3.7 (Magnus Hallgren).

Häckningar: 3 pull Fågeludden 16.7 (Hans Petersson). 3 pull Utloppet 23.7 (Johan Wallén, Ida-Linnea Laudon).

Höstfynd, högsta antal: 8330 ex rast 19.8 (HF).

Två kullar i år. Fågeludden (1), Utloppet (1).

Vitögd dykand x brunand *Aythya ferina x nyroca*

1 hane rast Fågeludden 14.4-19.4 (Magnus Hallgren, Anita Persson mfl.).

Vigg *Aythya fuligula*

Vinterfynd, högsta antal: 900 ex rast Hornborgaviken 8.1 (Leif Arvidsson).

Vårfynd, högsta antal: 3120 ex rast 21.4 (HF).

Häckningar: 4 pull Stora Veka 8.7 (Gunnar Jakobsson). 6 pull Stora Veka 15.7 (Gunnar Jakobsson). 3 pull Utloppet 18.7 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzson). 3 pull Fågeludden 19.7-26.7 (Ulf Lindell, Torbjörn Skogedal). 7 pull Fågeludden 19.7-23.7 (Ulf Lindell, Albin Thorsson). 7 pull Getnäsaviken 23.7 (Albin Thorsson). 1 pull Fäholmen 11.8 (Albin Thorsson).

Höstfynd, högsta antal: 2060 ex rast 20.10 (HF).

Relativt lågt antal kullar i år. Endast 7 stycken har rapporterats. Stora Veka (2), Utloppet (1), Fågeludden (2), Getnäsaviken (1), Fäholmen (1).

Bergand *Aythya marila*

Vårfynd: 1 hona Utloppet 31.3 (Daniel Gustafsson, Björn Larsson, John-Mehdi Ghaddas, John Karlsson Rolander). 4 ex rast Fågeludden 8.4-14.4 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg mfl.). 1 hona rast Hångers udde 14.4 (Stig Karlsson). 3 honor Getnäsudden 22.4 (Albin Thorsson). 1 hane rast Fäholmen 1.5 (Edvin Klein, Kristian Kjellberg, Jörgen Fritzson). 1 hona rast Fågeludden 6.5 (Magnus Hallgren). 4 i par rast Mellersta delen 10.5 (Jörgen Fritzson). 1 ad hane rast Fågeludden 10.5-12.5 (Jörgen Fritzson). 1 hona Fågeludden 13.5-16.5 (Magnus Hallgren, Tommy Magnusson, Karl-Gunnar Rehn). 3 hane + 4 hona Ytterberg 20.5 (Albin Thorsson).

Sommarfynd: 2 i par rast Utloppet 4.6 (Andreas Karlsson). 1 ad hane rast Utloppet 16.7 (Hans Petersson).

Höstfynd: 1 hane Stenumsviken 15.9 (Janne Pettersson). 1 hane rast Utloppet 18.9 (Dan Klasson). 1 hane + 1 hona förbifl. Ytterberg 19.9 (Kjell Svensson). 1 hona Utloppet 21.9-22.9 (Jan Johansson, Tony Norman, Kent Andersson mfl.). 1 hona förbifl. Fågeludden 15.10 (Patrik Andersson). 3 honfärgade rast Fågeludden 29.10-31.10 (Lotta Berg, Jörgen Fritzson, Albin Thorsson mfl.). 1 1K Fågeludden 13.11 (Björn Spetz). 14 ex rast 17.11 (HF). 1 honfärgad rast Fågeludden 25.11 (Lotta Berg).

Totalt 10 fynd av 24 individer på våren. Under sommaren sågs 2 fynd av 3 individer. Hösten gav 9 fynd av 25 individer.

Ejder *Somateria mollissima*

4 ex rast 20.4 (Sture Hermansson). 2 ex rast 28.4 (HF).

Två fynd av 6 individer i år.

Alfågel *Clangula hyemalis*

Vårfynd: 2 ex rast Fågeludden 22.4 (Åke Abrahamsson, David Klingberg). 8 ex rast Fågeludden 26.4 (Jörgen Fritzson, Lennart Ljuhs, Ulf Andersson mfl.). 2 i par Fågeludden 27.4-28.4 (Stefan Hage, Lotta Berg, Magnus Hallgren). 2 ex rast 65 (HF).

Höstfynd: 1 ex rast Fågeludden 29.10-30.10 (Albin Thorsson, Lennart Ljuhs, Kristian Kjellberg mfl.).

Fyra fynd på våren av 14 individer. Ett fynd av en individ på hösten.

Sjöorre *Melanitta nigra*

Vårfynd: 1 ad hane rast Mellersta delen 14.4 (HF). 2 hane + 1 hona rast Fågeludden 18.4 (Jörgen Fritzson). 5 ex rast Fågeludden 26.4 (Jörgen Fritzson, Jan-Olof Stening, Eric Thorsson mfl.). 3 ex rast 6.5 (HF). 2 i par rast Fågeludden 13.5 (Anders Hellström). 1 hane + 2 hona rast Fäholmen 13.5 (Magnus Hallgren). 1 ad hane rast Fågeludden 19.5 (Lennart Sundh).

Sommarfynd: 1 hona Fågeludden 28.6 (Sam Hjalmarsson).

8 fynd av 18 individer under våren. Ett sommarfynd sticker ut.

Svärta *Melanitta fusca*

Vårfynd: 5 ex rast Fågeludden 26.4 (Jörgen Fritzson, Lennart Ljuhs, Ulf Andersson mfl.). 2 ex rast 28.4 (HF). 7 ex rast Fågeludden 5.5 (Eric Thorsson, Åke Abrahamsson, Albin Thorsson). 4 ex rast Fågeludden 8.5-19.5 (Jörgen Fritzson, Åke Abrahamsson, Magnus Hallgren).

Höstfynd: 15 ex rast Ytterberg 22.9 (Tony Norman, Inger Johansson, Lotta Berg mfl.).

5 fynd av 33 individer. Störst är flocken på 15 stycken som sågs utanför Ytterberg i september.

Knipa *Bucephala clangula*

Vårfynd, högsta antal: 3640 ex rast 7.4 (HF).

Häckningar: Barnasjön (2), Fäholmen (1), Getnäsudden (1), Hångers udde (1), Stora Veka (2), Almeö (1)

Höstfynd, högsta antal: 1470 ex rast 17.11 (HF).

54 pull fördelat på 8 kullar. Vårsiffran är den näst högsta någonsin. Högst är den 3 april 2010 med 3660, ynka 20 ex fler.

Salskrake *Mergus albellus*

Vinterfynd, högsta antal: 25 ex rast Hornborgaviken 8.1 (Lennart Sundh).

Vårfynd, högsta antal: 230 ex rast 1.4 (HF). 230 ex rast 14.4 (HF).

Sommarfynd: 1 hane rast Vässtorpsviken 9.6 (Leif Arvidsson). 1 hona Hångers udde 12.6 (Björn Spetz). 2 i par rast Utloppet 28.6 (Allan Högberg, Jörgen Fritzson, Eva Elison mfl.). 2 i par Fäholmen 28.6 (Sam Hjalmarsson). 2 honfärgade Ytterberg 28.6 (Sam Hjalmarsson). 1 honfärgad rast Vadboden 21.7-23.7 (Eric Thorsson, Bo Brinkhoff, Åke Abrahamsson mfl.).

Höstfynd, högsta antal: 250 ex 17.11 (HF).

6 fynd av 9 individer under sommaren. Inga höga vintersiffror i år.

Småskrake *Mergus serrator*

Vårfynd, större antal: 5 ex rast Fågeludden 26.4 (Jörgen Fritzson, Eric Thorsson, Lennart Andersson, Kristian Kjellberg). 11 ex förbifl. Fågeludden 28.4 (Johan Bergquist, Anders Bergquist, Lotta Berg). 6 i par förbifl. Almeö 1.5 (Eric Thorsson). 3 hane + 2 hona rast Fågeludden 1.5 (Edvin Klein, Kristian Kjellberg, Jörgen Fritzson).

Sommarfynd: 1 ad hane rast Utloppet 8.7 (Tore Holsendahl).

Höstfynd, större antal: 2 ex rast 20.10 (HF). 1 ex Fågeludden 20.11 (Bengt Strandqvist).

Småskrake sågs under våren av och till från 6 april till 8 maj. Största flocken var elva individer som flög förbi Fågeludden 28 april. Ett sommarfynd och två höstfynd i övrigt.

Storskrake *Mergus merganser*

Vårfynd, högsta antal: 120 ex rast 7.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 180 ex rast 17.11 (HF).

Återigen ett år med väldigt låga antal.

Orre *Tetrao tetrix*

1 hane förbifl. St. Bjurum 8.7 (Björn Spetz).

Ett fynd i år. Fågeln flög över stora vägen vid Bjurum.

Rapphöna *Perdix perdix*

Häckningar: 19 ex Ytterberg 5.4-6.9 (Lennart Sundh, Eric Thorsson, Albin Thorsson mfl.).

Övriga fynd: 2 i par revir Trandum 23.3-19.7 (Anders Bergström, Lotta Berg, Jörgen Fritzson mfl.). 1 ex spel/sång Getnäsudden 29.3 (Clas Hermansson). 2 ex Sätuna by 28.4 (Kristian Kjellberg).

Minst en häckning har genomförts vid Ytterberg.

Vaktel *Coturnix coturnix*

Spelande: 2 ex Kärrtorp 25.5-30.5 (Lotta Berg, Kristian Kjellberg, Jörgen Fritzson mfl.). 4 ex Trandum 11.6 (Jörgen Fritzson). 1 ex Kärrtorp 21.7 (Eric Thorsson). 1 ex Fäholmen 27.7 (Gunde Persson). 1 ex Trandum 28.7 (Albin Thorsson).

Totalt 8 stycken spelande i år.

Fasan *Phasianus colchicus*

11 ex födosökande Hångers by 8.1 (Lotta Berg, Cecilia Lundström, Bosse Lundström, Hanna Berg mfl.).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Vårfynd: 1 ex rast Fågeludden 17.3-20.3 (Lotta Berg, Björn Spetz). 1 ex rast Utloppet 21.3 (Lotta Berg, Henrik Lerner). 2 ex 14.4 (Maria Flykt, HF mfl.). 1 ex rast 21.4 (HF). 1 ad lämpl biotop 28.4-30.4 (Albin Thorsson, Dick Strecker). 1 ex Hångers udde 30.4 (Agneta Olsson).

Sommarfynd: 1 2K+ rast Rönäs 3.7 (Magnus Hallgren).

Höstfynd: 3 ex Stora Veka 18.8-29 (Albin Thorsson, Gunnar Jakobsson). 5 ex rast 19.8 (HF). 1 ex rast Fågeludden 13.9 (Jan Johansson, Owe Hougström). 2 ex rast 15.9 (HF). 6 ex rast Utloppet 4.10-25.10 (Jörgen Fritzon, Kristian Kjellberg, Björn Spetz mfl.). 1 ex rast Ore backar 19.10 (Leif Arvidsson). 2 ex rast 20.10 (HF). 1 ex rast 17.11 (HF).

Ytterligare information går att läsa i "Häckande doppingar i Hornborgasjön 2012".

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Första vårfynd: 1 ex rast Utloppet 11.2 (Micke Wilson, Leif Arvidsson).

Vårfynd, högsta antal: 810 ex rast 28.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 360 ex rast 15.9 (HF).

Ytterligare information går att läsa i "Häckande doppingar i Hornborgasjön 2012".

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Första vårfynd: 1 ex rast Utloppet 13.3 (Leif Arvidsson, Kristian Kjellberg).

Vårfynd, högsta antal: 270 ex rast 21.4 (HF). 270 ex rast 28.4 (HF). 270 ex rast 6.5 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 28 ex rast 19.8 (HF).

Sista höstfynd: 1 ex Södra Sätunaviken 20.10 (Albin Thorsson).

Ytterligare information går att läsa i "Häckande doppingar i Hornborgasjön 2012".

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Första vårfynd: 1 ad rast Ytterberg 1.4 (Eric Thorsson).

Vårfynd, högsta antal: 8 ex rast 21.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 5 ex rast 15.9 (HF).

Sista höstfynd: 1 ex rast Fågeludden 17.11 (Magnus Hallgren, Janne Pettersson).

Ytterligare information går att läsa i "Häckande doppingar i Hornborgasjön 2012".

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis*

Första vårfynd: 2 ex Hångers udde 27.3 (Kristian Kjellberg).

Vårfynd, högsta antal: 82 ex rast 6.5 (HF).

Sista höstfynd: 1 ex rast Fågeludden 26.9 (Jörgen Fritzon).

Ytterligare information går att läsa i "Häckande doppingar i Hornborgasjön 2012".

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Vinterfynd: 2 i par Vadboden 8.1 (Ulrich Tourbier). 2 ex Utloppet 28.2 (Anders Bergström). 1 ex Vadboden 28.2 (Micke Wilson).

Vårfynd, högsta antal: 150 ex rast 7.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 400 ex rast Utloppet 12.8 (Tore Holsendahl).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Vinterfynd: 1 ex Utloppet 29.2 (Micke Wilson).

Spelande: 1 ex Dagsnäs 20.3-27.3 (Henrik Lerner, Clas Hermansson). 1 hane Norra delen 29.3-26.5 (Clas Hermansson, Albin Thorsson, Janne Pettersson mfl.).

Åtminstone två spelande individer i år, men den första var troligtvis bara en genomsträckare.

Ägretthäger *Egretta alba*

1 ex stationär Fågeludden 29.10 (Albin Thorsson).

Ägretthäger är numera nästintill årlig i sjön. Under 2000-talet saknas observationer av arten enbart under 2001 och 2007

Gråhäger *Ardea cinerea*

Vårfynd, högsta antal: 31 ex rast 28.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 77 ex rast 15.9 (HF).

Gråhäger höll till i sjön flera dagar i både januari och februari. I december sågs bara en den 2 december.

Bivräk *Pernis apivorus*

Första vårfynd: 1 ex str N Tranum 13.5 (Magnus Hallgren).

Sista höstfynd: 1 ex str S 23.9 (Sture Hermansson).

Arten sågs vid fem områden under häckningstid: Södra delen, Fäholmen, Bjällums by,, Utloppet och Ore backar.

Brun glada *Milvus migrans*

1 ad Fäholmen 26.7-27.7 (Jörgen Fritzon, Kristian, Kjellberg, Torbjörn Skogedahl mfl.). 1 2K+ Fågeludden 4.8 (Albin Thorsson, Christopher Magnussun). 1 ad Stora Veka 1.9 (Gunnar Jakobsson).

Den individ som sågs i augusti kan vara samma som den i juli.

Röd glada *Milvus milvus*

1 ex Ytterberg 9.6 (Leif Arvidsson, Lars Erik Norbäck, Bengt Adamsson mfl.).

2 ex Hångers by 13.6 (Jörgen Fritzon). 1 ex förbifl. Ytterberg 4.9 (Björn Spetz). 1 2K+ Hornborgamaden 6.9 (Albin Thorsson)

Minst två par, kanske tre, håller till runt sjön. En årsunge har setts i ett av områden vilket tyder på lyckad häckning.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Arten sågs regelbundet under hela året. Under vintern fanns det som mest 8 olika individer runt matningen. Under perioden april till augusti sågs minst 10 subadulta individer i sjöområdet under perioden, men då många observationer saknar ålder är det svårt att göra en säker antalsbedömning. Dessutom 1 5K+ i sjöområdet, utöver det häckande paret med sina 3 ungar.

Det par som häckar i närheten

av Hornborgasjön sågs under hela året och från sensommaren kunde man följa paret med sina två utflugna ungar.

Under hösten räknades som mest in 9 stycken i området.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Tidiga vårfynd: 1 hane Vadboden 27.3-30.3 (Clas Hermansson, Rolf Andersson, Albin Thorsson mfl.). 1 ad hane Stora Veka 31.3 (Gunnar Jakobsson).

Sista höstfynd: 1 1K Sätunamaden 5.10 (Albin Thorsson).

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Vinterfynd: 1 ad hane Fäholmen 9.1 (Albin Thorsson). 1 hane förbifl. Trandansen 26.2 (Torbjörn Skogedal). 1 honfärgad Utloppet 3.12 (Albin Thorsson).

Sommarfynd: 1 2K hane Stora Veka 26.7 Gunnar Jakobsson). 1 ad hane Stora Veka 27.7 (Gunnar Jakobsson). 1 1K + 1 honfärgad förbifl. Fäholmen 7.8 (Mogens Majland). 1 ad hane Stora Veka 10.8 (Gunnar Jakobsson). 1 honfärgad Kärrtorp 11.8 (Albin Thorsson). 1 1K str S Fäholmen 14.8 (Mogens Majland). 1 ad hane Sätunamaden 19.8 (Kristian Kjellberg). 1 honfärgad Kärrtorp 20.8 (Albin Thorsson).

Det är inte otroligt att vissa av sommarfynden utgör samma individ, men det borde änså ha setts minst 6 olika individer.

Ängshök *Circus pygargus*

1 2K hane förbifl. Utloppet 13.5 (Anders Hellström, Andreas Press).

En subadult hane sågs i år. Senaste fyndet på ängshök kommer från 2010.

Duvhök *Accipiter gentilis*

Fynd under häckningstid: bl.a. 1 2K Utloppet 1.4 (Hans Norelius). 1 ex Trestena 3.4 (Jörgen Fritzson). 2 ex rast Hångers udde 3.4 (Clas Hermansson, Mia Holmebrandt). 1 ad hane förbifl. Trandansen 4.4 (Jan Andersson, Birgitta Brissman). 1 ex Trandansen 7.4 (Jan Larsson, Cecilia Larsson). 1 ex Utloppet 8.4 (Jörgen Fritzson). 1 hane förbifl. Hångers by 12.4 (Jörgen Fritzson, Lennart Andersson). 1 ad förbifl. Fågeludden 14.4 (Magnus Hallgren, Anita Persson). 1 ad hane Vadboden 14.4 (Lennart Ljuhs). 1 ex Rönäs 15.4 (Musse Björklund, Jörgen Fritzson, Edvin Klein, Lennart Andersson). 1 ex förbifl. Bjällums by 29.4 (Torbjörn Skogedal). 1 hane Stora Veka 29.4 (Gunnar Jakobsson). 1 2K hane rast Vadboden 2.5 (Jörgen Fritzson). 1 ex Trandansen 6.5 (Jan Yseus).

Fynden under häcktid tyder på häckning i södra och västra delen.

Sparvhök *Accipiter nisus*

Fynd under häckningstid: bl.a. 1 ex förbifl. Hångers udde 1.4 (Magnus Hallgren, Albin Thorsson, Eric Thorsson). 1 3K+ hane Kärrgården 1.4 (Lotta Berg). 1 ex förbifl. Fågeludden 8.4 (Albin Thorsson, Jörgen Fritzson). 1 ex Utloppet 8.4 (Jörgen Fritzson). 1 ex Fäholmen 8.4 (Oscar Berkefalk Westman, Kicki Westman). 1 ex förbifl. Kärrgården 10.4 (Lotta Berg, Emma Berg, Hanna Berg). 1 ex lämpl biotop Fågeludden 13.4 (Daniel Steen). 1 ex Vässtorp 14.4 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein). 1 hona rast Fäholmen 18.4 (Leif Arvidsson). 1 hane Fäholmen 22.4 (Patrik Andersson). 1 ex Bolums by 29.4 (Albin Thorsson). 1 hona Stora Veka 30.4 (Gunnar Jakobsson). 1 ex förbifl. Hångers udde 5.5 (Magnus Hallgren). 1 ex Trandansen 21.5 (Roger Karlsson). 1 ec förbifl. Tranum 6.6 (Björn Spetz). 1 ex förbifl. Vadboden 19.6 (Anders Bergquist). 1 ad förbifl. Sätuna by 19.6 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein).

Fynden tyder på kanske två eller tre häckningar på östsidan.

Ormvråk *Buteo buteo*

Vinterfynd: 12 ex stationära under januari-februari och 12 ex i december.

Vinterfynden har varit från följande platser (jan-feb/dec): Tranum 1/1, Kärrtorp 1/2, Fäholmen 1/1, Bjällums by 1/0, Bolums by 0/1, Ytterberg 2/1, Hälsingsgården 1/2, Hångers by 1/0, St. Bjurum 1/1, Vadboden 1/1, Dagsnäs 1/1 Utloppet 1/1.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Vinterfynd: 12 ex stationära under januari-februari och 3 ex i december.

Sista vårfynd: 1 ex förbifl. Hjortronmossen 1.5 (Leif Arvidsson).

Första höstfynd: 1 ex rast Vadboden 9.9 (Per-Olof Bengtsson).

Vinterfynden har varit från följande platser (jan-feb/dec): Tranum 1/0, Kärrtorp 1/0, Fäholmen 1/1, Getnäsudden 1/0, Ytterberg 1/1, Sätunamaden 1/1, Hångers udde 1/0, St. Bjurum 1/0, Vadboden 2/1, Ore backar 1/0, Utloppet 1/0.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Vinter-vårfynd: 1 3K rast Utloppet 1.1-7.3 (Jörgen Fritzson, Mogens Majland, Eric Thorsson mfl.). 2 2K rast Vadboden 28.1-17.5 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Hans Norelius mfl.). 1 ex str N Fågeludden 14.4 (Peter Berry).

Höstfynd: 1 1K rast Hångers udde 29.8 (Jörgen Fritzson). 1 1K förbifl. Vadboden 4.10 (Jörgen Fritzson).

Vinterfynd: 1 ad rast Ytterberg 2.12 (Leif Arvidsson). 1 2K förbifl. Hångers udde 22.12 (Anita Ljungström, Barbro Axelsson). 2 ex rast 23.12-29.12 (Ida-Linnea Laudon, Kent-Ove Hvass, Lotta Berg mfl.).

Under våren uppehöll sig tre individer i området och en sträckte förbi. Det mest intressanta fyndet är en årsunge som sågs här i slutet av augusti. Under december har det setts fyra individer varav en är en gammal.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Första vårfynd: 2 ex Fågeludden 31.3 (Oscar Berkefalk Westman, Kicki Westman).

Sista höstfynd: 2 ex Vadboden 22.9 (Tony Norman, Jonas Sjögren, Dick Strecker, Christer Johansson).

Ytterligare information går att läsa i "Häckande fiskgjusar i Hornborgasjön 2012".

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Inga vinterfynd under året. Ytterligare information finns att läsa i "Häckande tornfalkar i Hornborgasjön 2012".

Stenfalk *Falco columbarius*

Vårfynd: 1 ad hane St. Bjurum 18.3 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg). 1 ad hane Stora Veka 11.4 (Gunnar Jakobsson). 1 hona rast Fäholmen 11.4 (Micke Wilson). 1 ad hona Sätunamaden 23.4 (Lennart Sundh). 1 ex förbifl. Fågeludden (Jörgen Fritzson). 1 ex förbifl. Kärrtorp 9.5 (Lotta Berg).

Höstfynd: 1 ad hona Vadboden 16.8 (Sven-Olof Gren, Rolf Andersson). 1 1K hane rast Södra Sätunaviken 19.8 (Gunnar Jakobsson). 1 1K Södra Sätunaviken 27.8 (Magnus Hallgren). 1 honfärgad förbifl. Vadboden 27.8 (Magnus Hallgren). 1 ad hona Vadboden 28.8 (Albin Thorsson). 1 1K förbifl. Hångers udde 29.8 (Jörgen Fritzson). 1 hona förbifl. Stora Veka 4.9 (Björn Spetz). 1 honfärgad Vadboden 4.9 (Magnus Hallgren). 1 ex Vadboden 6.9 (Lennart Ljuhs). 1 honfärgad Hångers udde 8.9 (Lotta Berg). 1 ex Vadboden 18.9 (Lennart Ljuhs). 1 1K hona Stora Veka 30.9 (Gunnar Jakobsson). 1 ex förbifl. Almeö 30.9 (Per Nyberg, Johan B Nilsson). 1 2K+ hane förbifl. Fäholmen 20.10 (Micael Jonsson mfl.). 1 ex Hornborga by 3.11 (Maj-Lis Sten, Lena Dahlkvist, Dan Larsson).

6 vårfynd och 15 höstfynd.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Första vårfynd: 1 ex förbifl. Hångers by 4.5 (Gunnar Jakobsson).

Sista höstfynd: 1 ex Stora Veka 30.9 (Gunnar Jakobsson).

En trolig häckning runt Fäholmen.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

1 2K rast Södra delen 7.1-8.1 (Kristian Kjellberg, Albin Thorsson, Karin Gällman mfl.). 1 ad hona rast 9.1-29.1 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Peter Laudon mfl.). 2 ex rast 13.1-8.7 (Micke Wilson, Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson mfl.). 1 ad hane rast 12.3-30.9 (Gunnar Jakobsson, Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson mfl.). 1 ad hona rast 7.4-18.7 (Clas Hermansson, Alf Karlsson, Lotta Berg mfl.). 2 ad hane rast Vadboden 8.4-20.7 (Jörgen Fritzson, Julius Grantén, Dennis Nyström mfl.). 1 2K hane märkt Vadboden 14.4-18.8 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzson, Åke Abrahamsson mfl.). 1 2K hona rast 14.4-9.8 (Magnus Hallgren, Eric Thorsson, Anita Persson mfl.). 2 ex rast 2.8-20.11 (Magnus Hallgren, Claës Ekberg, Jörgen Fritzson mfl.). 1 1K rast 10.8-18.11 (Kent-Ove Hvass, Åke Abrahamsson, Gunnar Jakobsson mfl.). 1 3K- Vadboden 15.9-18.9 (Lennart Ljuhs, Ingvor Ljuhs, Sven Olof Gren). 1 ad Fäholmen 17.11 (Stig Karlsson). 1 ad hane förbifl. Hornborgamaden 19.11 (Leif Arvidsson).

Mellan 10 och 14 individer har setts runt sjön under året. Många är obestämda vilket gör det svårare att avgöra antalet.

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Spelande: 2 ex Hångers udde 14.4-2.5 (Peter Berry, Eric Thorsson, Martin Berry). 1 ex Utloppet 25.5 (Tore Holsendahl). 1 ex Norra delen 26.5-15.6 (Eric Thorsson, Albin Thorsson, Lotta Berg mfl.).

Övriga fynd: 1 ex lockläte Hornborgamaden 21.4 (Bengt Pettersson, Leif Arvidsson). 1 ex lockläte Vässtorpsviken 20.6 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein). 1 ex lockläte Södra Sätunaviken 3.7 (Magnus Hallgren). 1 ex lockläte Utloppet 28.7 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 1 1K Vadboden 18.8 (Lennart Sundh). 1 ex lockläte Stenumsviken 19.8 (Janne Pettersson, Kent-Ove Hvass). 1 1K Fågeludden 28.8 (Lotta Berg, Stig Arne Karlsson). 1 ex Stenumsviken 9.9 (Janne Pettersson).

Fyra spelande individer. Arten spelade på dessa platser: Hångers udde (2), Utloppet (1), Norra delen (1). Fortfarande få spelande individer, men ströfynden är fler i år jämfört med förra året.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Spelande: 3 hanar Sätunamaden 29.4-6.5 (Albin Thorsson, Eric Thorsson, Lotta Berg mfl.). 1 ex Tranum 7.6 (Peter Laudon, Ida-Linnea Laudon). 1 ex Ytterberg 12.6 (Hasse Österman, Ulla Österman, Bo Nilsson). 1 ex Vadboden 19.7-28.7 (Torgny Magnusson, Albin Thorsson, Ulla Magnusson). 1 ex Utloppet 20.7-9.8 (Björn Spetz, Bo Brinkhoff, Albin Thorsson mfl.).

7 spelande i år. De har hörts från följande lokaler: Tranum, (1), Ytterberg (1), Sätunamaden (3), Vadboden (1), Utloppet (1).

Kornknarr *Crex crex*

Spelande: 1 ex Stenumsviken 12.5 (Leif Arvidsson).

Troligen bara en genomflyttare.

Rörhöna *Gallinula chloropus*

1 1K Vadboden 14.8 (Lars Johansson). 1 1K Stora Veka 8.9 (Gunnar Jakobsson). 1 1K Stora Veka 29.9 (Gunnar Jakobsson).

Förmodligen lever arten ett undanskymt liv i Hornborgasjön.

Sothöna *Fulica atra*

Vinterfynd, högsta antal: 2500 ex rast Fågeludden 1.1-2.1 (Albin Thorsson, Eric Thorsson, Jörgen Fritzson mfl.).

Vårfynd, högsta antal: 2170 ex rast 7.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 7080 ex rast 19.8 (HF).

Sothöna sågs under hela januari och februari. Sista obsen för i år kommer från början av december.

Vårens högsta siffra på 2170 ex är det lägsta på flera år. Det hela 3190 ex förre än förra årets 5360 ex! Sedan toppnotering under 2006 (9 600 ex.), har antalet minskat konstant, 6 700 ex. (2007), 6 100 ex. (2008), 5170 ex (2009), 6820 ex (2010) och 5360 ex (2011).

Även hösten minskade jämfört med de senaste åren, fast inte lika dramatiskt som på våren.. 23 300 ex (2007), 16 200 ex (2008), 11 580 ex (2009) 7230 (2010) till 9180 (2011).

Trana *Grus grus*

Första vårfynd: 2 ad rast Vadboden 4.3 (Ingvar Ljuhs, Sven Olof Gren, Lotta Berg mfl.). 3 ex Kärrtorp 4.3 (Anders Bergström). 2 ex Stora Veka 4.3 (Gunnar Jakobsson). 1 ex Hornborgaviken 4.3 (Mikael Holst). 2 ex Sätunamaden 4.3 (Gunnar Jakobsson).

Sista höstfynd: 1 ex Ytterberg 21.11-2.12 (Tony Norman, Osborne Lindberg, Leif Arvidson).

Som mest inräknades 26 500 ex. den 6 april. Nytt rekord!

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Rastande tranor vid Hornborgasjön 2012"

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Första vårfynd: 2 ex förbifl. Vadboden 27.3 (Magnus Hallgren).

Höga antal: 28 ex rast Fågeludden 14.5 (Jörgen Fritzson). 55 ex rast Ytterberg 14.5 (Jörgen Fritzson).

Totalt 83 ex rastande på en dag tillhör inte vanligheterna. Det tidigare rekordet låg på 82 ex Almeö 1.6 2007. Fåglarna stod och sov och hade troligen blivit nedvingade under natten. Indicier på häckningsförsök finns från Vadboden.

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

1 ex rast Vadboden 10.4 (Clas Hermansson, Jörgen Fritzson, Ing-Marie Bertilsson mfl.). 2 ex rast Hångers udde 5.5 (Magnus Hallgren).

Fynd nummer 4 och 5 under 2000-talet. Tidigare finns det fynd från 2005 (2 fynd) och 2011 (1 fynd).

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Första vårfynd: 1 ex rast Utloppet 8.4 (Jörgen Fritzson, Oscar Berkefalk Westman, Kicki Westman).

Häckningsindicier: 4 ad + 2 1K Vadboden 14.4-4.9 (Lennart Sundh, Sven Olof Gren, Lotta Berg mfl.). 3 ad Ytterberg 21.6 (Allan Högberg).

Två par kunde ses vid Vadboden och senare även 2 1k så häckning har troligtvis ägt rum i området. De vid Ytterberg sågs bara en dag.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Första vårfynd: 1 ex rast Vadboden 26.3-28.3 (Lennart Ljuhs, Lennart Friggeråker, Rolf Andersson mfl.).

Större flockar: 46 ex rast Ytterberg 23.8 (Kjell Svensson). 24 ex rast Trandansen 23.8 (Kjell Svensson). 24 ad + 12 1K rast Vadboden 24.8 (Björn Spetz). 46 ex Trandansen 26.8 (Jan-Olof Graveleij).

Sista höstfynd: 8 ex rast Ytterberg 30.9 (Lennart Sundh).

Som mest sågs totalt 70 ex i sjön den 23 augusti.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Första vårfynd: 2 ex rast St. Bjurum 18.3 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg).

Större antal: 23 ex rast Trandum 7.4 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 45 ex rast Trandum 26.4 (Leif Arvidsson). 11 ex str SV Utloppet 12.6 (Hasse Österman, Ulla Österman, Bo Nilsson). 28 ex str S Fäholmen 25.8 (Albin Thorsson). 30 ex str S Vadboden 10.11 (Åke Abrahamsson).

Som mest sågs 45 ex i år.

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Första höstfynd: 1 2K rast Vadboden 11.7-13.7 (Lars Johansson, Magnus Hallgren, Lennart Ljuhs mfl.).

Höstfynd, större antal: 50 ex str S Stora Veka 28.7 (Gunnar Jakobsson, Patrik Åberg). 6 ad str S + 1 1K rast + 4 ad Utloppet 3.8 (Albin Thorsson). 4 ex rast Vadboden 18.9-19.9 (Kjell Svensson, Lennart Ljuhs). 4 1K rast Fågeludden 18.9 (Jörgen Fritzson). 4 1K rast Hornborgaviken 18.9 (Jörgen Fritzson).

Sista höstfynd: 3 ex Almeö 30.9 (Per Nyberg, Johan B Nilsson).

Största flocken är den med 50 ex som sågs sträcka vid Stora Veka. Vid Utloppet sågs totalt 11 ex den 3 augusti och runt sjön fanns det 12 ex den 18 september.

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Vinterfynd: 4 ex Vadboden 22.1 (Lennart Ljuhs, Patrik Åström, Åke Abrahamsson mfl.). 18 ex rast Vadboden 23.2-26.2 (Stig Karlsson, Ulrich Tourbier, Leif Larsson mfl.). 3 ex St. Bjurum 23.2-25.2 (Jörgen Fritzson, Sven Olof Gren, Micke Wilson). 5 ex Stora Veka 25.2 (Gunnar Jakobsson).

Vårfynd, högsta antal: 373 ex rast 28.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 2031 ex rast 19.8 (HF).

Sista höstfynd: 100 ex förbifl. Vadboden 27.11 (Leif Arvidsson).

Fyra vinterfynd i år.

Kustsnäppa *Calidris canutus*

1 ad hane Trandansen 8.7 (Björn Spetz). 4 ad rast Utloppet 16.7-18.7 (Hans Petersson, Dan Klasson, Jörgen Fritzson mfl.). 2 2K+ rast Fågeludden 19.7 (Ulf Lindell). 2 ad rast Vadboden 23.7-25.7 (Lennart Ljuhs, Lennart Friggeråker, Åke Abrahamsson mfl.). 20 ex str S Stora Veka 28.7 (Gunnar Jakobsson, Patrik Åberg). 11 ex str S Vadboden 29.7 (Åke Abrahamsson). 1 ex rast Mellersta delen 29.7 (Lotta Berg). 6 ex rast Vässtorpsviken 29.7 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 8 ex str SV Vadboden 29.7 (Åke Abrahamsson, Lennart Ljuhs). 1 ad rast Fågeludden 1.8-3.8 (Lotta Berg, Jörgen Fritzson, Edvin Klein). 1 ad rast Rönäs 1.8 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein). 1 ad rast Utloppet 3.8-10.8 (Albin Thorsson, Kjell Svensson, Dan Klasson). 9 ad str S Utloppet 3.8 (Albin Thorsson). 1 ex rast Ytterberg 15.8-16.8 (Kjell Svensson). 5 ex rast Utloppet 30.8 (Kjell Svensson). 2 1K rast Norra Sätunaviken 5.9 (Lennart Ljuhs). 1 1K Rönäs 5.9 (Albin Thorsson).

17 av fynd i år. Två flockar över tio ex. en 20-flock och en på 11. Båda flockarna sträckte söderut.

Sandlöpare *Calidris alba*

2 ad rast Utloppet 1.8-10.8 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson, Dan Klasson mfl.).

Ett fynd av två individer i år.

Småsnäppa *Calidris minuta*

Vårfynd: 2 ex rast Trandansen 5.5 (Anne-lis Krantz, Bert Olsson, Kirsí Oksman Ljungkvist). 1 ex rast Hångers udde 15.5 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Höstfynd: 1 ad Vadboden 13.7 (Åke Abrahamsson, Anita Ljungström, Susanne Wieland mfl.). 2 ad rast Vadboden 16.7-20.7 (Hans Petersson, Jörgen Fritzson, Anita Persson mfl.). 2 ad Utloppet 18.7 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzson). 1 ex rast Ytterberg 29.7 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 1 ex str S Fåholmen 11.8 (Albin Thorsson). 4 ex Vadboden 22.8-2.9 (Jan Yseus, Lennart Ljuhs, Magnus Hallgren mfl.). 1 ex rast Ytterberg 23.8 (Kjell Svensson). 1 1K rast Vässtorpsviken 27.8 (Magnus Hallgren). 1 ex rast Utloppet 29.8 (Jörgen Fritzson). 1 ex rast Vadboden 10.9 (Sven Olof Gren, Rolf Andersson, Inge Olsson). 1 ex rast 15.9 (HF). 1 ex rast Vadboden 18.9 (Lennart Ljuhs). 1 ex rast Ytterberg 19.9 (Kjell Svensson).

Många fynd i år. 15 stycken. Flest var en flock på fyra ex som rastade vid Vadboden några dagar i mitten av juli.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Första vårfynd: 4 ex rast Vadboden 5.5 (Hans-Olof Johansson, Anne-Lis Krantz, Torbjörn Sandell). 2 ex rast Hångers udde 5.5 (Anne-Lis Krantz).

Sista höstfynd: 1 ex Fågeludden 4.9 (Albin Thorsson, Claës Ekberg, Jan Yseus).

Inga flockar över tio ex i år.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

6 ad Vadboden 7.7-8.7 (Anita Ljungström, Jörgen Fritzon, Lennart Friggeråker mfl.). 2 ad rast Vadboden 11.7-13.7 (Lennart Ljuhs, Anita Ljungström, Björn Elamson mfl.). 1 ad rast Hångers udde 13.7 (Jörgen Fritzon). 2 ad Vadboden 16.7-20.7 (Åke Abrahamsson, Lennart Ljuhs, Anita Persson mfl.). 3 ad rast Utloppet 16.7-17.7 (Fredrik Lång, Kjell Svensson, Christopher Thornliden). 1 ex rast Stora Veka 28.7 (Gunnar Jakobsson). 3 ad rast Vadboden 29.7-30.7 (Lotta Berg, Jörgen Fritzon, Lennart Ljuhs mfl.). 1 ad rast Fågeludden 1.8 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein). 1 ad Utloppet 3.8 (Albin Thorsson). 2 ex rast Ytterberg 6.8 (Kjell Svensson). 1 ad rast Vadboden 7.8 (Eric Thorsson, Inge Olsson). 1 ex rast Utloppet 9.8 (Kjell Svensson). 1 ex rast Ytterberg 15.8-16.8 (Kjell Svensson). 1 ex förbifl. Fågeludden 15.8 (Roland Thuvander). 2 ex rast 19.8 (HF). 4 1K rast Vadboden 27.8-2.9 (Magnus Hallgren, Jörgen fritzson, Lennart Ljuhs mfl.). 1 1K rast Södra Sätunaviken 27.8 (Magnus Hallgren). 1 ex Ytterberg 30.8 (Albin Thorsson). 2 ex rast Vadboden 18.9 (Lennart Ljuhs).

Under hösten har det rört sig om cirka 36 individer i området. Inga större koncentrationer i år.

Kärrensäppa *Calidris alpina*

Vårfynd: 8 ex rast Fågeludden 5.5 (Anne-Lis Krantz, Bert Olsson). 10 ex Fäholmen 5.5 (Kirsi Oksman Ljungqvist, Christer Eriksson, Maria Eriksson, Anders Framme mfl.). 1 ad rast 6.5 (HF).

Större flockar: 25 ad rast Fågeludden 1.8 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein). 6 ad rast Rönäs 1.8 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein). 12 ad rast Vadboden 1.8 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein). 80 ad rast Utloppet 1.8 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein).

Sista höstfynd: 7 ex rast Utloppet 4.10 (Jörgen Fritzon).

Totalt såg sågs det minst 120 ex runt sjön den 1 augusti.

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Vårfynd: 1 2K+ rast Vadboden 14.5 (Magnus Hallgren, Lennart Ljuhs, Kristian Kjellberg mfl.). 1 ad rast Vadboden 25.5 (Magnus Hallgren, Rolf Andersson, Åke Abrahamsson mfl.). 2 ex rast Vadboden 1.6 (Kjell Svensson mfl.).

Höstfynd: 1 ex rast Vadboden 22.8 (Lennart Ljuhs).

Fyra fynd, tre på våren och ett på hösten. Totalt fem individer.

Brushane *Philomachus pugnax*

Tidiga vårfynd: 1 hane rast Vadboden 14.4 (Magnus Hallgren, Kristian Kjellberg, Anita Ljungström mfl.). 2 ex rast Fågeludden 19.4 (Jens Lithen).

Vårfynd, högsta antal: 45 ex rast Vadboden 14.5 (Jörgen Fritzon).

Höstfynd, högsta antal: 70 ex rast Ytterberg 15.8-16.8 (Kjell Svensson).

Inga högre antal i år.

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

Spelande: 3 ex Hornborgamaden 21.4-30.4 (Gunnar Jakobsson, Eric Thorsson, Jörgen Fritzon mfl.).

Höstfynd: 1 ex Fäholmen 1.10 (Kent-Ove Hvass). 1 ex Fågeludden 5.10 (Albin Thorsson). 1 ex rast 20.10 (HF). 1 ex rast Utloppet 21.10 (Lotta Berg).

Minst tre ex hördes i området Hornborgamaden-Sätunamaden. Under hösten sågs fyra ex.

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Första vårfynd: 25 ex Sätunamaden 17.3 (Gunnar Jakobsson).

Vårfynd, högsta antal: 31 ex rast 28.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 101 ex rast Fågeludden 4.9 (Albin Thorsson). 102 ex rast 15.9 (HF). 115 ex rast 20.10 (HF).

Sista höstfynd: 1 ex Utloppet 13.11 (Albin Thorsson).

Tre fynd över hundra fåglar i år. 101 ex sågs bara på Fågeludden den 4:e september.

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Spelande: 3 hanar Hornborgamaden 1.5-19.5 (Eric Thorsson, Lennart Friggeråker, Gunnar Jakobsson mfl.).

Övriga fynd: 1 ex rast 6.5 (HF).

Tre till fyra individer spelade. 3 hördes från 1 maj till 9 maj och sedan hördes ett spel den 19 maj.

Morkulla *Scolopax rusticola*

Spelande: 3 ex Korpaboviken 14.3 (Micke Wilson). 3 ex Trestena 21.3-4.4 (Albin Thorsson, Henrik Lerner, Lotta Berg). 2 ex Utloppet 2.5-4.6 (Jörgen Fritzon, Eric Thorsson). 1 ex Hångers udde 2.5 (Eric Thorsson). 1 ex Tranum 7.6 (Eric Thorsson). 1 ex Stenums mader 28.6 (Edvin Klein, Jörgen Fritzon).

Övriga fynd: 2 ex förbifl. Hångers udde 6.3 (Eric Thorsson). 1 ex Trestena 3.4 (Jörgen Fritzon, Lennart Andersson, Kristian Kjellberg, Edvin Klein). 2 ex förbifl. Bjällums by 1.5-29.5 (Torbjörn Skogedal). 1 ex förbifl. Norra Sätunaviken 19.6 (Alf Karlsson, Margareta Karlsson). 1 ex förbifl. St. Bjurum 8.7 (Björn Spetz).

Totalt elva spelande: Tranum (1), Hångers udde (1), Trestena (3), Korpaboviken (3), Utloppet (2), Stenums mader (1). Övriga har setts som förbiflygande eller stationära.

Rödspov *Limosa limosa*

1 2K+ rast Vadboden 29.4-4.5 (Albin Thorsson, Jörgen Fritzon, Leif Arvidsson mfl.). 1 ex rast Vadboden 3.8-4.8 (Sven Olof Gren, Dan Klasson, Inge Olsson mfl.).

Två fynd i år. Ett vårfynd och ett höstfynd.

Myrspov *Limosa lapponica*

1 ad hane rast Vadboden 3.7 (Magnus Hallgren). 1 ad hane rast Hångers udde 3.7 (Jörgen Fritzon). 13 ex rast Vadboden 15.7-16.7 (Kristian Kjellberg, Lennart Ljuhs, Rolf Andersson mfl.). 1 ex Fågeludden 16.7 (Peter Alsin). 6 ex förbifl. Utloppet 16.7 (Hans Petersson). 15 ex str S Vadboden 23.7 (Eric Thorsson). 2 ad honor + 3 ad hanar rast Vadboden 24.7 (Åke Abrahamsson, Sven Olof Gren, Lennart Ljuhs mfl.). 13 ex förbifl. Vadboden 24.7 (Lennart Ljuhs, Ingvor Ljuhs, Åke Abrahamsson, Sven Olof Gren). 9 ex förbifl. Vadboden 25.7 (Lennart Friggeråker). 2 ex rast Utloppet 28.7 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 1 ad rast Vadboden 28.7 (Albin Thorsson). 1 ad förbifl. Hångers udde 28.7 (Albin Thorsson). 150 ex str S Stora Veka 28.7 (Gunnar Jakobsson, Patrik Åberg). 1 ex rast Ytterberg 29.7 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 3 ad rast Dagsnäs 20.7-1.8 (Jörgen Fritzon, Lars Johansson, Edvin Klein). 1 ad rast Utloppet 1.8 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein). 5 ex str S Fågeludden 3.8 (Lotta Berg). 3 ex rast Utloppet 9.8 (Kjell Svensson). 2 ex Vadboden 22,8 (Jan Yseus, Lennart Ljuhs, Claës Ekberg). 15 ex str S Vadboden 30.8 (Albin Thorsson).

Totalt 20 fynd av 248 individer; alla höstfynd. 150 av dessa sågs sträcka söderut den 28 juli.

Småspov *Numenius phaeopus*

Vårfynd: 1 ex lockläte Almeö 2.5 (Leif Arvidsson). 1 ex str N Fågeludden 5.5 (Åke Abrahamsson). 1 ex spel/sång ej häck. Fågeludden 5.5 (Jan Larsson, Cecilia Larsson).

Sommarfynd: 3 ex str S Utloppet 24.6 (Albin Thorsson). 1 ex rast Hångers udde 7.7 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 1 ex rast Vadboden 11.7 (Bengt Pettersson). 6 ex str S Vadboden 12.7 (Kristian Kjellberg). 6 ex rast Vadboden 13.7 (Lennart Ljuhs, Ingvor Ljuhs). 27 ex rast Vadboden 15.7-16.7 (Lennart Ljuhs, Hans Petersson, Kristian Kjellberg mfl.). 1 ex lockläte Sätunamaden 25.7 (Leif Arvidsson). 1 ex str S Hångers udde 28.7 (Albin Thorsson). 2 ex str S Stora Veka 28.7 (Gunnar Jakobsson, Patrik Åberg). 2 ex rast Vadboden 29.7 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Höstfynd: 2 ex str S Utloppet 7.8 (Dan Klasson). 1 ex förbifl. Almeö 8.8 (Leif Arvidsson).

15 fynd varav tre på våren, tio på sommaren och två på hösten. Största flocken är de 27 individer som rastade vid Vadboden i mitten av juli.

Storspov *Numenius arquata*

Första vårfynd: 1 ex rast Vadboden 16.3 (Bengt Pettersson).

Spelande: 2 ex Hornborgamaden 24.3-6.6 (Eric Thorsson, Janne Pettersson, Lotta Berg mfl.). 2 ex Fågeludden 28.3-20.5 (Lotta Berg, Per Gustafsson, Daniel Steen mfl.). 2 i par Vässtorp 29.3-6.5 (Eric Thorsson). 1 ex Hornborga by 1.4 (Eric Thorsson). 2 ex Ytterberg 3.4-21.6 (Kristian Kjellberg, Kent-Ove Hvass, Lotta Berg mfl.). 2 ex Sätunamaden 3.4-21.6 (Andreas Karlsson, Kristian Kjellberg, Lennart Sundh mfl.). 1 ex Hångers udde 7.4-21.4 (Stig Karlsson). 1 ex Vadboden 7.4 (Janne Pettersson). 1 ex St. Bjurum 14.4 (Eric Thorsson). 2 ex Södra Sätunaviken 14.4 (Lotta Berg). 2 i par Fäholmen 15.4-3.6 (Lotta Berg, Bosse Ohlsson, Eric Sandin mfl.). 1 ex Stora Veka 28.4 (Magnus Hallgren). 2 ex Kärrtorp 16.5-4.6 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Vårfynd, högsta antal: 165 ex 21.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 20 ex rast 19.8 (HF).

12 spelande individer/par från följande lokaler; Kärrtorp (1), Fäholmen (1), Fågeludden (1), Vässtorp (1), Hornborga by (1), Ytterberg (1), Hornborgamaden-Sätunamaden (3), Södra Sätunaviken (1), Hångers udde (1) och St. Bjurum (1). Antalet häckningspar runt sjön; 2002 (10), 2003 (12), 2004 (12), 2005 (8), 2006 (9), 2007 (12), 2008 (11), 2009 (8), 2010 (8), 2011 (12).

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Första vårfynd: 2 ex Stora Veka 11.4 (Gunnar Jakobsson).

Vårfynd, högsta antal: 11 ex rast 6.5 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 17 ex rast 19.8 (HF).

Låga antal i år:

Skogsnäppa *Tringa ochropus*

Första vårfynd: 1 ex Stora Veka 25.3 (Gunnar Jakobsson). 1 ex förbifl. Vadboden 30.3 (Albin Thorsson).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Vårfynd, tidiga: 1 ex förbifl. Dagsnäs 10.4 (Clas Hermansson). 1 ex rast Fågeludden 13.4 (Lotta Berg, Eric Thorsson). 1 ex rast 14.4 (HF). 1 ex rast Ytterberg 21.4-123.4 (Anders Bergquist, Johan Bergquist, Roger Karlsson mfl.).

Sommarfynd, större antal: 29 ex rast Trandansen 11.6-19.6 (Dan Klasson, Ing-Marie Bertilsson, Anita Ljungström).

Sista höstfynd: 1 ex rast Vadboden 28.9 (Sven Olof Gren).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Första vårfynd: 1 ex rast 14.4 (HF).

Vårfynd, högsta antal: 22 ex rast 6.5 (HF).

Sommarfynd, högsta antal: 4 ex str S Rönäs 3.7 (Magnus Hallgren). 9 ex rast Rönäs 3.7 (Magnus Hallgren). 36 ex str S Vadboden 3.7 (Magnus Hallgren). 10 ex förbifl. Vadboden 3.7 (Magnus Hallgren). 5 ex rast Hångers udde 3.7 (Jörgen Fritzson).

Höstfynd, högsta antal: 33 ex rast 19.8 (HF).

Sista höstfynd: 1 ex rast Södra Sätunaviken 4.10 (Jörgen Fritzson).

Den 3 juli sågs totalt 64 stycken runt sjön.

Grönbena *Tringa glareola*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång, ej käck. Vadboden 16.4 (Leif Arvidsson).

Vårfynd, högsta antal: 166 ex rast 6.5 (HF).

Inga konstaterade häckningar och låga höstsiffror.

Rödbena *Tringa totanus*

Första vårfynd: 1 ex lämpl biotop. Fågeludden 6.4 (Christian Johansson).

Vårfynd, högsta antal: 69 ex rast 6.5 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 32 ex Vadboden 5.8 (Åke Abrahamsson).

Roskarl *Arenaria interpres*

1 ex Fågeludden 16.7 (Peter Alsin). 4 ad Utloppet 18.7 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg). 2 1K rast Ytterberg 11.8 (Leif Arvidsson). 2 1K rast Ytterberg 18.8-23.8 (Albin Thorsson, Åke Abrahamsson, Magnus Hallgren mfl.). 1 ex rast Vadboden 18.8 (Lennart Ljuhs, Ingvor Ljuhs). 1 1K rast Fågeludden 27.8 (Magnus Hallgren).

Många fynd under året. Hela 6 fynd av 11 individer. Bara sommarfynd och höstfynd.

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Vårfynd: 2 ex str N Almeö 1.5 (Kristian Kjellberg).

Höstfynd: 1 1K str S Utloppet 30.8 (Kjell Svensson).

Två fynd, ett på våren och ett på hösten. Vårfyndet utgjordes av två individer. En av mörk fas och en av ljus.

Dvärgmåsar *Larus minutus*

Vårfynd: 2 ad Fågeludden 25.4-26.4 (Jörgen Fritzson, Lennart Ljuhs, Eric Thorsson mfl.). 5 3K+ rast 2.5-16.5 (Eric Thorsson, Dan Klasson, Kristian Kjellberg mfl.). 12 2K rast 4.5-19.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Lennart Sundh mfl.). 1 3K Fåholmen 13.5 (Albin Thorsson). 2 2K Fågeludden 24.5-25.5 (Kjell Svensson, Magnus Hallgren). 1 2K förbifl. Vadboden 3.6 (Dan Klasson).

Höstfynd: 2 1K Mellersta delen 23.8-29.8 (Kjell Svensson, Albin Thorsson, Jörgen Fritzson). 8 ex Norra delen 6.9-8.9 (Åke Abrahamsson, Lotta Berg, Albin Thorsson mfl.).

Under våren fanns det minst 23 ex i sjöområdet. Under hösten sågs åtminstone 10 ex..

Skrattmåsar *Larus ridibundus*

Vinterfynd: 1 ex Getnäs vik 5.1 (Claës Ekberg)

Första vårfynd: 1 ex Utloppet 10.3 (Roger Karlsson).

En fågel sågs under vintern. Ytterligare information går att läsa under rubriken "Häckande måsar och tärnor i Hornborgasjön 2012".

Fiskmåsar *Larus canus*

Vinterfynd, högsta antal: 50 ex rast Utloppet 15.1 (Sylvia Pettersson, Birger Gustavsson).

Vårfynd, högsta antal: 63 ex rast 7.4 (HF).

Sommarfynd, högsta antal: 81 ex str S Utloppet 18.7 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzon, Kristian Kjellberg).

Höstfynd, högsta antal: 60 ex str S Vadboden 23.9 (Lennart Sundh).

Fåglar i lämplig biotop sågs vid Fågeludden, Ytterberg och Hångers udde.

Silltrut *Larus fuscus*

Första vårfynd: 2 ad Hångers udde 2.4 (Edvin Klein, Jörgen Fritzon). 2 ad Sätunamaden 2.4 (Edvin Klein, Kristian Kjellberg). 2 ad Vadboden 2.4 (Edvin Klein, Lennart Andersson, Jörgen Fritzon,

Övriga fynd: Kristian Kjellberg). 2 ex rast 7.4 (HF). 1 ad förbifl. Hångers udde 15.4 (Lotta Berg, Gigi Sahlstrand). 1 ad Stora Veka 22.4 (Gunnar Jakobsson). 1 ex rast 6.5 (HF). 1 4K+ förbifl. Båltorpsmaden 3.7 (Magnus Hallgren). 1 ad Hornborgamaden 15.7 (Eric Thorsson, Albin Thorsson).

Gråtrut *Larus argentatus*

Vinterfynd, större antal: 185 ex rast Norra delen 19.1 (Jörgen Fritzon). 220 ex rast Utloppet 24.2 (Jörgen Fritzon).

Vårfynd, högsta antal: 150 ex rast Fågeludden 7.3 (Eric Thorsson).

Sommarfynd: 1 ex Hångers udde 8.6 (Ida-Linnea Laudon). 3 ex Hångers udde 10.6 (Eric Thorsson). 1 ad förbifl.

Fågeludden 30.6 (Eric Thorsson). 1 4K förbifl. Fågeludden 3.7 (Magnus Hallgren). 1 3K förbifl. Rönäs 3.7 (Magnus Hallgren). 5 ad Hornborgamaden 15.7 (Eric Thorsson, Albin Thorsson). 1 ad rast Utloppet 18.7 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzon, Kristian Kjellberg). 5 ex 28.7 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Höstfynd, högsta antal: 70 ex rast Ytterberg 26.10 (Lotta Berg, Hanna Berg).

Havstrut *Larus marinus*

Vårfynd, högsta antal: 23 ex rast 7.4 (HF).

Sommarfynd: 2 ad Fågeludden 9.6 (Albin Thorsson). 1 ad Hångers udde 10.6 (Eric Thorsson). 1 ex förbifl. Vadboden 16.6 (Janne Pettersson). 1 ad förbifl. Almeö 23.6 (Albin Thorsson). 1 ad Oranabbe 2.7 (Albin Thorsson). 1 ad Hornborgamaden 15.7 (Eric Thorsson, Albin Thorsson). 1 ad rast Utloppet 18.7 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzon).

Som mest sågs 4 ex under vintern. Fynden från hösten speglar troligtvis inte artens förekomst i sjön.

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

2 ad i par Mellersta delen 28.6 (Edvin Klein, Jörgen Fritzon, Allan Högber mfl.). 4 ad rast 16.7-31.8 (Ulf Lindell, Sture Hermansson mfl.). 1 1K rast 19.8-29.8 (Magnus Hallgren, Åke Abrahamsson, Andreas Karlsson mfl.). 1 ex rast Norra delen 6.9-8.9 (Eric Thorsson, Albin Thorsson, Åke Abrahamsson).

Som mest sågs fem individer samtidigt i sjön. 4 ad och 1 1K. Fågeln som sågs i början av september kan vara en av de som sågs tidigare.

Svarttärna *Chlidonias niger*

Första vårfynd: 1 ex Utloppet 2.5 (Jörgen Fritzon).

Sista höstfynd: 1 1K Fågeludden 29.8 (Jörgen Fritzon).

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Häckande måsar och tärnor i Hornborgasjön 2012".

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

1 2K+ rast Fågeludden 21.5-22.5 (Jan Johansson, Jörgen Fritzon, Lennart Ljuhs).

Senast vitvingad tärna sågs i området var 2008. Då höll en individ till i mitten av sjön drygt två veckor i juli.

Silvertärna *Sterna paradisea*

Första vårfynd: 4 ad Vadboden 1.5 (Lennart Ljuhs, Sven Olof Gren, Åke Abrahamsson mfl.).

Vårfynd, högsta antal: 13 ex rast 6.5 (HF).

Höstfynd: 2 ad str S Ytterberg 19.8 (Åke Abrahamsson).

Fisktärna *Sterna hirundo*

Tidiga vårfynd: 1 ex Fäholmen 11.4-15.4 (Micke Wilson, Peter Berry, Martin Berry). 6 ex Fågeludden 12.4-19.4 (Eric Thorsson, Björn Spetz, Julius Grantén mfl.). 2 ex förbifl. Rönäs 14.4 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein). 1 ex str N Fågeludden 15.4 (Andreas Tranderyd, Jan Tranderyd).

Vårfynd, högsta antal: 133 ex rast 6.5 (HF).

Sommarfynd, större antal: 410 ex Norra delen 23.7 (Albin Thorsson). 350 ex Ytterberg 29.7 (Åke Abrahamsson).

Höstfynd, högsta antal: 119 ex rast 19.8 (HF).

Sista höstfynd: 1 1K Fäholmen 4.10 (Jörgen Fritzon).

Troligtvis ett bra häckningsår med så höga antal fisktärnor mitt i sommaren.

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

1 ad Norra Sätunaviken 5.9 (Michael Henry, Lennart Ljuhs).

Andra fyndet för sjön. Första sågs i Hornborgaviken 6 maj 2004.

Skogsduva *Columba oenas*

Första vårfynd: 1 ex förbifl. Bjällums by 26.2 (Magnus Hallgren).

Spelande: 1 ex St. Bjurum 18.3 (Eric Thorsson mfl.). 1 ex Vadboden 4.5 (Anita Ljungström). 1 ex Stenums mader 15.5 (Jörgen Fritzon).

Spelande individer hördes på följande ställen: St. Bjurum (1), Vadboden (1) och Stenums mader (1).

Gök *Cuculus canorus*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Fäholmen 11.5 (Eric Thorsson, Kristian Kjellberg). 1 ex förbifl. Tranum 11.5 (Lotta Berg, Hanna Berg).

Hökuggla *Surnia ulula*

1 ex rast Trestena 20.12 (Leif Arvidsson).

Första fyndet i Hornborgaområdet sen 1992. Ugglan satt i björkkallén mellan nedfarten till Utloppet och Spalnbron.

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

1 ex spel/sång Utloppet 12.2 (Jörgen Fritzon). 2 i par parning 12.3-4.4 (Jörgen Fritzon, Kristian Kjellberg, Eric Thorsson mfl.). 1 ex spel/sång Kärrtorp 21.3 (Henrik Lerner, Lotta Berg).

Två ex hördes spela vid Utloppet och Kärrtorp. En parning sågs vid Hopängen utanför Trestena.

Kattuggla *Strix aluco*

Häckningar: 1 pull Getnäsudden 26.5 (Albin Thorsson, Eric Thorsson). 2 pull Kärrgård 10.6 (Jörgen Fritzon). 2 1K Fäholmen 27.6-28.6 (Kristian Kjellberg). 2 pull Vässtorp 3.7 (Eric Thorsson).

Fyra kullar hördes från följande platser: Fäholmen (1), Getnäsudden (1), Kärrgård (1) och Vässtorp (1).

Hornuggla *Asio otus*

Häckningar: 1 häckning (2 ungar) Tranum 7.6-28.6 (Eric Thorsson, Albin Thorsson, Jörgen Fritzon mfl.).

Vinterfynd: 1 ex Kärrtorp 25.1 (Anders Bergström).

Vårfynd: 1 ex förbifl. Fäholmen 15.4 (Lennart Andersson).

Sommarfynd: 1 ex lämpl biotop. St. Bjurum 8.7 (Björn Spetz).

En häckning genomförd i Tranum.

Jorduggla *Asio flammeus*

Revir: 2 ad Hornborgamaden 12.5-3.8 (Åke Abrahamsson, Lotta Berg, Gunnar Jakobsson mfl.). 2 ex Tranum 26.5-3.8 (Jan Fransson, Lotta Berg, Jörgen Fritzson mfl.).

Vårfynd: 1 ex Hångers udde 12.5 (Leif Arvidsson). 1 ex Stenums mader 23.5 (Andreas Karlsson). 2 ex Utloppet 25.5 (Thore Holsendahl).

Sommarfynd: 1 ex Dagsnäs 28.6 (Edvin Klein, Jörgen Fritzson). 1 ex Getnäsudden 22.7 (Mats Rosengren).

Höstfynd: 1 ex Fågeludden 23.8 (Bernt Turesson). 2 ex Sätunamaden 28.10 (Gunnar Jakobsson).

Vinterfynd: 1 ex Sätunamaden 9.12 (Gunnar Jakobsson).

Två par har hållit revir, ett i Tranum och ett i Hornborgamaden-Sätunamadens område. Spel hördes i Tranum, men inga ungar sågs eller hördes någonstans.

Nattskärva *Caprimulgus europaeus*

Spelände: 2 ex St. Bjurum 27.5-28.7 (Jörgen Fritzson, Albin Thorsson, Inger Johansson mfl.).

Övriga fynd: 4 ex rast Almeö 13.9 (Jörgen Fritzson).

Som vanligt hördes spel från St. Bjurum. Minst fyra ex stöttes vid Almeö.

Tornseglare *Apus apus*

Första vårfynd: 2 ex förbifl. Hångers udde 5.5 (Anne-Lis Krantz, Bert Olsson).

Högt antal: 1000 ex Utloppet 4.6 (Andreas Karlsson).

Sista höstfynd: 1 ex Fågeludden 31.8 (Albin Thorsson).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Vårfynd: 1 ex Utloppet 31.3 (Daniel Gustafsson). 1 ex St. Bjurum 21.4 (Andreas Karlsson).

Höstfynd: 1 ex Trandansen 12.8 (Thomas Göthberg). 1 ad lämpl biotop Utloppet 13.8 (Janne Pettersson). 1 ex rast 19.8 (HF). 1 ex rast Oranabbe 31.8 (Leif Arvidsson). 1 ex förbifl. Hornborga by 9.9 (Niclas Fällström). 2 ex rast Utloppet 21.10-25.11 (Albin Thorsson, Anders Larsson, Robert Tuveson mfl.).

Arten verkar ha hämtat sig efter de kalla vintrarna. Förra året sågs bara en individ och i år finns det 8 fynd av 9 individer.

Göktyta *Jynx torquilla*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Hångers udde 14.4 (Stig Karlsson).

Revir: 1 ex Hångers udde 28.4-6.5 (Magnus Hallgren, Kristian Kjellberg, Kjell Svensson mfl.). 1 ex föda åt ungar Hångers udde 24.6 (Albin Thorsson).

Spelände: 1 ex Sätuna by 28.4 (Kristian Kjellberg, Albin Thorsson). 1 ex Hångers by 6.5 (Åke Abrahamsson).

Övriga fynd: 2 ex Stora Veka 28.4-4.5 (Gunnar Jakobsson). 1 ex Bolums by 1.5 (Patrik Andersson). 1 ex Hångers udde 19.8 (Magnus Hallgren).

Årets första individ var tidig och troligtvis bara en genomflyttare. Spel hördes från tre platser: Sätuna by (1), Hångers udde (1) och Hångers by (1). Vid Hångers udde sågs även en individ med mat i näbben, så en trolig häckning finns det runt sjön i år.

Spillkråka *Dryocopus martius*

Spelände: 1 ex Hångers by 5.1 (Kristian Kjellberg). 1 ex Hångers by 27.3 (Kristian Kjellberg).

Spelände individer har bara rapporterats från Hångers by, men troligtvis häckar den även vid Ore backar och Trestena.

Mindre hackspett *Dendrocopus minor*

Häckningar: 1 häckning (3 ungar) Stora Veka 24.3-17.6 (Gunnar Jakobsson, Patrik Åberg).

Spelände: 1 hane revir Hångers by 22.3-23.3 (Kristian Kjellberg, Jörgen Fritzson, Karl-Markus Laudon). 1 hane revir Fäholmen 16.4-29.4 (Jens Sandberg, Albin Thorsson). 1 ex Ytterberg 22.4 (Lotta Berg, Hanna Berg).

Övriga fynd under häckningstid: 1 ex lockläte Bolums by 23.6 (Albin Thorsson). 1 ex Vadboden 3.7 (Lars Johansson).

Häckning har skett vid Stora Veka och spelände fåglar har hörts från dessa platser: Fäholmen (1), Ytterberg (1) och Hångers by (1).

Trädlärika *Lullula arborea*

Spelände: 3 ex St. Bjurum 13.3-7.4 (Jörgen Fritzson, Thomas Bernhardsson, Anita Ljungström mfl.).

Sånglärka *Alauda arvensis*

Första vårfynd: 1 ex str N Utloppet 23.2 (Tommy Järås, Jörgen Fritzson, Micke Wilson). 1 ex str NO Ore backar 23.2 (Leif Arvidsson).

Backsvala *Riparia riparia*

Första vårfynd: 2 ex Stora Veka 28.4 (Gunnar Jakobsson). 1 ex förbifl. Ytterberg 28.4 (Eric Thorsson).
Sista höstfynd: 6 ex Fågeludden 15.9 (Magnus Hallgren, Åke Abrahamsson).

Ladusvala *Hirundo rustica*

Första vårfynd: 1 ex förbifl. Vadboden 14.4 (Lennart Ljuhs).
Sista höstfynd: 5 ex str SO Ytterberg 30.9 (Lennart Sundh).

Hussvala *Delichon urbicum*

Första vårfynd: 1 ex Fågeludden 15.4 (Björn Spetz).
Sista höstfynd: 3 ex Hångers udde 28.9 (Ulrich Tourbier).

Trädpiplärka *Anthus trivialis*

Första vårfynd: 2 ex str N Fäholmen 15.4 (Per-Olof Bengtsson).
Sista höstfynd: 1 ex lockläte Getnäsudden 16.9 (Albin Thorsson).

Ängspiplärka *Anthus pratensis*

Första vårfynd: 6 ex rast Sätunamaden 18.3 (Gunnar Jakobsson).
Sista höstfynd: 5 ex rast Sätunamaden 8.10 (Leif Arvidsson).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

1 ex rast Ytterberg 15.9-22.9 (Eric Thorsson, Tony Norman, Lotta Berg mfl.). 1 ex str S Vässtorpsviken 16.9 (Albin Thorsson). 1 ex rast Sätunamaden 23.9-27.9 (Gunnar Jakobsson, Jörgen Fritzson, Albin Thorsson mfl.).
Tre fynd, alla på hösten. Långstannarna kan ha varit fler.

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Vårfynd: 1 ex str N Fågeludden 27.3 (Magnus Hallgren). 1 ex förbifl. Fågeludden 15.4 (Musse Björklund, Jörgen Fritzson, Edvin Klein, Lennart Andersson).
Höstfynd: 2 ex rast Almeö 23.9-27.9 (Jörgen Fritzson, Gunnar Jakobsson, Albin Thorsson mfl.). 1 ex rast Fågeludden 26.9 (Jörgen Fritzson). 1 ex rast Ytterberg 4.10 (Jörgen Fritzson).
Fem fynd under året, två vårfynd och tre höstfynd.

Gulärla *Motacilla flava*

Första vårfynd: 1 ex förbifl. Fågeludden 19.4 (Björn Spetz).
Sista höstfynd: 6 ex rast Almeö 18.9 (Jörgen Fritzson).

Forsärla *Motacilla cinerea*

Första vårfynd: 3 ex rast Hornborga by 21.3 (Jörgen Fritzson). 1 ex lockläte Sätunamaden 21.3 (Jörgen Fritzson, Eric Thorsson). 1 ex förbifl. Utloppet 21.3 (Lotta Berg, Henrik Lerner).
Inga häckningar konstaterade, men många fynd kommer från Hornborga by.

Sädesärla *Motacilla alba*

Första vårfynd: 1 ex Vadboden 27.3 (Kent-Ove Hvass).
Sista höstfynd: 1 ex förbifl. Fäholmen 20.10 (Micael Jonsson mfl.).

Strömstare *Cinclus cinclus*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex Hornborga by 26.1-4.3 (Micke Wilson, Jörgen Fritzson, Eric Thorsson mfl.). 1 ex Tranum 11.2 (Leif Arvidsson).
Vinterfynd, dec: 2 ex Hornborga by 8.12-15.12 (Leif Arvidsson, Albin Thorsson, Lotta Berg mfl.).

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterfynd: 1 ex rast Ore backar 25.1-30.1 (Christopher Magnusson).

Näktergal *Luscinia luscinia*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Vadboden 4.5 (Jörgen Fritzson).

Spelände: 31 ex sjöng i området. De hördes från: Tranum (3), Kärrtorp (1), Bolums by (12), Getnäsudden (3), Almeö (2), Bosgården (1), Båltorpsmaden (1), Hångers by (1), Vadboden (1) och Utloppet (5).

Blåhake *Luscinia svecica*

Vårfynd: 1 hane rast Utloppet 9.5 (Andreas Karlsson). 1 hane rast Rönäs 12.5 (Kristian Kjellberg, Albin Thorsson, Jörgen Fritzson).

Höstfynd: 1 ex Hornborgamaden 6.9 (Albin Thorsson)

Tre fynd under året. Två på våren och ett på hösten.

Rödstjärt *Phoenicurus phoenicurus*

Första vårfynd: 1 hane Hångers udde 1.5 (Kristian Kjellberg, Edvin Klein, Jörgen Fritzson). 1 ex Bolums by 1.5 (Patrik Andersson).

Sista höstfynd: 1 2K+ hane rast Södra Sätunaviken 15.9 (Magnus Hallgren).

Buskskvätta *Saxicola rubetra*

Första vårfynd: 1 ex Ytterberg 23.4 (Roger Karlsson).

Sista höstfynd: 3 ex rast Sätunamaden 18.9 (Jörgen Fritzson).

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Första vårfynd: 1 hane rast Hångers udde 14.4 (Kristian Kjellberg, Magnus Hallgren). 1 ex rast Bolums by 14.4 (Lotta Berg, Hanna Berg).

Sista höstfynd: 1 honfärgad rast Ytterberg 30.9 (Lennart Sundh).

Ringtrast *Turdus torquatus*

1 honfärgad Stora Veka 29.4 (Gunnar Jakobsson).

Koltrast *Turdus merula*

Högt antal: 50 ex Fågeludden 5.10 (Albin Thorsson).

Taltrast *Turdus philomelos*

Högt antal: 50 ex rast Rönäs 4.10 (Jörgen Fritzson). 50 ex Fågeludden 5.10 (Albin Thorsson).

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Vinterfynd: 1 ex rast Utloppet 22.2 (Micke Wilson).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Fäholmen 9.5 (Jörgen Fritzson, Eric Thorsson).

Spelände: Totalt hördes 26 ex spela runt sjön. De hördes från följande lokaler: Tranum (1), Kärrtorp (1), Bolums by (7), Getnäsudden (1), Ytterberg (2), Hornborgamaden (2), Sätunamaden (1), Bosgården (2), Stora Veka (1), Båltorpsmaden (4), Trandansen (1) och Utloppet (3).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

1 hane spel/sång Fäholmen 26.5-26.6 (Albin Thorsson, Eric Thorsson, Jörgen Fritzson). 1 hane revir Bolums by 7.6-4.7 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzson, Magnus Hallgren mfl.). 1 hane spel/sång Sätuna by 6.7-8.7 (Gunnar Jakobsson).

Ett bra flodsångarår. Tre stycken spelände runt sjön. Individerna vid Bolums by ringmärktes.

Sävsångare *Acrocephalus schoenobaenus*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Hornborgamaden 29.4 (Albin Thorsson, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Edvin Klein mfl.).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Första vårfynd: 2 ex spel/sång 23.5 (Anders Nyberg).

Spelande: Totalt hördes 22 ex spela runt sjön. De hördes från följande lokaler: Tranum (1), Kärrtorp (1), Fäholmen (2), Bjällums by (3), Bolums by (6), Fågeludden (2), Ytterberg (2), Almeö (1), Hälsingsgården (1), Sätuna by (1), St. Bjurum (1) och Vadboden (1).

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Utloppet 2.5 (Jörgen Fritzon).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Stenumsviken 12.5 (Leif Arvidsson).

Övriga fynd: 2 ex Stenumsviken 9.9 (Janne Pettersson).

Ytterligare information går att läsa i "Häckande trastsångare i Hornborgasjön 2012".

Härmsångare *Hippolais icterina*

Första vårfynd: 1 ringm Kärrgården 13.5 (HF mfl.). 1 ex spel/sång Tranum 13.5 (Kristian Kjellberg, Albin Thorsson). 1 ex spel/sång Fäholmen (Albin Thorsson, Eric Thorsson).

Ärtsångare *Sylvia curruca*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång 3.5 (Leif Arvidsson). 1 ex ringm Kärrgården 3.5 (Åke Abrahamsson).

Törnsångare *Sylvia communis*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Fäholmen 29.4 (Albin Thorsson).

Trädgårdssångare *Sylvia borin*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Ore backar 4.5 (Leif Arvidsson).

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Första vårfynd: 1 ex ringm Kärrgården 28.4 (HF). 1 ex spel/sång Ytterberg 28.4 (Eric Thorsson). 1 ex spel/sång Kärrgården 28.4 (Lotta Berg).

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Ytterberg 28.4 (Eric Thorsson).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Första vårfynd: 2 hane spel/sång Utloppet 12.4 (Julius Grantén, Dennis Nyström). 1 ex Utloppet 12.4 (Julius Grantén, Dennis Nyström). 1 spel/sång Fågeludden 12.4 (Jörgen Fritzon, Lennart Andersson, Julius Grantén, Dennis Nyström).
Spelande under häcktid: 1 ex Röde mosse 12.5 (Leif Arvidsson). 1 ex Stenums mader 12.6 (Björn Spetz).

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Första vårfynd: 1 hane spel/sång Hångers udde 15.4 (Musse Björklund, Jörgen Fritzon, Martin Berry mfl.).

Kungsfågel *Regulus regulus*

Högt antal: 100 ex Hjortronmossen 7.1 (Gunnar Jakobsson).

Grå flugsnappare *Muscicapa striata*

Första vårfynd: 1 ex Hångers udde 1.5 (Kristian Kjellberg).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

1 hane spel/sång, ej häckn. Ore backar 25.5 (Kenneth Jonsson).
En individ spelade vid Ore backar en dag.

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*

Första vårfynd: 1 hane Fågeludden 28.4 (Anders Bergquist). 1 ex spel/sång Stora Veka 28.4 (Gunnar Jakobsson). 2 hane spel/sång Hångers udde 28.4 (Stig Karlsson, Magnus Hallgren).

Talltita *Poecile montana*

Högt antal: 30 ex Hjortronmossen 7.1 (Gunnar Jakobsson).

Tofsmes *Lophoophanes cristatus*

Högt antal: 30 ex Hjortronmossen 7.1 (Gunnar Jakobsson).

Svartmes *Periparus ater*

Högt antal: 20 ex Hjortronmossen 7.1 (Gunnar Jakobsson).

Pungmes *Remiz pendulinus*

1 hane bobygge Fäholmen 15.4-10.5 (Musse Björklund, Jörgen Fritzon, Edvin Klein mfl.).

Första obsen i området sen 2006. Tyvärr kunde ingen häckning konstateras, men glädjande är det iallafall.

Sommargylling *Oriolus oriolus*

1 ex spel/sång, ej häckn. Bjällums by 7.6 (Torbjörn Skogedal).

Ett fynd i år. Nummer sex under 2000-talet. De har setts vid: St Bjurum (2002), Vadboden (2005), Härlingstorp (2008),

Utloppet (2008) och Hångers udde (2009).

Törnskata *Lanius collurio*

Första vårfynd: 1 hane Getnäsudden 13.5 (Albin Thorsson).

Varfågel *Lanius excubitor*

Sista vårfynd: 1 ex rast Sätuna by 22.4-23.4 (Albin Thorsson, Roger Karlsson, Lennart Sundh).

Första höstfynd: 1 ex rast Fäholmen 4.10 (Jörgen Fritzon).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

4 ex förbifl. Bjällums by 30.8-19.10 (Albin Thorsson, Lotta Berg, Micke Wilson mfl.). 1 förbifl. Bolums by 12.11 (Albin Thorsson). 1 ex Hjortronmossen 30.11 (Eric Thorsson).

Inga fynd från Ore backar. Senast det sågs där var 2009.

Kaja *Corvus monedula*

Vinter/vårfynd, högsta antal: 500 ex rast Hornborgaviken 3.1 (Lennart Sundh).

Höst/vinterfynd, högsta antal: 1000 ex Hornborgamaden 20.10 (Albin Thorsson). 1000 ex Hornborgamaden 17.11 (Magnus Hallgren).

Råka *Corvus frugilegus*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex Stenumsviken 1.1 (Albin Thorsson, Eric Thorsson). 6 ex rast Fäholmen 2.1-13.1 (Lotta Berg, Albin Thorsson, Björn Spetz mfl.). 1 1K+ rast Hornborgaviken 3.1 (Lennart Sundh). 1 ex Bolums by 8.1 (Leif Arvidsson). 5 ex Tranum 9.1-12.2 (Kent-Ove Hvass, Lotta Berg, Albin Thorsson mfl.). 2 ex Ytterberg 14.1 (Lotta Berg, Emma Berg, Hanna Berg).

Vinterfynd, dec: 4 ex Kärrtorp 1.12 (Lotta Berg). 2 ex Kärrtorp 25.12 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 1 ex Stora Veka 31.12 (Gunnar Jakobsson).

Kråka *Corvus corone*

Vinter/vårfynd, högsta antal: 400 ex rast Norra Sätunaviken 11.3 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein, Ove Klein, Kristian Kjellberg).

Höst/vinterfynd, högsta antal: 300 ex Hornborgamaden 17.11 (Magnus Hallgren).

Korp *Corvus corax*

Högsta antal: 160 ex Vadboden 15.1-1.2 (Lennart Ljuhs, Ulrich Tourbier, Patrik Åström mfl.).

Stare *Sturnus vulgaris*

Vinterfynd, jan-feb: 160 ex Vadboden 1.1-22.1 (Åke Abrahamsson, Claes-Göran Ahlgren, Sven Olof Gren mfl.). 100 ex Fäholmen 1.1-9.1 (Micke Wilson, Lotta Berg, Kristian Kjellberg mfl.). 15 ex Tranum 1.1-1.9 (Lotta Berg, Albin Thorsson, Eric Thorsson mfl.). 10 ex Trestena 1.1 (Albin Thorsson, Eric Thorsson). 10 ex rast Hornborgamaden 2.1 (Jörgen Fritzon, Lennart Andersson, Edvin Klein). 25 ex Sätunamaden 4.1 (Kristian Kjellberg). 120 ex Stora Veka 6.1 (Gunnar Jakobsson). 3 ex rast Fågeludden 8.1 (Leif Arvidsson). 50 ex förbifl. Dagsnäs 8.1 (Karin Gällman, Veine Gällman). 10 ex Utloppet 9.1-14.1 (Andreas Karlsson, Albin Thorsson). 7 ex rast Ytterberg 14.1 (Lotta Berg, Emma Berg, Hanna Berg). 25 ex Hälsingsgården 15.1 (Kristian Kjellberg). 1 ex rast Rödemosse 17.2 (Peter Laudon, Micke Wilson).

Höga antal: 10000 ex Norra delen 11.8 (Albin Thorsson). 3000 ex Vässtorp 11.8 (Clas Hermansson, Mia Holmebrandt). 3500 ex förbifl. Utloppet 12.8 (Tore Holsendahl).

Flera flockar höll till i området i januari-februari. Inga fåglar sågs i december. Under två dagar i mitten av augusti sågs säkert 13000 ex i sjön totalt. Den största flocken flög upp från nattkvist i Norra delen av sjön.

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Högsta antal: 300 ex Hångers udde 27.3 (Kristian Kjellberg).

Gulhämpling *Serinus serinus*

1 ad hane spel/sång, ej häckn. Stora Veka 24.7 (Gunnar Jakobsson).

Hornborgasjöns tredje fynd. Den senaste sågs så sent som förra året.

Steglits *Carduelis carduelis*

Vinterfynd, jan-feb: 150 ex Stenums mader 1.1-22.2 (Peter Laudon, Eric Thorsson, Jörgen Fritzon mfl.). 25 ex Kärrgården 1.1-8.1 (Albin Thorsson, Eric Thorsson). 24 ex rast Fågeludden 2.1-13.1 (Jörgen Fritzon, Björn Spetz, Edvin Klein mfl.). 50 ex Vadboden 4.1-26.2 (Kristian Kjellberg, Jörgen Fritzon, Stig Karlsson mfl.). 1 ex lockläte Bolums by 5.1 (Albin Thorsson). 25 ex Getnäsudden 5.1 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 9 ex förbifl. Vässtörpsviken 5.1 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg). 1 ex Stora Veka 6.1 (Gunnar Jakobsson). 4 ex förbifl. Fäholmen 6.1 (Micke Wilson).

Vinterfynd, dec: 1 ex lockläte 1.12-2.12 (Albin Thorsson). 6 ex Kärrtorp 2.12 (Lotta Berg). 70 ex Stenums mader 8.12-31.12 (Lotta Berg, Leif Arvidsson, Emma Berg mfl.). 7 ex rast Vadboden 17.12-28.12 (Clas Hermansson, Albin Thorsson, Anita Ljungström mfl.).

Inga större antal i området i år. Under februari fångades det dessutom 13 ex vid fågelmatningen, Kärrgården.

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Höga antal: 300 ex str Utloppet 13.4 (Kjell Svensson). 100 ex rast Kärrtorp 18.4 (Leif Arvidsson).

Vinterhämplingar fanns i området från januari-februari. Inga fynd från mars, men väldigt många från april. Några få sågs även i oktober, november och december.

Snösiska *Carduelis hornemanni*

1 honfärgad Vadboden 9.1-10.1 (Albin Thorsson, Jörgen Fritzon, Lennart Ljuhs mfl.). 1 ad hane Fågeludden 29.1 (Lotta Berg, Hanna Berg).

Två fynd. Den ena höll till med 40-tal gråsiskor vid Bjurums kyrka och den andra med 20-tal gråsiskor vid alkärret, Fågeludden.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

12 ad rast Ore backar 6.1 (Jörgen Fritzon).

Ett fynd i år.

Mindre korsnäbb *Lexia curvirostra*

15 ex lämpl biotop Hjortronmossen 1.1-12.4 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzon, Kristian Kjellberg mfl.). 2 ex Hångers by 25.2 (Lotta Berg). 2 ex förbifl. Hjortronmossen 2.7 (Albin Thorsson). 8 ex förbifl. Kärrgården 25.8 (Lotta Berg mfl.).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

2 i par revir Trestena 8.1-3.4 (Eric Thorsson, Jörgen Fritzon, Albin Thorsson mfl.).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Fågeludden 16.5 (Dan Klasson, Bengt Strandqvist, Eric Sandin).

Spelande: 19 ex spelande. De hördes från följande platser: Trantum (1), Fåholmen (1), Barnasjön (2), Bolums by (2), Getnäsudden (1), Fågeludden (1), Vässtorpsviken (1), Vässtorp (2), Ytterberg (2), Rönäs (2) och Båltorpsmaden (4).
Övriga fynd: 1 ex Stora Veka 17.5 (Gunnar Jakobsson).

Tallbit *Pinicola enucleator*

2 ex förbifl. Ore backar 9.1 (Kristian Kjellberg). 2 ex förbifl. Hjortronmossen 30.11 (Eric Thorsson).

Under 2000-talet finns det tre fynd innan 2012. 2002, 2003 och 2006.

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

1 ex Stora Veka 29.9 (Gunnar Jakobsson).

Endast ett fynd i år.

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

Vinter-vårfynd: 40 ex förbifl. Trandansen 20.1 (Lennart Hermansson, Jan Johansson). 1 ex lockläte Vadboden 15.3 (Jörgen Fritzon).

Höst-vinterfynd: 1 ex rast Ytterberg 22.10 (Leif Arvidsson). 40 ex Trandansen 28.10-4.11 (Per-Arne Pellden, Björn Ekblom, Hans Wahlberg). 20 ex rast Almeö 28.10 (Leif Arvidsson). 1 honfärgad Fågeludden 29.10 (Albin Thorsson, Jörgen Fritzon). 2 ex Fåholmen 31.10 (Lotta Berg). 1 ex Hångers udde 5.11 (Kristian Kjellberg). 1 1k honfärgad + 1 2K hane förbifl. 17.11 (Magnus Hallgren, Janne Pettersson). 5 ex Vadboden 29.12 (Kent-Ove Hvass).

Sävsparv *Emberiza schoeniclus*

Vinterfynd: 1 ex rast Vadboden 13.1 (Clas Hermansson). 1 honfärgad Hornborgamaden 14.1 (Lotta Berg, Emma Berg, Hanna Berg). 2 ex Rödemosse 4.2 (Leif Arvidsson). 1 hane rast Sätunamaden 28.2 (Micke Wilson). 1 ex förbifl. Utloppet 29.2 (Micke Wilson).

Under behandling av RK/RRK**Stäpphök** *Circus macrourus*

1 hane 24.7-30.7 (Jörgen Fritzon, Kristian Kjellberg, Gunnar Jakobsson mfl.).

Fågeln uppehöll sig främst kring NV delen av sjön.

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus*

1 ad rast Vadboden 14.5 (Jörgen Fritzon).

Fågeln höll till med ca 45 brushanar. De flög iväg, men beckasinsnäppan kom tillbaka ensam. Sedan drog den norrut och kunde inte ses igen. Sjöns andra om den blir godkänd. Den senaste sågs vid Stora Veka 2007.

Rödspov *Limosa limosa islandica*

1 1K rast Södra delen 1.9-27.9 (Gunnar Jakobsson, Sven Olof Gren, Magnus Hallgren mfl.).

Fågeln rörde sig mellan flera lokaler runt Hornborgasjön.

Ej rapporterad till RK/RRK**[Dvärgsnögås** *Anser rossii*]

1 ex rast 20.5-18.7 (Albin Thorsson, Kjell Svensson, Kristian Kjellberg mfl.). 1 ex Rönäs 24.9 (Albin Thorsson).

Skotträkning vid andjaktspremiären 2012

Mats Rosengren

Inledning

Hornborgasjöns fältstation har under många år följt omfattningen på andjakten, bland annat genom skotträkning.

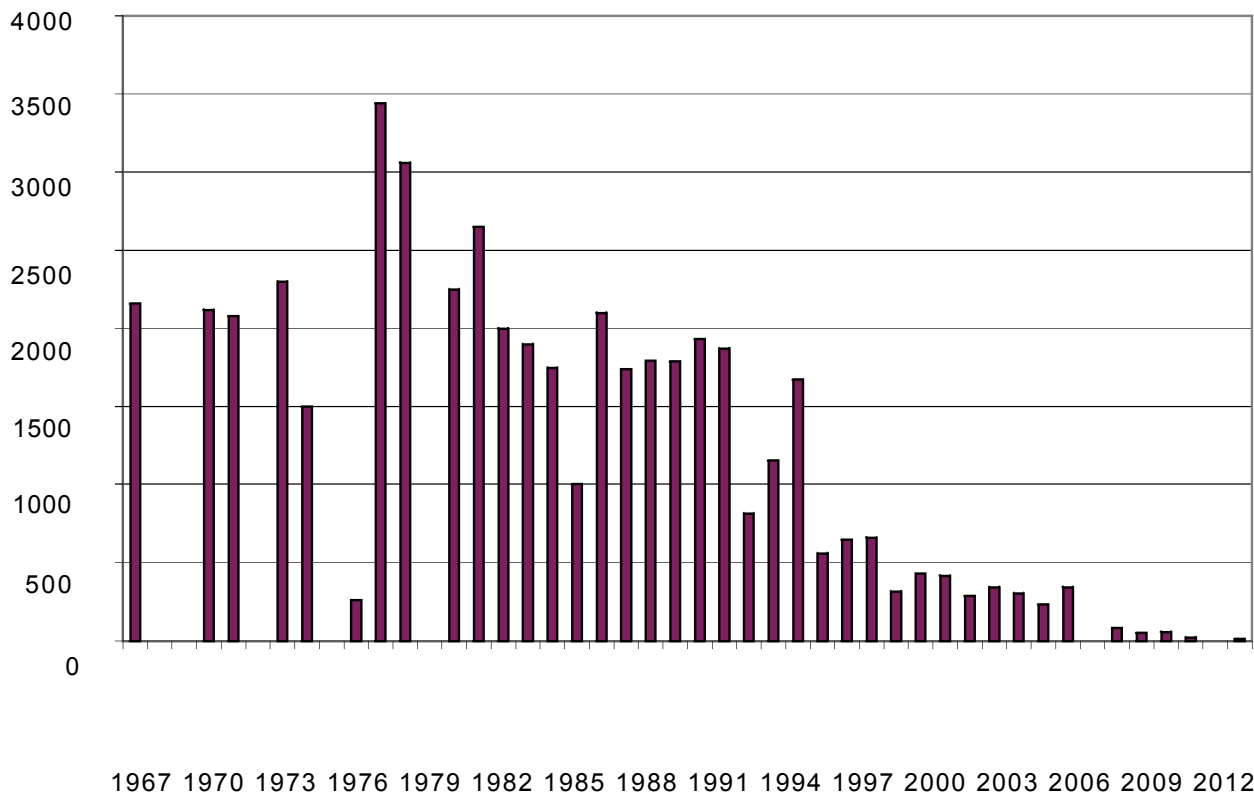
Metod

Räkningen genomförs andjaktspremiären den 21 augusti från fågeltornet på Fågeludden. Då jakten börjar bedrivs så fort det börjar ljusna, är vi på plats en timme före solens uppgång (cirka 04.00). Räkningen pågår sedan fram till klockan 09.00 normalt. Årets räkning gjordes av Mats Rosengren.

Resultat

Antalet räknade skott har under senare år stabiliserat sig på en lägre nivå efter att sjöns vattenstånd höjts färdigt våren 1995. Stora öppna vattenytor gör det svårare att komma inom skotthåll. Ersättningen för blyhagel kräver också kortare skjutavstånd. En viktig bidragande orsak till minskningen av jakten är också att de områden som ägs av Naturvårdsverket är fredade från fågeljakt. Vid årets räkning noterades 13 skott, det lägsta någonsin (se figur 1).

Första skottet avlossades 05.20. Det var en molnig morgon med bra sikt och måttlig vind. Inga skott hördes efter 07.00.

Figur1. Skotträkning 1967-2012 jaktpremiärdagen 21 augusti från kl. 04.00-09.00

Meddelanden från Hornborgasjöns fältstation

- Nr 1 Karlsson, A. & Svanberg, P.O. 1984. Hornborgasjöns tranor 1983. Hornborga-dokument nr 5. Länsstyrelsen i Skaraborgs län.
- Nr 2 Hornborgasjöns fältstation. 1984. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1983. Hornborga-dokument nr 7. Statens naturvårdsverk & Länsstyrelsen i Skaraborgs län.
- Nr 3 Hornborgasjöns fältstation. 1985. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1984. Hornborga-dokument nr 9. Statens naturvårdsverk & Länsstyrelsen i Skaraborgs län.
- Nr 4 Hornborgasjöns fältstation. 1994. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1985. Meddelande nr 4 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 23.
- Nr 5 Hornborgasjöns fältstation. 1994. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1986. Meddelande nr 5 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 24.
- Nr 6 Hornborgasjöns fältstation. 1989. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1987. Hornborga-dokument nr 17. Statens naturvårdsverk & Länsstyrelsen i Skaraborgs län.
- Nr 7 Hermansson, C. & Lindgren, L.G. 1988. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1987. Grus 14: 37-58.
- Nr 8 Fält, P. & Hermansson, C. 1989. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1988. Grus 15(4): 1-28.
- Nr 9 Hornborgasjöns fältstation. 1994. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1988. Meddelande nr 9 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 19.
- Nr 10 Hornborgasjöns fältstation. 1994. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1989. Meddelande nr 10 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 21.
- Nr 11 Fält, P. 1991. Pilgrimsfalken tillbaka i Skaraborgs län. Skaraborgsnatur 28: 33-37.
- Nr 12 Fält, P. 1992. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1991. Grus 18(2): 15-25.
- Nr 13 Fält, P. 1991. Projekt svarthalsad dopping i Hornborgasjön. Svarthaken 14: 17-22.
- Nr 14 Pettersson, B., Fält, P. & Johansson, O.C. 1993. Övervakning av Sveriges fågelpopulationer genom häckningsbiologiska studier – exempel brun kärrhök. Vår Fuglefauna, suppl. 1: 82-85.
- Nr 15 Hornborgasjöns fältstation 1995. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1990. Meddelande nr 15 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 25.
- Nr 16 Fält, P. 1992. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1992. Grus 19(2): 1-14.
- Nr 17 Karlsson, T & Abrahamsson, Å. 1992. Holkprojektet 1991-1992. Grus 19(2): 18-23.
- Nr 18 Lindblad, A. 1992. Pilgrimsfalksutsättning 1992. Grus 19(2): 25-27.
- Nr 19 Fält, P. 1994. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1993. Grus 20(3): 1-15.
- Nr 20 Hornborgasjöns fältstation 1996. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1991. Meddelande nr 20 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 26.
- Nr 21 Amandusson, A. 1996. Fjärilar vid Hornborgasjön. Inventeringsrapport 1998-1993. Meddelande nr 21 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 27.
- Nr 22 Hornborgasjöns fältstation 1996. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1992. Meddelande nr 22 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 28.
- Nr 23 Hornborgasjöns fältstation 1996. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1993. Meddelande nr 23 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 29.
- Nr 24 Hornborgasjöns fältstation 1996. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1994. Meddelande nr 24 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 30.
- Nr 25 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1995. Meddelande nr 25 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 31.
- Nr 26 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1996. Meddelande nr 26 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 32.
- Nr 27 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1997. Meddelande nr 27 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 33.

- Nr 28 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1998. Meddelande nr 28 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 34.
- Nr 29 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1999. Meddelande nr 29 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 35
- Nr 30 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2000. Meddelande nr 30 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 36.
- Nr 31 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2001. Meddelande nr 31 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 37.
- Nr 32 Hornborgasjöns fältstation 2003. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2002. Meddelande nr 32 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 38.
- Nr 33 Hornborgasjöns fältstation 2004. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2003. Meddelande nr 33 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 39.
- Nr 34 Hornborgasjöns fältstation 2005. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2004. Meddelande nr 34 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 40.
- Nr 35 Hornborgasjöns fältstation 2006. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2005. Meddelande nr 35 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 41.
- Nr 36 Hornborgasjöns fältstation 2007. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2006. Meddelande nr 36 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 42.
- Nr 37 Hornborgasjöns fältstation 2008. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2007. Meddelande nr 37 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 43.
- Nr 38 Hornborgasjöns fältstation 2009. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2008. Meddelande nr 38 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 44.
- Nr 39 Hornborgasjöns fältstation 2010. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2009. Meddelande nr 39 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 45.
- Nr 40 Pettersson, B. & Abrahamsson, Å. 2010. Kärrhökar i Hornborgasjön före och efter restaureringen (sid 4-8), Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2009 (sid 12-17) och Hornborgasjöns fältstation – ett snart 30-årigt centrum för naturvetenskaplig forskning vid Hornborgasjön. Grus 3.
- Nr 41 Grågåsen (*Anser anser*) vid Hornborgasjön. Grus 14(2): 14-18.
- Nr 42 Hornborgasjöns fältstation 2012. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2010. Meddelande nr 42 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 46.
- Nr 43 Hornborgasjöns fältstation 2013. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2011. Meddelande nr 43 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 47.
- Nr 44 Hornborgasjöns fältstation 2017. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2012. Meddelande nr 44 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 48.
- Nr 45 Hornborgasjöns fältstation 2017. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2013. Meddelande nr 45 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 49.
- Nr 46 Hornborgasjöns fältstation 2016. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2014. Meddelande nr 46 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 50.
- Nr 47 Hornborgasjöns fältstation 2017. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2015. Meddelande nr 47 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 51.
- Nr 48 Hornborgasjöns fältstation 2017. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2016. Meddelande nr 48 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 52.

Hornborga-dokument

Nr 1	Klimatdata och hydrologiska data för 1981. Arbetshandling	
Nr 2	Ornitologiska undersökningar i Hornborgasjön 1981. Arbetshandling	1982
Nr 3	Översiktlig vegetationskartering av Hornborgasjön. Olle Nordell	1982
Nr 4	Ornitologiska undersökningar i Hornborgasjön 1982. Skaraborgs läns ornitologiska förening	1984
Nr 5	Hornborgasjöns tranor 1983 Alf Karlsson & P-O Swanberg	1984
Nr 6	Hornborgasjöns restaurering. Geologisk och hydrologisk utvärdering av grundundersökningar.	1984
Nr 7	Ornitologiska undersökningar i Hornborgasjön 1983. Hornborgasjöns fältstation	1984
Nr 8	Fröbanken i Hornborgasjön. Jerry Skoglund & Håkan Hytteborn	1985
Nr 9	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1984. Hornborgasjöns fältstation.	1985
Nr 10	Emil Lindegren 1905. Beskrifning af Hornborgasjöns naturförhållanden och fanerogamvegetation. Rudolf Söderberg 1905. Berättelse öfver tre månaders vistelse vid Hornborgasjön i ornitologiskt syfte. Sommaren 1905.	1985
Nr 11	Fiskeribiologiska undersökningar i Hornborgasjön 1983. Arne Johlander	1986
Nr 12	Storklaren – Hornborgasjön. Limnologiska undersökningar 1981-1985. Eva Willén, Susanna Hajdu & Gunnar Persson	1986
Nr 13	Hornborgasjöns fåglar. Benny Lönn, Christian Lundgren & Eriksson	1987
Nr 14	Hornborgasjöns fåglar från 1860 till 1985. Christian Lundgren & Benny Lönn	1989
Nr 15	Hornborgasjön. Fiskeribiologiska undersökningar 1984-86. Arne Johlander	1989
Nr 16	Människan och Hornborgasjön. Agrara livsformer runt Hornborgasjön. Lars Strömberg	1989
Nr 17	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1987. Hornborgasjöns fältstation.	1989
Nr 18	Ratande tranor vid Hornborgasjön – utnyttjande av jordbruksmarkerna våren och hösten 1988. Åke Berg & Christian Lundgren	1990
Nr 19	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1988. Hornborgasjöns fältstation.	1990
Nr 20	Översiktlig vegetationskartering av Hornborgasjön 1988. Peder Fält	1990
Nr 21	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1989. Hornborgasjöns fältstation.	1990

Nr 22	Hornborgasjön – då, nu och sedan. En kartpresentation. Lake Hornborga – past, present and future. A presentation by maps. Tomas Hertzman & Torsten Larsson	1990
Nr 23	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1985. Hornborgasjöns fältstation.	1991
Nr 24	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1986. Hornborgasjöns fältstation.	1991
Nr 25	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1990. Hornborgasjöns fältstation.	1995
Nr 26	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1991. Hornborgasjöns fältstation.	1995
Nr 27	Fjärilar vid Hornborgasjön. Inventeringsrapport 1988-1993. Anders Amandusson	1996
Nr 28	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1992. Hornborgasjöns fältstation.	1996
Nr 29	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1993. Hornborgasjöns fältstation.	1996
Nr 30	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1994. Hornborgasjöns fältstation.	1996
Nr 31	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1995. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 32	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1996. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 33	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1997. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 34	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1998. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 35	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1999. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 36	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2000. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 37	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2001. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 38	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2002. Hornborgasjöns fältstation.	2003
Nr 39	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2003. Hornborgasjöns fältstation.	2004
Nr 40	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2004. Hornborgasjöns fältstation.	2005
Nr 41	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2005. Hornborgasjöns fältstation.	2006
Nr 42	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2006. Hornborgasjöns fältstation.	2007
Nr 43	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2007. Hornborgasjöns fältstation.	2008
Nr 44	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2008. Hornborgasjöns fältstation.	2009
Nr 45	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2009. Hornborgasjöns fältstation.	2010

Nr 46	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2010. Hornborgasjöns fältstation.	2012
Nr 47	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2011. Hornborgasjöns fältstation.	2013
Nr 48	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2012. Hornborgasjöns fältstation.	2017
Nr 49	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2013. Hornborgasjöns fältstation.	2017
Nr 50	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2014. Hornborgasjöns fältstation.	2016
Nr 51	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2015. Hornborgasjöns fältstation.	2017
Nr 52	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2016. Hornborgasjöns fältstation.	2017

Innehåll

- 5 **Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 2012**
Lotta Berg
- 7 **Vattenståndet i Hornborgasjön 2012**
Peder Hedberg Fält
- 9 **Natura 2000 inventeringar vid Hornborgasjön 2012**
Åke Abrahamsson
- 14 **Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2012**
Åke Abrahamsson
- 22 **Häckande doppingar i Hornborgasjön 2012**
Peder Hedberg Fält
- 27 **Häckande kärrhökar i Hornborgasjön 2012**
Bengt Pettersson
- 29 **Häckande havsörn vid Hornborgasjön 2012**
Bengt Pettersson
- 30 **Häckande fiskgjuse i Hornborgasjön 2012**
Eric Thorsson & Albin Thorsson
- 31 **Rastande tranor vid Hornborgasjön 2012**
Clas Hermansson, Alf Karlsson & Helge Sundén
- 38 **Häckande tornfalk vid Hornborgasjön 2012**
Åke Abrahamsson
- 40 **Häckande svanar i Hornborgasjön 2012**
Åke Abrahamsson
- 46 **Häckande skrattmås i Hornborgasjön 2012**
Åke Abrahamsson
- 49 **Häckande svarttärna i Hornborgasjön 2012**
Peder Hedberg Fält
- 52 **Häckande trastsångare i Hornborgasjön 2012**
Albin Thorsson & Eric Thorsson
- 54 **Ringmärkningsverksamheten vid Hornborgasjön 2012**
Mats Rosengren
- 61 **Fågelobservationer vid Hornborgasjön 2012**
Magnus Hallgren & Christopher Magnusson
- 85 **Skotträkning vid andjaktspremiären 2012**
Mats Rosengren